Vlaams Parlement

stuk **2530** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 16 april 2014 (2013-2014)

Gedachtewisselingen

over de afsprakennota met betrekking tot de verdeling van de extra capaciteitsmiddelen: werkwijze lokale taskforces en selectiecriteria

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door de heer Jos De Meyer

verzendcode: OND

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:
de heren Paul Delva, Jos De Meyer, de dames Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
mevrouw Vera Celis, de heer Kris Van Dijck;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:
de heer Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Veerle Heeren, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, Erik Tack;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Chokri Mahassine;
de heer Willy Segers, mevrouw Goedele Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:
mevrouw Gerda Van Steenberge.

INHOUD

I. Vergadering van dinsdag 25 maart 2014 4
1. Inleidende uiteenzetting door minister Pascal Smet 4
2. Bespreking 6
II. Vergadering van donderdag 3 april 2014 13
1. Voormiddagvergadering met minister Pascal Smet 13
1.1. Procedure en voorbeschouwingen van de leden 13
1.2. Uiteenzetting door de minister 16
1.3. Bespreking 19
2. Namiddagvergadering met minister Pascal Smet en de hoofden van de drie grote onderwijsnetten 32
2.1. Inleidende uiteenzettingen door de hoofden van de onderwijsnetten 32
2.1.1. Uiteenzetting door de heer Patriek Delbaere 32
2.1.2. Uiteenzetting door mevrouw Raymonda Verdyck 33
2.1.3. Uiteenzetting door mevrouw Mieke Van Hecke 35
2.2. Bespreking 37
Gebruikte afkortingen 58

Bijlagen: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be

Op 13 maart 2014 antwoordde minister Pascal Smet in de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen op twee gekoppelde interpellaties (*Hand.* Vl.Parl. 2013-14, 13 maart 2014, nr. C155-OND17, 3-17) over het bestaan van een afsprakennota aangaande het oplossen van het capaciteitsprobleem in het onderwijs en de verdeling van de middelen over de netten. De vraag kwam aan bod of er een akkoord was tussen alle onderwijsnetten, met inbegrip van een akkoord over een evenwicht in marktaandelen. Hierop volgend werd op dinsdag 25 maart 2014 in de commissie een gedachtewisseling gehouden met minister Pascal Smet over die afsprakennota met betrekking tot de verdeling van de extra capaciteitsmiddelen. De afsprakennota in kwestie werd voorafgaandelijk ter beschikking gesteld van de commissieleden en is terug te vinden op de dossierpagina van dit stuk. Tijdens de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement van woensdag 2 april 2014 maakte de voorzitter van de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen, de heer Boudewijn Bouckaert, melding van een brief van de afgevaardigd bestuurder van het Gemeenschapsonderwijs, mevrouw Raymonda Verdyck, met betrekking tot deze afsprakennota (brief eveneens terug te vinden op de dossierpagina van dit stuk). Naar aanleiding van deze brief ontstond – in afwezigheid van de minister – een discussie over de verklaringen van minister Pascal Smet ter zake (*Hand.* Vl.Parl. 2013-14, 2 april 2014, plenaire vergadering nr. 31, 92-96). Verschillende fracties kondigden daarop aan interpellaties te zullen indienen die – mits goedkeuring door het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement – zouden worden geagendeerd op een extra vergadering van de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen op donderdag 10 april 2014. Op haar reguliere bijeenkomst van donderdagvoormiddag 3 april 2014 besliste de commissie, op basis van artikel 32 van het Reglement, echter om minister Pascal Smet diezelfde dag nog te vorderen teneinde verder te discussiëren over deze kwestie. Na een omstandige discussie met de minister, besliste de commissie om in de namiddag de discussie verder te zetten onder de vorm van een gedachtewisseling met de minister en de hoofden van de drie grote onderwijsnetten. Na afloop van deze gedachtewisseling bleek dat er nog vier interpellatieverzoeken gehandhaafd werden voor de bijeenkomst van 10 april 2014 (*Hand.* Vl.Parl. 2013-14, 10 april 2014, nr. C177-OND19).

I. VERGADERING VAN DINSDAG 25 MAART 2014

1. Inleidende uiteenzetting door minister Pascal Smet

Minister *Pascal Smet* legt uit dat de tot stand gekomen tekst de werkzaamheden van de voorgaande jaren bevestigt. Hij moet duidelijkheid brengen over hoe met het probleem om te gaan en dit zowel voor de nu reeds gekende capaciteitsgemeenten als voor die van de toekomst. De gemeenten behouden hun regierol, hierin door de overheid ondersteund met de nodige data. Op termijn zal een meer verfijnde capaciteitsmonitor voorhanden zijn die toelaat jaarlijks een goede prognose te maken. De opdracht voor de ontwikkeling daarvan is al toegewezen.

De keuze om al dan niet een lokale taskforce op te starten ligt eveneens bij de gemeenten. Ondersteuning komt daarbij van het Ministerie van Onderwijs, zowel van het departement als van de agentschappen. Tot de opdracht van een lokale taskforce behoort het opvolgen van de capaciteitsbehoefte maar net zo goed het in kaart brengen van de voorstellen inzake capaciteitsuitbreiding van de diverse onderwijsverstrekkers. Die moeten dan geïntegreerd worden in een masterplan of actieplan met een langetermijnperspectief. De gemeente is het best geplaatst om de eigen plannen in te schatten en dus met de onderwijsverstrekkers ter plaatse afspraken te maken.

De randvoorwaarden en selectiecriteria voor het opstellen van een prioriteitenlijst zijn vastgelegd. Daaraan wordt afgemeten waar bijkomend capaciteit gegenereerd wordt. De Vlaamse Regering volgt dat jaarlijks op. Het initiatief ter zake van de lokale taskforce

wordt beoordeeld door een centrale taskforce. Als er knelpunten zijn, gaat alles terug naar de lokale taskforce. Uiteindelijk beslist de Vlaamse Regering.

Welke aandachtspunten zijn er? De reguliere subsidievoorwaarden zijn van toepassing. Het louter behoud van capaciteit kan alleen via reguliere financiering of subsidiëring. De minister stelt dat het zo geëxpliciteerd wordt omdat men – begrijpelijkerwijs – soms renovatiedossiers via die weg probeert op te lossen. Er moet ook een duidelijke langetermijnvisie zijn. Op de projectenlijst kunnen voor bestaande projecten desgevallend wel verhogingen opgenomen worden. Het aankopen van grond blijft niet-subsidieerbaar.

Wat met het evenwicht tussen de onderwijsnetten? Met wat is ingeschreven wil de minister een schooloorlog over marktaandeel voorkomen. In wat voorligt, gaat de voorrang altijd naar capaciteit, naar voldoende plaats voor kinderen. Men vertrekt derhalve van het kind als centraal gegeven en niet vanuit de structuur.

De lokale taskforce moet erop toezien dat elk onderwijsnet de mogelijkheid heeft om een project in te dienen en dus zijn verantwoordelijkheid opneemt. Nog in 2010 is met instemming van alle netten afgesproken dat het toekennen van capaciteitsmiddelen het evenwicht zoals opgenomen in Onderwijsdecreet II (OD II) zo min mogelijk mag verstoren. Er wordt daarbij rekening gehouden met de situatie van 1 februari 2009, toen een capaciteitsprobleem is vastgesteld. De regeling zou alleen gelden als alle netten voor het jaar waarop de verdeling betrekking heeft, voldoende capaciteitsdossiers hebben ingediend. Concreet betekent dit, dat er geen blokkering mogelijk is, mocht blijken dat om valabele redenen een onderwijsnet de bedoelde verantwoordelijkheid niet kan opnemen. Burgemeester en lokale overheid moeten er wel op toezien dat de netten hun verantwoordelijkheid wel degelijk opnemen waar het kan. De globale evenwichten zijn richtinggevend. De betreffende paragraaf moet conflicten voorkomen.

Huur is subsidieerbaar. De regelgeving is in die zin aangepast.

Ook onder de selectiecriteria staat het capaciteitsprobleem bovenaan de prioriteitenlijst. Daarnaast zijn er bijkomende criteria zoals de mogelijke capaciteitsdruk in een district, wijk, deelgemeente, het aantal plaatsen, kostprijs per bijkomende leerling, duurzaamheid, snelheid van realisatie, al dan niet openstelling van infrastructuur voor de gemeenschap enzovoort.

Het dossier wordt na indiening door het departement geanalyseerd en daarna overgemaakt aan de centrale taskforce waarin de onderwijsnetten, het kabinet van de minister en de administratie vertegenwoordigd zijn. Die bekijkt de inhoudelijke en procedurele aspecten, kan terugkoppelen naar de lokale taskforce, maar beslist wel autonoom. De uiteindelijke beslissing ligt bij de Vlaamse Regering. De minister acht het zeer onwaarschijnlijk dat een Vlaamse Regering afwijkt van voorstellen die in de lokale taskforce in consensus zijn uitgewerkt.

Er is ook in opvolging voorzien. Als het geld er is, moet ook de realisatie volgen.

Minister Smet benadrukt dat er een afsprakennota voorligt, die als leidraad gebruikt zal worden om de problematiek aan te pakken. Algemeen voegt de minister daar nog aan toe dat er in de periode 2010-2014 afgerond 171 miljoen euro bijkomend nieuw geld is geïnvesteerd, en dat in de moeilijkste financiële tijden ooit. Jaarlijks zou in de volgende jaren en zeker nog drie jaar 50 miljoen euro nodig zijn om de nodige projecten rond creatie van bijkomende capaciteit in scholen te kunnen realiseren. Dat moet in het begin van een legislatuur beslist worden, stelt de minister, om enige planning mogelijk te maken.

De minister stelt daarop een tabel met cijfers over de afgelopen jaren ter beschikking (zie dossierpagina van dit stuk). De minister geeft nog de eindtotalen mee: GO! 57 miljoen euro, officieel gesubsidieerd onderwijs 49 miljoen euro en vrij gesubsidieerd onderwijs 65 miljoen euro.

2. Bespreking

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* heeft niets nieuws gehoord en blijft bij haar eerdere bedenkingen. Er mag dan wel – druppelsgewijs – 171 miljoen euro zijn vrijgemaakt met het oog op de capaciteitsproblemen, maar dat is enkel omdat de minister niet anders kan. De capaciteitstekorten en het aantal kinderen dat klaar zou zijn om met school te starten, waren volgens het lid perfect in te schatten. Uiteindelijk was het alle hens aan dek om oplapwerk te doen en in plaatsen en middelen te voorzien. Het lid meent dat de Vlaamse Regering niet leert uit de feiten. Ze vroeg eerder al om alvast een plan op te stellen voor de volgende legislatuur zodat de planning afgestemd kan worden op de te verwachten noden. De minister wil dat doorschuiven naar het begin van die volgende legislatuur en raadt de volgende regering aan om structureel in middelen te voorzien. Waarom?

De minister gaat er prat op dat er gehandeld is in het belang van het kind en niet in functie van het evenwicht tussen de netten. Dat is nochtans wel wat voorligt met deze nota, oppert het lid. Hoe is de nota tot stand gekomen, vraagt ze zich af. Behalve onduidelijkheid over het moment waarop de initiële nota is opgesteld, bleken ook de netten er niet onverdeeld gelukkig mee. Er waren algemeen heel wat opmerkingen. Wat voorligt, is licht gewijzigd. Hoe is de laatste versie tot stand gekomen, wil mevrouw Meuleman weten. Is er ter zake overleg gepleegd met de netten? Haar inschatting zegt dat er amper iets is veranderd, maar dat het geheel iets meer omfloerst weergeeft wat al in de eerdere nota stond. Zo wordt er niet letterlijk gezegd dat de Vlaamse taskforce een correctie toepast op de verdeling van de middelen zoals vooropgesteld door de lokale taskforces, maar er staat wel dat de lokale taskforce bij de toekenning van de middelen rekening houdt met de evenwichten gebaseerd op de leerlingenaantallen van 2009, dus voor de eerste capaciteitsuitbreiding. De minister heeft dat evenwel geduid als identiek aan de eerder omschreven procedure. Wat is er veranderd, wil mevrouw Meuleman weten. Ze blijft ook van mening dat de werking van de lokale taskforce bemoeilijkt zal worden.

De heer *Jo De Ro* hoort steevast ‘akkoorden’ vermelden: over een aanpak voor de toekomst in 2010, over de vraag van de netten naar een document zoals wat voorligt. Het lid wil graag de verslagen en/of teksten van vergaderingen waarin naar verluidt akkoorden zijn ontstaan. Uit diverse bronnen vernam het lid namelijk dat dat beeld niet klopt.

De minister claimt dat de nota een stuk toekomstgerichte werking inhoudt. De heer De Ro valt terug op de praktijk. De Vlaamse Regering, samen met Europa, de provincies en steden, investeert in stadsvernieuwing. Goed bestuur op lokaal vlak doet verwachten dat er met het oog daarop, qua ruimtelijke ordening, in gemeenschapsgronden wordt voorzien. Zijn eigen stad koopt gronden aan en op die terreinen kunnen initiatieven een plek krijgen. Die mogen door anderen worden opgezet, aangezien de lokale overheid onthecht is. Voor initiatiefnemers zijn gronden zo duur dat er vaak weinig beweegt, zowel in Onderwijs als in Welzijn. Met de cijfers van de bevolkingsgroei voor Vlaanderen voor ogen – ongelijk, gespreid over de gemeentegrenzen heen – blijkt in welke steden en gemeenten de bevolking meer dan gemiddeld toeneemt en waar er een absolute toename is bij de bevolking onder de achttien jaar. Met dan de voorspelling van de capaciteit in gedachten, vraagt het lid zich af waarom in de nota opnieuw is opgenomen dat er geen gronden gekocht mogen worden.

Als het de bedoeling is om expliciet voorrang te geven aan de lokale taskforce, dan moet dat ook als dusdanig uitdrukkelijk in de nota opgenomen worden, stelt de heer De Ro.

Bij het punt over het opnemen van de verantwoordelijkheid die alle netten behoren op te nemen, vindt het lid evenmin letterlijk de bedoeling terug die de minister wel aanvoert in zijn toelichting.

Geldt de nota ook voor Brussel, herhaalt hij zijn eerder gestelde vraag. En indien niet, welke is dan de nota die voor Brussel moet gelden? Daar zijn andere problemen aan de orde, weet de heer De Ro.

Voorts stelt hij vast dat de vlag van de nieuwe tekst dezelfde lading dekt als de oudere versie.

OD II moet de leidraad zijn en de minister beweert de ter zake bestaande wet ook toe te passen. Het lid heeft al gevraagd of de verhouding die in OD II werd opgenomen in 1990-1991 ook is toegepast voor DBFM, voor de REG-middelen. Dat blijkt niet het geval voor capaciteit. De minister wil dan blijkbaar vanaf heden de wet toepassen, maar in het verleden niet. De heer De Ro wil graag aan het verslag de verhouding van 1990-1991 laten toevoegen ter verduidelijking en vergelijking met de huidige verhouding. Op korte termijn gaat men terug tot 1 februari 2009, maar sindsdien kan er ook al heel wat veranderd zijn, stelt het lid. Als voor de toekomst het kind primeert voor de minister, en niet de verhouding, waarom dan de vooropgestelde aanpak?

De minister gaf in de lopende legislatuur de opdracht om een monitor op te zetten, allicht met de bedoeling dat de zittende Vlaamse Regering nog preciezer zou kunnen inzetten op capaciteit. Bij de regeringsvorming zal echter alleen het 'aangeraden' bedrag van 50 miljoen euro opgenomen kunnen worden, omdat de monitor pas in 2015 kan worden afgerond en ingeschakeld om preciezer de nodige bijkomende capaciteit in een stad of gemeente te bepalen. De heer De Ro heeft zijn bedenkingen bij het bedrag van 171 miljoen euro en meer bepaald bij het feit dat de verhouding tussen kleuter, lager en secundair onderwijs niet is aangegeven. Hij is van mening dat het secundair relatief weinig van die capaciteitsmiddelen heeft gezien. De golf die zich in de probleemgebieden heeft voorgedaan in kleuter en lager onderwijs, zal zich onvermijdelijk ook doorzetten in het secundair, want daar komen die kinderen terecht, stelt de heer De Ro. De penibele situaties die dat al heeft opgeleverd, zullen niet minder worden. De volgende Vlaamse Regering moet volgens het lid dan ook al tijdens de regeringsonderhandelingen na de verkiezingen van 25 mei 2014 duidelijk zicht krijgen op die evolutie. Voor het secundair en de fysieke uitbreiding ervan ziet hij heel andere budgetten in het verschiet dan wat voor kleuter en lager nodig bleken.

Antwoorden kunnen rust brengen op het terrein, maar bleven vooralsnog uit, merkt de heer De Ro nog op.

Mevrouw *Irina De Knop* vindt de afsprakennota algemeen te vrijblijvend. Hoe afdwingbaar is hij? En in hoeverre onderschrijven de netten de nota?

De demografische evolutie wordt in de nota aangewezen als belangrijkste oorzaak van de toenemende capaciteitsproblemen. Een gemeente kan echter zelf proactief actie ondernemen als ze problemen vermoedt op termijn door bijvoorbeeld geplande woonuitbreidingsgebieden. Er wordt van uitgegaan dat gemeenten die demografie opvolgen en de vinger aan de pols houden. Hoe wil de minister de lokale besturen informeren over de nieuwe procedure? Met welke statistische gegevens moeten ze dan werken? Van welke cijfers of

gegevens moeten ze ter zake rekenschap geven? In welke mate zullen ze een beroep kunnen doen op de onderwijsadministratie voor begeleiding bij het in kaart brengen van noden? Het lid stipt aan dat naast Antwerpen, Gent en Brussel er nog heel wat gemeenten met de feiten geconfronteerd zullen worden.

Onder de selectiecriteria leest het lid dat huur subsidieerbaar is. Een subsidieaanvraag voor een persoonlijk recht zoals huur kan in aanmerking komen als capaciteitsproject op basis van artikel 19bis van de Schoolpactwet. Mevrouw De Knop had daarbij graag wat meer gedetailleerde toelichting gekregen over onder meer voorwaarden die aan dergelijke aanvragen gekoppeld zijn.

Ook Open Vld heeft de indruk dat men te weinig rekening houdt met het feit dat de golf van capaciteitsproblemen zich zal doorzetten naar het secundair onderwijs. In welke mate wordt dat in de afweging meegenomen? Ook het gewicht van mogelijke herbestemming en benutting van de ruimte, die deels vervat zitten onder duurzaamheid, blijft voor het lid te vaag. Huur van gebouwen kan met het oog op tijdsperspectief en kostprijs wenselijker zijn dan nieuwbouw, net zoals een nieuwbouw later kan dienen voor secundair onderwijs, oppert mevrouw De Knop. Men heeft geen zicht op het feit of dergelijke dossiers al dan niet meer punten krijgen en hoe de verhouding bepaald wordt.

Lokale taskforces moeten bij het oplijsten van de prioritaire projecten zelf een gewicht toekennen aan criteria. Wat de dossiers van andere betrokken taskforces inhouden, kunnen ze niet inschatten. Worden de kansen op subsidie kleiner als de kostprijs hoger ligt omwille van het feit dat een taskforce bijvoorbeeld een hoge mate van multifunctionaliteit wil bereiken in het kader van doelen als duurzaamheid en andere noden zoals sport of cultuur, en bij die criteria derhalve meer gewicht legt?

De criteria zouden door de Vlaamse Regering jaarlijks geëvalueerd worden, op basis van advies van de centrale taskforce. Welke parameters zijn daaraan gekoppeld? Wanneer zal de evaluatie plaatsvinden en wordt er ook teruggekoppeld naar de lokale taskforces? Mevrouw De Knop is bovendien benieuwd naar wie de centrale taskforce samenstelt en in welke verhouding de vertegenwoordigers er zitting in zullen hebben.

De uiteindelijke beslissing ligt bij de Vlaamse Regering en is afhankelijk van het budget: juist de factor waar het schoentje wringt, onderstreept het lid. Ze houdt de minister voor dat men er niet in is geslaagd een degelijke meerjarenbegroting op te stellen terwijl dat net het fundament vormt voor lokale besturen om op een goede manier te plannen en synergieën te zoeken tussen de diverse beleidsdomeinen. Er zonder meer van uitgaan dat een volgende regering voorziet in een meerjarenpot voor capaciteitsnoden, lijkt haar voorbarig. Hoeveel zou het beschikbare budget moeten zijn volgens de minister, op grond van de projecten die nu al op stapel staan? Wat als de lijst van aanvraagdossiers het beschikbare budget overschrijdt? Acht de minister het wenselijk meer marge in te schrijven om en cours de route niet op zoek te moeten naar meer middelen?

Punt 3 in de nota vermeldt dat de centrale taskforce na beoordeling van de lijsten terugkoppelt naar de lokale taskforces. Die laatste zouden dan autonoom beslissen over het al dan niet herwerken van de ingediende lijsten. Die bepaling holt volgens het lid juist de autonomie van de lokale taskforces uit.

De heer *Jos De Meyer* begrijpt niet alle opmerkingen even goed. Ook hij ziet weinig nieuws in de nota. Zelf bracht hij in de loop van de legislatuur herhaaldelijk zijn bekommernis over de verdeling van de middelen voor bijkomende capaciteitsproblemen ter sprake. Ook daarover valt weinig nieuws te rapen. De randvoorwaarden zijn een factor

van een grondige aanpak en dus normaal te noemen. Dat elk net zijn verantwoordelijkheid moet opnemen, lijkt het lid vanzelfsprekend. Voor hem rijst dan wel de vraag of het gaat om een morele verantwoordelijkheid of dat men meer verwacht. Als dat zo is, dan moet de overheid daar ook consequent de nodige middelen tegenover plaatsen, vindt de heer De Meyer.

Het lid stipt aan dat zowel voor wat betreft lonen als werkingsmiddelen op een of andere manier een koppeling gebeurt aan het aantal leerlingen. Is het dan een schande dat het aantal leerlingen ook in rekening wordt gebracht met betrekking tot de infrastructuurmiddelen, gecorrigeerd in functie van de reële noden? Het lid wijst er nogmaals op dat het gemeenschapsonderwijs voor 100 percent van de kosten op middelen van de overheid kan rekenen. Dat maakt de beslissing om te bouwen of extra capaciteit te creëren een stuk eenvoudiger, stelt hij. Op gemeentelijk, stedelijk en provinciaal niveau ligt dat al heel wat moeilijker omdat men afhangt van de beschikbare middelen op die bestuursniveaus. Zij staan in voor de 30 percent bijdrage buiten de 70 percent die men in de beginfase ontvangt, en hebben dus wat middelen met dat doel achter de hand. Voor het vrij onderwijs komt 70 percent van de middelen ter zake van AGIOn, maar de 30 overige percent moet uit de werkingsmiddelen opgehoest worden. Dat een schoolbestuur dan de haalbaarheidsrekening maakt lijkt de heer De Meyer logisch. Als er sprake is van morele plicht en het gelijk opnemen van verantwoordelijkheid, dan kan het lid dat alleen maar uitdrukkelijk ondersteunen, mits dan ook iedereen dezelfde middelen ter beschikking krijgt op het vlak van infrastructuur.

Van de 171 miljoen euro die is uitgetrokken voor capaciteitsproblemen in de opgegeven verhouding tussen de netten, ging voor wat betreft secundair onderwijs vooral veel op in Brussel voor het vrij onderwijs. Het marktaandeel van het vrij onderwijs is daar nog kleiner. Dat het net minder krijgt, vindt het lid veel minder erg dan het feit dat die kinderen minder krijgen en dus gediscrimineerd worden. Dat klaagt hij ten stelligste aan. Om discriminatie te vermijden acht de heer De Meyer het essentieel dat alle scholen op gelijke voet behandeld worden qua werkings- en infrastructuurmiddelen. Hij noemt het een schande dat bepaalde scholen uit het vrij onderwijs met effectieve noden inzake capaciteit projecten hebben moeten opzeggen ondanks toezegging, omdat de financiële mogelijkheden ontbraken. Dat heeft met discriminatie van netten niets te maken, maar des te meer met discriminatie van kinderen, besluit het lid. Hij meent dat de geloofwaardigheid van het hele verhaal mee afhangt van hoeveel middelen er tegenover worden gezet. Men kan in de strijd tegen capaciteitsproblemen niet opboksen tegen een voor 100 percent gesubsidieerd net. Dat er initiatieven sneuvelen in gemeenten en steden omwille van een tekort aan middelen, vindt het lid ongehoord.

Het principe van de evenwichten tussen de netten, is in de gegeven omstandigheden inderdaad verdedigbaar, stelt de heer *Boudewijn Bouckaert*. Het gaat om noodsituaties inzake capaciteitsbehoeften. Als één net op 100 percent financiering kan rekenen en dus snel aan middelen komt, dan ontstaan ten opzichte van de andere netten zeer oneerlijke concurrentieverhoudingen. De financieringscontext rechtvaardigt volgens het lid de regeling in het kader van evenwicht. De ad-hocregeling ziet hij eigenlijk wel liever vervangen door een grondige aanpassing van de financiering, zoals de heer De Meyer ook aanbrengt. In geval van noodsituaties qua capaciteit, moet het volgens de heer Bouckaert mogelijk zijn om de 70 en de 100 percentregeling aan de kant te schuiven en in gelijke financiering te voorzien. De regeling inzake evenwicht betitelt hij als enigszins obscuur.

Tegelijk met zijn inhoudelijke instemming, merkt het lid op dat de meerderheid al vijf jaar de kans kreeg om de gelijke financiering aan te kaarten. Hij heeft niet de indruk dat men

het vrij onderwijs wil nekken en stelt dat een fundamenteel debat mogelijk was geweest in dat verband. Niemand wil ondercapaciteit zien ontstaan.

De evenwichtsclausule mag vooral geen projecten ophouden. Dat zou niet gebeuren, stelt de minister, omdat de afsprakennota een regeling ter zake omvat. Die luidt dat de regeling alleen geldt als alle netten voor het jaar waarop de verdeling betrekking heeft, voldoende capaciteitsdossiers hebben ingediend. Indienen houdt nog geen realisatie in, stelt het lid. Vreest men niet dat netten die nog niet met zekerheid over voldoende middelen beschikken – gemeenten of vrij onderwijs – pro forma dossiers zullen indienen, die dan bij nader inzien niet gerealiseerd kunnen worden?

Het lid is geen voorstander van centrale planning, maar de overheid moet wel in de vrije markt aan planning doen en op toekomstige noden anticiperen. Het lijkt dan ook geen gekheid om een reserve van gronden aan te leggen om eventueel scholen op te bouwen. Het subsidiëren van grondaankopen acht hij dan ook niet onredelijk. Heeft de minister een goede reden om dat niet te doen?

Minister *Pascal Smet* legt uit dat raken aan de grondenregel pas een echt probleem zou scheppen. Het niet-subsidiëren van de aankoop van gronden vormt een historisch gegeven. Ook de minister wil verder ernstig nadenken over de manier waarop aan scholenbouw en het ter beschikking stellen van gronden wordt gedaan. Die klus kan volgens hem niet in één legislatuur geklaard worden. Er moet ook gezocht worden naar een mechanisme waarbij scholen ter beschikking gesteld kunnen worden van inrichtende machten, ongeacht om welk net het gaat. Dergelijke fundamentele wijzigingen zijn niet vanzelfsprekend, oppert de minister. Hij wenste dat dan ook niet te koppelen aan de capaciteitsproblematiek. Bovendien strookt het niet van de minister te verwachten dat hij een zo fundamentele kwestie nog snelsnel zou regelen, terwijl hem aan de andere kant wordt verweten dat hij al te veel heeft willen doen.

De nota is het resultaat van de gevolgde werkwijze, stelt de minister. Hij begrijpt de hele ophef erover dan ook niet. Er waren vergaderingen onder leiding van AGIOn, in aanwezigheid van een medewerker van de minister. Op zeker ogenblik is men naar de regering gestapt voor een stellingname. Daarop is afgesproken een nieuwe vergadering met de koepels te beleggen waarin ze dan hun standpunten konden aanbrengen. De minister laat nagaan of er een verslag is en laat dat bezorgen. Op die vergadering zijn onder voorzitterschap van de minister de nodige opmerkingen geformuleerd. Het gemeenschapsonderwijs heeft herhaald wat eerder is gezegd. In 2010 ging het formeel akkoord met de verhouding zoals opgenomen in OD II, benadrukt de minister. Hij duidt ten aanzien van de heer De Ro en de leden dat hij in de loop van vijf jaar nooit zijn woord heeft gebroken. Het gemeenschapsonderwijs heeft het recht om van standpunt te veranderen, stelt de minister, maar ging initieel wel akkoord. De cijfers tonen volgens hem ook aan dat er onzin over symboolkwesties wordt uitgekraamd, omdat er eigenlijk niets verandert op het terrein. Wie middelen moest krijgen, heeft die ook ontvangen. Het gemeenschapsonderwijs heeft in verhouding bovendien veel meer geld gekregen dan het vrij onderwijs. De feiten spreken volgens de minister tegen dat men bezig is met verhoudingen die vastgelegd worden. Uitgangspunt is de capaciteit, ongeacht welk net die aanbiedt. Dat elk net zijn verantwoordelijkheid moet opnemen, vindt hij een evidentie. Tegelijk is er de vrijheid van onderwijs en kan men het vrij onderwijs niet dwingen om scholen op te richten. Alles draait in die zin om lokale overtuigingskracht en lokaal overleg. De globale evenwichten worden behouden, maar als dat om enige reden niet kan, dan wordt voorrang gegeven aan de kinderen om capaciteit te creëren.

Op de bewuste vergadering heeft OVSG opmerkingen gegeven en gesteld dat ze zouden terugkoppelen. Niemand zei neen, argumenteert de minister. Het gemeenschapsonderwijs stelde dat de verhouding niet hoefde, en maakte ook andere opmerkingen, onder meer over de duurzaamheid van de criteria.

Wat is de waarde van de nota? Er moet op de voorgeschreven manier gewerkt worden in de toekomst. Het is in het belang van elke gemeente die haar geld wil om dat op die manier te doen. Het heeft nog nooit tot problemen geleid en de minister ziet niet in waarom dat in het vervolg wel het geval zou zijn.

De Vlaamse Regering beslist uiteindelijk, maar stelt dan ook het geld ter beschikking, in afwijking van onderwijsreglementering. Dat lijkt de minister dan ook vanzelfsprekend en grondwettelijk correct. De centrale taskforce moet een overzicht behouden en zorgen dat in heel Vlaanderen dezelfde criteria gehanteerd worden. Indien dat niet het geval blijkt, keert het dossier terug naar de lokale taskforce. Die beoordeelt dan of men het dossier aanhoudt as such of niet. Dat behoort tot de autonomie van de taskforce. De Vlaamse Regering zal volgens de minister de beslissing dan ook volgen, behoudens er specifieke redenen zouden zijn om dat niet te doen. De minister ziet ook in dit verband geen probleem. Lokaal beslist, en de Vlaamse Regering zal niet afwijken van iets wat een draagvlak heeft op lokaal niveau, oppert de minister nog.

De nota geldt uiteraard ook voor Brussel, zij het dat er niet per gemeente een taskforce is, maar wel voor de negentien gemeenten.

Minister Smet meent dat ook voor wat DBFM betreft de OD II-verhouding gevolgd is. Dat wordt nagekeken.

Alles moet teruggekoppeld en opgevolgd worden. Ook dat staat volgens de minister uitdrukkelijk in de nota, net als het feit dat de tijd voor de realisatie van een project tot de selectiecriteria behoort. Vanaf de toekenning van capaciteitsmiddelen tot het opleveren van een project moet de lokale taskforce wel tweemaandelijks in kaart brengen welke capaciteitsuitbreiding effectief is gerealiseerd. De vrees voor pro-formadossiers noemt hij ongegrond, vanwege de grote verantwoordelijkheid die dat inhoudt.

De nota is het resultaat van een hoop werk. De minister gaat er prat op dat hij, in tegenstelling tot hetgeen men verwachtte, er steeds voor heeft kunnen zorgen dat alle kinderen op 1 september een plek hadden, zij het niet altijd in de buurt. Dat laatste valt niet te garanderen. De berekeningen voor wat de behoeften in de volgende jaren betreft, zijn gemaakt op basis van het werk dat is gebeurd. Dat brengt het bedrag op nog ongeveer 50 miljoen euro per jaar. De verfijning van het meetinstrument had ook de minister liever sneller zien evolueren, maar het komt er wel, over ongeveer een jaar.

Secundair onderwijs kan een punt worden, vooral in stedelijke omgevingen, maar vooralsnog stelt het probleem zich niet, besluit de minister. In het secundair zijn er trouwens nog uitbreidingsmogelijkheden in bestaande scholen. Dat er rekening moet worden gehouden met de overloop naar het secundair, lijkt hem evident, al zijn er daar nog voldoende buffers.

De heer *Jo De Ro* wil de cijfers met betrekking tot de vermelde buffers voor het secundair onderwijs graag ter beschikking krijgen. Kunnen ze ook aan de gemeenten en lokale taskforces doorgespeeld worden?

Het lid begrijpt uit de toelichting dat bepaalde gemeenten niet hebben beseft dat er zich capaciteitsproblemen zouden stellen. Die heeft men bij de hand moeten nemen en er is veel werk in gestopt. Dat waardeert de heer De Ro. Voor hem is de essentie dat gemeenten met een capaciteitstekort er nu wel klaar voor zouden moeten zijn, binnen een coöperatie van Vlaanderen, steden en gemeenten. Een belangrijk instrument voor de lokale taskforces zijn de cijfers die het Vlaamse Gewest ter beschikking stelt aan haar lokale besturen die ze gebruiken om prognoses te maken. Dat verloopt onder meer via www.lokalestatistieken.be. Voor Vilvoorde geven de nieuwste cijfers, gepubliceerd eind 2013, aan dat er 42.000 inwoners zijn. Een projectie stelt dat er tegen 2020 42.184 mensen zouden wonen. Een aangroei van ongeveer 180 personen. De eigen prognose van de stad spreekt van 45.000 inwoners tegen 2020. De eigen respectieve diensten hebben in de afgelopen jaren meer dan eens bewezen dat ze veel preciezer kunnen werken dan de Vlaamse overheid, oppert het lid. Ook de prognoses van de Vlaamse overheid voor andere gemeenten blijken er niet zelden naast te zitten, stelt hij. Het verbaast en verbouwereert hem dan ook dat een lid van de Vlaamse Regering nog durft te stellen dat gemeenten dom zijn en bepaalde dingen niet zien. De heer De Ro vraagt om de lokale taskforces juiste cijfers toe te spelen als ze de voorgeschreven werkwijze moeten volgen. Anders wordt het bijzonder moeilijk om te oordelen over de nodige capaciteit, zowel voor lokale als centrale taskforce.

Dat de historiek speelt in de kwestie van de aankoop van gronden, is intussen duidelijk. De heer De Ro begrijpt dat de minister dat potje liever gedekt laat. Stel dat een gemeente gronden in volle eigendom kan nemen en de bevolking dus mede-eigenaar is. De praktijk wijst uit dat gemeenten voor de aankoop van gronden een beroep doen op capaciteitsmiddelen en ze vervolgens in erfpacht geven aan het vrij onderwijs. Als schepen van Onderwijs heeft het lid er zelf voor gepleit om grond van het stedelijk onderwijs te laten gebruiken voor capaciteitsuitbreiding van het katholiek onderwijs. Als dat op een lokaal niveau als goed voorbeeld van oplossing kan gelden, waarom volgt de Vlaamse Regering dat dan niet? Waarom wordt het vermelde principe niet ingeschreven en subsidieerbaar gesteld? De *minister* repliceert dat een gemeente altijd zelf kan beslissen wat ze doet, ook met de eigen gronden. Waarop de heer *De Ro* het probleem scherper stelt. Kan een dossier ingediend worden waarbij de grondverwerving voor rekening van de stad is en het vrij onderwijs daarop iets bouwt? De *minister* herhaalt dat de overheid niet voor de grond subsidieert, maar dat de gemeente de grond kan aankopen en ter beschikking stellen. Hij ziet niet in waarom dat in de nota opgenomen moet worden, als het al kan zonder probleem. Het lijkt hem positief dat gemeenten nog gronden in eigendom hebben. De heer *De Ro* vindt het bijzonder jammer dat de Vlaamse Regering de goede voorbeelden uit de praktijk niet volgt en ondersteunt.

De heer *Jos De Meyer* laat opmerken dat uit de praktijk ook is gebleken hoe moeilijk het telkens weer is om vanuit het vrij onderwijs gronden of schoolgebouwen, die al jaren leegstaan, aan te kopen van het gemeenschapsonderwijs. Die mentaliteit zal dan ook moeten veranderen, wil men de weg gaan die de heer De Ro vooropstelt, besluit het lid. Hij verwijst dienaangaande naar een voorstel van resolutie dat hij hier lang geleden indiende (*Parl.St.* Vl.Parl. 2004-05, nr. 461/1), waarin gesteld werd dat het zinvol zou zijn voor gronden van schoolgebouwen of schoolgebouwen die vrijkomen in een voorkooprecht te voorzien voor andere geïnteresseerde scholen van welk net ook. Hij staat nog altijd achter die idee.

De heer *Jo De Ro* vindt de nota en vooral de cijfers nogal vaag als het gaat over echt toekomstgericht kijken. Er zou 50 miljoen euro per jaar nog nodig zijn voor aanpak van de capaciteitstekorten, en in het secundair zijn er nog buffers. Wat grond betreft, zit de geschiedenis in de weg en kan men niet in de toekomst kijken. Het lid herhaalt dat het wel degelijk anders kan, verwijzend naar zijn voorbeeld. Gemeenten die geen gronden vrij

hebben, of met grote ruimtelijke ordeningsprojecten zitten, en zo slim zijn geweest om die zones als gemeenschapszone in te kleuren, zouden daar dan gronden kunnen aankopen en die beschikbaar stellen aan de netten. Kan in de nota niet worden ingeschreven dat in het kader van de capaciteit gemeenschappelijke projecten van twee netten of twee inrichtende machten kunnen worden ingediend, waarbij de ene de grond aanschaft en de andere ze gebruikt om aan capaciteitsuitbreiding te doen? De heer De Ro neemt er akte van dat het nog niet voor vandaag zal zijn. Minister *Pascal Smet* stelt dat niet elke praktijksituatie kan worden opgenomen, zeker als een en ander al mogelijk is. De heer *De Ro* komt nog even terug op de noden in en om Brussel en Vlaanderen en het feit dat er voor sommige gemeenten en steden geen grond meer is. De *minister* vermeldt nog dat in Brussel de grote projectontwikkelaars intussen scholen voorzien, wat de waarde van hun projecten doet stijgen.

Mevrouw *Irina De Knop* kan alleen maar besluiten dat er niet echt iets nieuws onder de zon is, zoals de minister zelf ook vaststelt. Dat is teleurstellend en zeker niet toekomstgericht.

De heer *Kris Van Dijck* stipt aan dat er enorm grote uitdagingen aankomen. Hij heeft vele ideeën en suggesties gehoord, die evenwel niet in een vingerknip kunnen worden waargemaakt. De capaciteitsproblematiek die men heeft meegemaakt, kent geen voorgaande, oppert het lid. Dat was mogelijks wel deels te voorspellen, stelt hij, maar er zijn finaal toch middelen voor uitgetrokken. De hele discussie over verantwoordelijkheid gaat ook over wie verantwoordelijkheid moet dragen om onderwijs in te richten, vindt de heer Van Dijck. Dat is vooralsnog niet de Vlaamse overheid of de minister van Onderwijs, maar wel de autonome instellingen die de opdracht invullen. Volgende vraag luidt dan wie bereid is om aan het capaciteitstekort iets te doen. Daarin treedt de heer Van Dijck de heer De Meyer bij over de 100 percentfinanciering. Het is gemakkelijker om vanuit die positie iets te doen. Voor hem is de essentie dat men moet overwegen in hoeverre er niet een onderscheid moet gemaakt worden tussen de ‘stenen’ in onderwijs en de verstrekkers van onderwijs. Ook lijkt het nuttig samen met alle inrichters en de overheid na te gaan wat er is aan capaciteit in gronden en gebouwen en dat in kaart te brengen.

Ondertussen is het roeien met de beschikbare riemen. Wie capaciteitsproblemen dreigt te hebben op 1 september 2014 heeft geen boodschap aan hoe men op de lange termijn het onderwijs in Vlaanderen wil zien, vooral wat de ‘stenen’ aangaat. Daarom meent de heer Van Dijck dat wat in de voorbije periode is gebeurd, toch zijn belang heeft, al noemt ook hij het onvoldoende. Er is wel degelijk een belangrijke aanzet naar extra middelen, stelt het lid. Tegelijk ziet hij een blijvende uitdaging om de problematiek globaal in te schatten. N-VA is ten volle bereid mee te bekijken wie daarin welke verantwoordelijkheid moet opnemen en hoe de overheid faciliterend, financierend of ondersteunend kan optreden.

II. VERGADERING VAN DONDERDAG 3 APRIL 2014

1. Voormiddagvergadering met minister Pascal Smet

1.1. Procedure en voorbeschouwingen van de leden

De *voorzitter* laat opmerken dat het nog niet vaak is gebeurd dat een minister wordt opgevorderd door een commissie. Vandaag gebeurt dat naar aanleiding van de tegenspraken die er zouden kunnen zijn tussen de uitspraken van minister Pascal Smet in de commissie en de brief van mevrouw Raymonda Verdyck, afgevaardigd bestuurder van het Gemeenschapsonderwijs (zie dossierpagina van dit stuk). De commissie is daardoor gevat en wil in de eerste plaats tekst en uitleg krijgen van de minister.

Mevrouw *Kathleen Helsen* vraagt aan de voorzitter of het klopt dat hij als voorzitter van deze commissie een brief heeft ontvangen van Raymonda Verdyck. Voor de werkzaamheden van start gaan en de minister het woord krijgt, vraagt ze of de leden van deze commissie die brief eerst mogen krijgen, want tot nu toe hebben ze die niet ontvangen.

De *voorzitter* stelt dat hij gisteren de opdracht heeft gegeven om die brief aan alle commissieleden te laten bezorgen. Mevrouw *Helsen* echter zegt dat de commissieleden nog geen brief hebben ontvangen. De *voorzitter* zal onmiddellijk het nodige doen om de brief te laten kopiëren en bezorgen.

Mevrouw *Helsen* is verbaasd over deze werkwijze, namelijk dat de commissieleden een brief, die is gericht aan de commissie, tot nu toe nog niet hebben ontvangen. Ze zijn in grote onwetendheid.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, meldt dat de brief vorige week donderdag is verstuurd. Hij heeft er deze week kennis van genomen. Hij wist niet goed wat hij met de brief moest aanvangen, en heeft dan mevrouw Verdyck gecontacteerd en gevraagd of hij die brief ter sprake moest brengen. Omdat zij de brief heeft geschreven vond de voorzitter dat ze dan ook moest aangeven wat ermee moest gebeuren. Zij heeft gezegd dat ze wil dat de brief in het parlement wordt besproken, omdat ze geen parlementslid is. Ze wil dat in de verslagen van het parlement duidelijk wordt geacteerd dat de afsprakennota niet wordt onderschreven door het GO! en dat dat in strijd is met de verklaringen van de minister. Dat heeft de voorzitter gisteren dan ook gedaan in de plenaire vergadering.

De heer *Jos De Meyer* vindt het merkwaardig dat een brief die naar de voorzitter is verstuurd op dinsdag 25 maart daar pas deze week zou zijn toegekomen. Hij vraagt zich af of het klopt dat de brief vijf dagen nodig had om tot bij de voorzitter te geraken – de brief was aan de voorzitter van de commissie gericht, en niet aan de heer Bouckaert als persoon – en waarom de volksvertegenwoordigers er pas kennis van krijgen in de plenaire vergadering, en bijvoorbeeld niet vorige dinsdag in de commissie voor Onderwijs.

De heer De Meyer heeft vernomen dat sommige mensen gisteren, vóór de voorlezing van de brief, er al kennis van hadden. Dat verrast hem toch wel. Misschien insinueert hij met zijn bedenkingen zaken die er hoegenaamd niet zijn, maar misschien kan de voorzitter dan wel even zeggen hoe het komt dat sommige mensen er wel al kennis van hadden, en anderen niet, en waarom hij de brief vorige dinsdag niet heeft gegeven. Tegelijk wil hij weten of de minister de brief van Raymonda Verdyck heeft gekregen vóór gisteren.

Mevrouw *Kathleen Helsen* vindt het heel straf dat de commissievoorzitter aan het einde van de legislatuur voor de eerste keer de commissieleden niet op de hoogte brengt van een schrijven dat hij heeft ontvangen. Hij heeft dat vijf jaar lang wel gedaan, en heel correct ook, maar nu heeft hij de commissieleden niet op de hoogte gebracht, terwijl hij dat normaal altijd zo snel mogelijk doet. Ze heeft heel veel vragen bij de manier waarop dat nu gelopen is en vindt dat niet correct.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, repliceert dat hij de brief niet aan anderen heeft meegedeeld. Hij herhaalt dat hij eerst mevrouw Verdyck heeft geraadpleegd over wat hij met de brief moest doen, omdat hij niet wilde dat die brief een eigen leven zou gaan leiden tegen haar wil in. Hij heeft dat pas dinsdagavond gedaan, en heeft dan beslist – in het licht van het einde van de legislatuur en denkende dat er donderdag geen vergadering meer was – dat de eerstvolgende gelegenheid om de brief in de parlementaire verslagen te kunnen brengen, de plenaire vergadering was. Volgens de voorzitter beschikt iedereen nu over die brief, en hij stelt dus voor om met de minister te discussiëren, met kennis van zaken.

De heer *Paul Delva* stelt vast dat de wijze waarop de brief is behandeld, de timing waarop dit is aangepakt en het voorlezen van de brief in de plenaire vergadering, terwijl de commissieleden er niet van op de hoogte waren, een enorme commotie heeft veroorzaakt. Los van de inhoud van de brief vraagt hij zich af of de werkwijze er misschien op gericht zou kunnen zijn om commotie te creëren. Als dat de bedoeling was, is men daarin geslaagd. De heer Delva voegt eraan toe dat hij versteld staat van de manier waarop er is omgegaan met de melding van Raymonda Verdyck aan de voorzitter.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, zegt dat hij de heer De Ro en mevrouw Meuleman had laten weten hun motie niet te kunnen ondersteunen, afgaande op de verklaring van de minister dat alle netten akkoord gingen, en vanuit zijn bekommernis dat er geen schoolstrijd en geen commotie tussen de netten zou ontstaan. Maar toen hij de brief van mevrouw Verdyck kreeg, waarin duidelijk wordt gezegd dat er geen overeenstemming is tussen de netten, voelde hij zich gepakt. Hij heeft dan van de mogelijkheid om zich te onthouden bij de motie van de heer De Ro en mevrouw Meuleman gebruik gemaakt om te zeggen waarom hij zijn standpunt heeft gewijzigd. Dat was de eerste gelegenheid om dat te doen. Bovendien was het ook de uitdrukkelijke wens van mevrouw Verdyck, de schijfster van de brief. De voorzitter excuseert zich voor de timing. Als het anders was verlopen, had hij dat inderdaad eerst aan de commissie voorgelegd. Maar dit is het einde van de legislatuur en er zijn geen commissievergaderingen meer. Hij heeft dan ook van de eerst mogelijke gelegenheid gebruik gemaakt om dat in de plenaire vergadering te brengen. Daar zitten ook de leden van de commissie. Het parlement heeft het recht om dat te weten. Het feit dat er een tegenspraak is tussen een uitspraak van de minister en de uitspraken van een topvrouw in het onderwijs, is immers een zaak die het hele parlement aanbelangt.

De voorzitter vindt dat hij zich voldoende heeft verklaard. Men kan ervan denken wat men wil, maar hij heeft geen spelletje willen spelen. Hij geeft grif toe dat hij, toen hij de brief kreeg, niet goed wist wat hij ermee moest doen. Hij heeft daar een paar dagen over getwijfeld tot hij heeft gebeld met mevrouw Verdyck. Wat men hem misschien kan verwijten, is dat hij onhandig is geweest, maar hij heeft geen spelletje willen spelen. Hij heeft het gebracht op het moment waarop het van pas kwam. De motie betrof de afsprakennota. Dat heeft hij er niet aan toegevoegd. Hij heeft gehandeld volgens de uitdrukkelijke wens van mevrouw Verdyck.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* had het verloop van deze vergadering – met het betoog van de heer Delva, dat het felst was – wel verwacht. Het is immers altijd zeer gemakkelijk, zelfs te gemakkelijk om te insinueren dat de oppositie politieke spelletjes speelt. Maar de oppositie en het parlement maken nu eenmaal gebruik van hun recht om een minister in een commissie te vragen tekst en uitleg te geven over een feit dat toch wel bijzonder zwaarwichtig is. Er zijn de letterlijke verklaringen van de minister. Mevrouw Meuleman heeft gisteravond het verslag nog eens nagelezen.

Wat daarin staat, staat lijnrecht tegenover de inhoud van een brief van het hoofd van het Gemeenschapsonderwijs. Als de oppositie, gesteund door de meerderheid, de minister daarover niet om uitleg zou vragen, zou het parlement fout bezig zijn. Mevrouw Meuleman dringt er dan ook op aan om tot de essentie te komen en te bespreken wat hier gaande is. Die vraag is legitiem. Men moet niet proberen om de vis te verdrinken of om afleidingsmanoeuvres te voeren.

De heer *Jos De Meyer* wijst erop dat ook de meerderheid opheldering wou. Mevrouw *Elisabeth Meuleman* repliceert dat de heer Delva, samen met een drietal andere leden van de meerderheid, geïnsinueerd heeft dat een en ander niet netjes verlopen is. Maar dat is

niet de essentie. De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, meent dat de heer De Meyer hem onderuit wil halen op details, terwijl er toch sprake is van een ernstig feit, namelijk een tegenspraak tussen de verklaring van de minister en de topvrouw van het GO!

De heer *Jos De Meyer* vraagt om het persbericht van het VSKO, dat net binnenloopt en dat de mening weergeeft over het akkoord dat er was, ook te verspreiden zodat de commissie alle informatie heeft (zie dossierpagina van dit stuk).

Mevrouw *Kathleen Deckx* is eveneens geschrokken van de manier waarop de brief in de openbaarheid is gebracht. Maar de inhoud ervan is zeer ernstig, mocht blijken dat hij waarheid bevat. Mevrouw Deckx stelt daarom voor om over te gaan tot de essentie van het debat en de minister de kans te geven om tekst en uitleg te geven bij wat er is geschreven. Gisteren heeft hij immers niet de kans op een weerwoord gekregen, hij moet die nu heel dringend krijgen. De spreker is ervan overtuigd dat de minister een zeer verhelderende uitleg kan geven, waaruit ook zal blijken dat hij de waarheid heeft gesproken in de commissie.

De heer *Paul Delva* aanvaardt de uitleg van de voorzitter dat het om een onhandigheid zou gaan. Hij wijst erop dat de heer De Meyer gisteren al over een ernstig feit sprak, en dat iedereen het daarover eens is. Tegenover mevrouw Meuleman benadrukt hij dat de meerderheid de ordemotie van de oppositie gesteund heeft. De meerderheid wil immers ook dat de zaak zo snel mogelijk wordt uitgeklaard en ontmijnd. De heer Delva wou alleen maar zeggen dat hij de werkwijze vrij bizar vond, en daar blijft hij bij.

1.2. Uiteenzetting door de minister

Minister *Pascal Smet* is tevreden dat zijn opvordering door de commissie hem in de gelegenheid stelt aan te tonen dat de ontstane commotie totaal ongegrond is. Hij begrijpt dat zo'n brief wenkbrauwen doet fronsen. Het is dan ook niet meer dan normaal dat hem om uitleg wordt gevraagd.

De minister is opgegroeid met het principe 'eerlijk duurt het langst'. Hij maakt daar een handelsmerk van: voor zichzelf, voor medewerkers en voor anderen. Hij stelt duidelijk dat hij een bloedhekel heeft aan leugens. Als hij ooit zelf zou liegen, zou hij van zichzelf vinden dat hij als mens kapot is.

De minister wijst ook op de vertaling van de commotie die is ontstaan. Vanochtend heeft mevrouw Verdyck op de radio verklaard dat ze nooit gezegd heeft dat de minister gelogen heeft. Intussen had de minister een gesprek met mevrouw Verdyck. Daarin deelde ze mee dat ze de brief had geschreven naar aanleiding van de ontwerpnota die toen ter bespreking lag in de commissie. In afwachting van de definitieve nota heeft ze opmerkingen gemaakt. Haar brief slaat dus niet op de definitieve nota, maar op de ontwerpnota. Ze heeft de minister ook gezegd dat ze hem die brief had gestuurd, per mail en per post. Hij vindt die op dit moment niet terug in zijn mailbox, maar er wordt nog naar gezocht. Overigens doet dat er niet toe: de brief is er, dus moet de minister daarop antwoorden.

In 2010 werd Vlaanderen geconfronteerd met een nijpend capaciteitsprobleem. Dat werd toen opgelost en in september 2010 had elk kind een plaats. De minister herinnert eraan dat toen – in en buiten het parlement – werd gezegd dat de minister en de meerderheid overmoedig waren, dat ze hun belofte nooit konden realiseren en dat ze niet wisten waaraan ze begonnen. Die belofte werd wel gehouden! Dat is alleen gelukt dankzij het GO!, het stedelijk onderwijs en het vrij onderwijs, ook al heeft dat laatste minder plaatsen gecreëerd, om verklaarbare redenen. De minister komt daar nog op terug.

Het uitgangspunt, toen en nu, was en is – en dat blijft de absolute prioriteit – dat ieder kind een plaats moet kunnen vinden. De verdeling van investeringsmiddelen in onroerend goed valt onder Onderwijsdecreet II (OD II) van 1990. Dat heeft een wettelijke waarde. Een minister wordt tot nader order geacht de wetten toe te passen en na te leven. Hij moet de afspraken met de koepels maken, minstens vanuit de filosofie van de wet, maar ook vanuit de tekst.

In 2010 heeft de minister de hoofden van het vrij onderwijs, het Gemeenschapsonderwijs en het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap op het kabinet uitgenodigd, eerst apart. Toen werden afspraken gemaakt, met de drie koepels. Ze hebben hun akkoord gegeven. Daarop werd de centrale taskforce bijeengeroepen. Op basis daarvan is men beginnen te werken. De absolute prioriteit van de creatie van plaatsen zou en zal uiteraard gebeuren rekening houdend met de bepalingen van de wet, OD II. Niemand, ook niet het GO!, betwist dat de capaciteitsmiddelen investeringsmiddelen zijn en dus onder de wettelijke bepaling van OD II vallen.

Omwille van zijn structuur, met kleinere inrichtende machten, moet het vrij onderwijs zelf het geld voorschieten, in tegenstelling tot het GO! en het stedelijk onderwijs, dat een andere dimensie heeft en dat gemakkelijker kan doen. Het kon niet snel tot capaciteitsuitbreiding overgaan. Het vrij onderwijs had als prioriteit: een plaats voor elk kind in Antwerpen en drie andere steden. Daarom was het bereid om tijdelijk de verdeling – de verdeelsleutel die in OD II zit – niet toe te passen en toe te laten dat het GO! en het stedelijk onderwijs meer middelen krijgen die eigenlijk op grond van de wet zouden moeten toekomen aan het vrij onderwijs. Dat is tijdelijk, om dan in een latere fase, wanneer het vrij onderwijs wel in staat is om het te doen, meer projecten in te dienen. Het lokaal evenwicht tussen de netten en de leerlingenaantallen in Antwerpen en Gent, zou natuurlijk worden gerespecteerd. Er zou worden gestreefd naar het herstel van het evenwicht. Die afspraak werd gemaakt, trouwens ook in de meerderheid, ook de afspraak met alle netten en het GO!

Bovendien liet dat toe om ervoor te zorgen dat elk net zijn verantwoordelijkheid opnam. De minister herinnert eraan dat in 2010 in de commissie de kritiek weerklonk dat het vrij onderwijs zijn verantwoordelijkheid niet nam. Het vrij onderwijs heeft dat wel gedaan, door toe te laten dat de middelen die voor hen bestemd waren, naar het stedelijk en Gemeenschapsonderwijs ging om ervoor te zorgen dat elk kind een plaats vond. De problematiek was op dat moment het meest acuut in Antwerpen.

De minister wijst erop dat daarover in 2010 een afspraak werd gemaakt. Hij stelt vandaag vast dat er in 2013 een discussie is ontstaan met het GO! over de interpretatie van die afspraak, over de inhoud en de draagwijdte ervan. Dat kwam tot uiting bij het vastleggen, op vraag van het GO!, van de werking van de lokale taskforces in een leidraaddocument voor iedereen. De minister stelt dat zowel voor hem als voor zijn medewerker als voor zijn toenmalige kabinetschef Koen Pelleriaux en voor alle andere betrokkenen het heel duidelijk was dat er tussen iedereen een consensus bestond om de afspraak te respecteren. Dat was evident want het was de wet. Eigenlijk had het VSKO moeten aandringen op een schriftelijke afspraak. Maar het VSKO stelde vast dat er tussen alle partners rond de tafel, inbegrepen de overheid, een consensus was om dat zo te doen. Omdat dat vertrouwen er was, heeft het VSKO niet gevraagd om dat formeel in een document neer te leggen. Want, aldus de minister, het was de wet en dus was dat niet nodig, en bovendien was er het vertrouwen.

De minister haalt het parlementair stuk (*Parl.St.* Vl.Parl. 2010-11, nr. 57/1) van 10 november 2010 aan: de gedachtewisseling over de scholenbouw, de eerste voortgangsrapportage.

Naar aanleiding van een vraag van de heer Jos De Meyer over het evenwicht in de verdeling van de middelen, gaf de minister toen het volgende antwoord, het staat op pagina 17 van het verslag: “Op het niveau van de onderwijsraad Antwerpen en van de schepen van Onderwijs die het uitdrukkelijk meldde aan het vrij onderwijs, was en is het volgens de minister niet de bedoeling de verhouding tussen de netten substantieel te wijzigen in Antwerpen. Het vrij onderwijs weet intussen dat dossiers van hun kant in de toekomst met prioriteit zullen worden behandeld, dit afhankelijk van de dossierinhoud.”. Op pagina 18 vindt de minister het volgende antwoord op een uitdrukkelijke vraag van de heer De Meyer: “Hij is echter wel bereid in de komende jaren te compenseren omwille van de verhouding tussen de netten die in evenwicht moet blijven.”. De minister zegt dat het GO! toen, in 2010, geen bezwaar heeft aangetekend bij iets dat hij toen zou hebben gezegd dat niet was afgesproken. Dat heeft het GO! in 2011 ook niet gedaan, en al evenmin in 2012. De interpretatiediscussie met het GO! over de inhoud en de draagwijdte van de afspraak van 2010 is, aldus de minister, pas ontstaan bij de bespreking van de leidraadnota, eind 2013.

De minister citeert nu het convenant uit Antwerpen, ondertekend door het katholiek onderwijs van het bisdom Antwerpen, door mevrouw Raymonda Verdyck, afgevaardigd bestuurder, door de kleine onderwijsverstrekkers en door de stad: “bij de optimale netoverschrijdende benuttiging van het bestaande patrimonium de rol van alle onderwijsaanbieders in de stad vrijwaren.”. Volgens de minister betekent ‘vrijwaren’ behouden en respecteren. En ‘de rol’ slaat volgens hem op het evenwicht. Dat was toen een discussiepunt in Antwerpen.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, merkt op dat het allemaal over Antwerpen gaat.

Minister *Pascal Smet* stelt dat het begon in Antwerpen, maar dat er nog drie andere gemeenten waren. Maar hij stelt dat hij niet ‘à la tête du client’ per gemeente andere afspraken gaat maken. Het principe van het decreet OD II is altijd het uitgangspunt. Je kunt dat niet toepassen naargelang van een lokale situatie, aldus nog de minister.

De minister stelt dat hij mevrouw Raymonda Verdyck op 31 maart 2010 heeft gesproken over deze afspraak.

De minister citeert nu uit het perscommuniqué dat het VSKO heeft rondgedeeld: “In 2010 kwamen de onderwijskoepels en het GO! samen bij Vlaams minister Pascal Smet om een antwoord te zoeken op het capaciteitsprobleem. De uitdaging was om, rekening houdend met de beschikbare middelen en de eigenheid van de onderwijsverstrekkers, het acute probleem op te lossen. Op deze vergadering werd een consensus bereikt waarbij het vrij katholiek onderwijs toegelaten heeft om tijdelijk zijn decretaal aandeel in de vrijgemaakte middelen te laten aanwenden door de andere onderwijsverstrekkers. Hiermee stelde het katholiek onderwijs stoeltjes voor kinderen centraal, evenwel met de uitdrukkelijke afspraak dat het evenwicht op termijn hersteld zou worden zodra alle onderwijsnetten volwaardige capaciteitsdossiers konden indienen.”. Dat is, volgens de minister, op dit ogenblik het geval, en hij citeert verder: “Omwille van de toen bestaande eensgezindheid over deze werkwijze werd op geen enkel ogenblik deze afspraak in een document geformaliseerd.”. Hij herhaalt dat dit evident is, want het is gewoon de toepassing van het decreet. Hij stelt dat het duidelijk is dat het VSKO vraagt om een onverkorte uitvoering van de afspraken van 2010.

De minister stelt dat hij niet gelogen heeft en dat hij de waarheid en de gemaakte afspraken heeft gerespecteerd. Hij stelt enkel vast dat er in 2013 een discussie met het GO! is ontstaan, ook over wat er nu precies was afgesproken in 2010. Dat bleek ook tijdens het

gesprek dat hij deze voormiddag aan het voeren was met mevrouw Raymonda Verdyck, een gesprek dat hij heeft moeten afbreken om naar het parlement te komen.

Volgens de minister gaat het nu om de interpretatie van de inhoud en de draagwijdte van de afspraak van 2010. Hij stelt vast wat OD II stelt. Hij stelt bovendien vast dat de grootste onderwijsverstrekker zegt dat wat hij, de minister, zegt, klopt met de werkelijkheid. Hij stelt ook vast dat mevrouw Verdyck deze ochtend heeft gezegd dat hij niet heeft gelogen en dat zij betreurt op welke wijze haar brief werd vertaald. Mevrouw Verdyck heeft haar bezorgdheden geuit en zij heeft te kennen gegeven dat zij het niet eens was met de versie die in het verslag stond, dat ze daarom die brief had gestuurd, en dat het in de discussie ging over wat er nu juist was afgesproken. Volgens de minister kan dat gebeuren. Maar hij wijst opnieuw naar de reden die het VSKO heeft opgegeven waarom destijds die afspraak niet werd geformaliseerd: het is volgens het decreet en er was vertrouwen op dat moment, er was een duidelijke consensus dat dit vanzelfsprekend was. De minister zegt dat hij nu die nota heeft gemaakt en overgemaakt aan de onderwijsverstrekkers en aan het parlement. Volgens hem heeft mevrouw Verdyck nog wat vragen bij bepaalde formuleringen. Het is de bedoeling om dat in de loop van de dag met haar uit te klaren, en om daar alle nodige tijd voor te nemen.

De leidraad vertrekt vanuit het principe dat het gaat om het belang van het kind, maar ook om het respecteren van OD II en de evenwichten daarin, die moeten worden vertaald op het lokale niveau. Dat is wat werd afgesproken en dat is wat we willen, aldus de minister. Hij beklemtoont dat hij iemand is die zich aan afspraken houdt.

1.3. Bespreking

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, stelt dat als mevrouw Verdyck ongelukkig is met de vertaling van haar brief, dit niet op hem kan slaan, want mevrouw Verdyck heeft hem gezegd dat hij de zaak op een correcte manier naar voren heeft gebracht in het parlement. Haar kritiek kan dus enkel slaan op eventuele persberichten.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* stelt nu op de hoogte te zijn van een aantal zaken. De commissieleden beschikken nu over de brief van het GO! en de persmededeling van het VSKO. De spreker citeert uit de brief van het GO!: “De minister verwijst in zijn antwoord meermaals naar een afspraak die in 2010 met alle netten gemaakt zou zijn om op langere termijn het evenwicht tussen de netten te herstellen. Het GO! was op alle vergaderingen van de centrale taskforce aanwezig en heeft zich op geen enkel moment gebonden aan een dergelijke afspraak.”. Dat staat letterlijk in de brief van het GO!. In de brief van het katholiek onderwijs staat dat er op die vergaderingen inderdaad een consensus werd bereikt, maar “Omwille van de toen bestaande eensgezindheid over de werkwijze werd op geen enkel ogenblik deze afspraak in een document geformaliseerd.”. Mevrouw Meuleman was op geen enkel moment bij de centrale taskforces aanwezig, en nu zijn er twee mededelingen die elkaar tegenspreken. Als de minister zegt dat hij niet heeft gelogen en daarbij verwijst naar een brief, verwijst mevrouw Meuleman op haar beurt naar de brief van het GO!, die letterlijk zegt dat er toch wel een probleem is, en dat is volgens haar nog steeds niet uitgeklaard.

De minister verwijst ook naar de wetgeving, naar het decreet OD II. Als er geen formele en letterlijke bewijzen zijn op papier, kan men daar nog altijd op terugvallen, aldus de minister. Er waren dus geen formele afspraken nodig om het evenwicht van de netten te herstellen, want de wetgeving waarop we kunnen terugvallen, verplicht ons daartoe. Dat is het tweede argument van de minister. Maar dan zegt het GO! dat daarvan ernstig is afgeweken wat Design Build Finance and Maintain betreft. Heel wat vrije scholen zijn mee in de DBFM-operatie gestapt. De minister zou een extra bijdrage van 11,2 percent heb-

ben gegeven aan die scholen, omdat hij zag dat ze anders niet mee zouden stappen in het DBFM-project. Ze hebben dus meer middelen gekregen. Er zijn dan een pak meer scholen in de DBFM-operatie ingestapt. Het wordt dus een heel dure operatie voor de Vlaamse overheid. Van de maintenance zal de Vlaamse overheid bovendien 90 percent betalen. Via de DBFM-operatie gaat er dus een pak Vlaamse middelen naar het vrij onderwijs. Daar is dus ook afgeweken van OD II. De vraag is dan ook of de afspraken over de capaciteit ook gelden, en of we kunnen terugvallen op OD II voor de capaciteitsmiddelen. DBFM was een uitzondering, maar ook capaciteit kan een uitzondering zijn. Je kunt dezelfde redenering hanteren voor de capaciteitsmiddelen als voor DBFM. Mevrouw Meuleman twijfelt dan ook of men zomaar kan teruggrijpen naar OD II.

Een ander probleem zijn de inspanningen die er gebeurd zijn op het vlak van modulaire units. Het GO! heeft die capaciteiten heel snel moeten realiseren. De minister gaat er prat op dat hij voor elk kind een stoeltje heeft gerealiseerd. Hij zegt dat hij altijd heeft beloofd dat er voldoende stoeltjes zouden zijn en dat hij woord heeft gehouden, want er stonden geen kinderen op de stoep. Dat zegt de minister heel vaak en die pluim steekt hij op zijn hoed, maar het is mede door de zeer grote inspanningen van het onderwijs gebeurd, specifiek van het GO!, dat met die modulaire units zeer snel plaatsen bij heeft gecreëerd. Ze vrezen dat ze daar nu voor worden afgestraft, dat ze die tijdelijke modulaire units niet zullen kunnen omzetten en ze vragen zich af of dat voldoende verzekerd is door de afsprakennota. Dat vindt mevrouw Meuleman een terechte vrees. Ze hebben heel grote inspanningen gedaan, en dat klagen ze ook aan in hun brief. Ze hebben op die manier veel noodcapaciteit gecreëerd en het lijkt erop dat die inspanningen niet zullen worden gehonoreerd. Ook daarop heeft de spreker nog geen antwoord gehoord.

Voor mevrouw Meuleman blijft dit een absurde discussie, die er niet zou moeten zijn als er voldoende middelen waren om voldoende capaciteit te creëren. Voldoende structurele middelen op lange termijn voor steden en gemeenten en lokale taskforces om voor elk kind een plaats te creëren. De minister heeft nog steeds geen langetermijnplan, hij heeft gezegd dat dat iets is voor de volgende regering. De problemen beginnen doordat er nog steeds een capaciteitstekort blijft. Mevrouw Meuleman vreest dat men de kracht die bij de lokale taskforces is gelegd om de lokale situatie in te schatten en plaatsen te creëren waar het nodig is, aan het ondermijnen is door de nieuwe afsprakennota. Ze blijft dus fundamentele problemen hebben met die afsprakennota, omdat ze vreest dat die ervoor zal zorgen dat de wachtlijsten langer zullen worden en dat er nog minder plaatsen zullen kunnen worden gecreëerd omdat men rekening zal moeten houden met evenwichten. Verwijzend naar de DBFM-operatie, vraagt ze zich af of dat ook geldt voor de capaciteitsmiddelen. Dat is haar meest fundamentele vraag.

De *voorzitter* wijst erop dat het niet de bedoeling is een nieuwe discussie te ontwikkelen over de inhoud van de afsprakennota. Dat is in het verleden al gebeurd en kan in de toekomst opnieuw gebeuren. Hier gaat het over de contradictie in uitspraken van beleidsmensen. Dat is ook de reden waarom de minister is gevorderd. Hij vraagt dus om de discussie niet te veel uit te breiden.

De heer *Jo De Ro* wil het hebben over 13 maart laatstleden. Toen waren er twee interpellaties over een zogezegd onbestaande, niet-afgewerkte, niet-correcte nota. Wie de Handelingen van 13 maart leest, merkt, aldus de heer De Ro, dat, naast de interpellanten mevrouw Meuleman en hijzelf, ook de voorzitter, mevrouw De Knop en mevrouw Vanderpoorten werden platgeklopt met een aantal stellingen. Er zou eerst een lek geweest zijn bij een koepel, dan zouden wij gelekt hebben, wij zouden dat georganiseerd hebben, wij zouden opblazen, wij zouden een scholenoorlog willen veroorzaken, wij doen aan paniekzaaierij.

De repliek luidde toen dat er afspraken waren, dat dit in overeenstemming was afgesproken, op vraag van de koepels.

De heer De Ro neemt de Handelingen erbij. Hij beperkt zich tot de belangrijkste citaten: "De nota is overigens samen met de onderwijsnetten opgesteld. Zij is niet uit de lucht gevallen. Zij is ook door de onderwijsnetten gevraagd, voor alle duidelijkheid. Dat is allemaal gebeurd juist voor de krokusvakantie. (…) Die nota is opgesteld in overeenstemming met de onderwijsnetten. (…) Trouwens, er zijn nog altijd de afspraken uit Onderwijsdecreet II, dat door dit parlement is goedgekeurd is en tot nader order nog altijd de regeling is. (…) Bovendien is ook het Gemeenschapsonderwijs, dat daar nu problemen mee heeft, in 2010 akkoord gegaan. Ik zeg altijd: woord gegeven is woord gehouden. In 2010 is die afspraak gemaakt en is iedereen ermee akkoord gegaan. Men moet dus nu niet doen alsof men uit de lucht valt. Dat is in 2010 duidelijk afgesproken (…). De nota is tot stand gekomen in overleg met iedereen.".

De heer De Ro stelt dat hij nog een paar citaten kan geven, maar het woord 'akkoord' is zo vaak teruggekomen dat het bijna een adagium op zich wordt. En dan, aldus de heer De Ro, zijn de mensen verbaasd dat de voorzitter een brief van het GO! voorleest.

In die brief staan er volgens de heer De Ro niet één maar drie belangrijke boodschappen. Hij spitst zich nu toe op de eerste belangrijke boodschap. De brief zegt duidelijk dat het GO! zich op geen enkel moment heeft gebonden aan een dergelijke afspraak. De brief is niet alleen belangrijk voor de problematiek van de capaciteit. Het gaat over meer dan alleen maar zeggen dat wat hier is gezegd – dat iedereen akkoord was – niet waar is.

De heer De Ro zegt dat voor Open Vld capaciteit en gemeentelijke autonomie altijd cruciaal zijn geweest en zullen blijven. Daarom heeft hij die vragen gesteld en hij gaat ervan uit dat mevrouw Meuleman haar interpellatie ook vanuit die twee invalshoeken heeft gehouden.

De heer De Ro haalt aan dat er als verdediging tegenover die brief een aantal herhalingen worden gedaan: 'Wet is wet' en 'Afspraken zijn afspraken' en dat die hier nog eens uitdrukkelijk zijn bevestigd. Er wordt ook een convenant aangehaald en een persbericht van het VSKO en er wordt gezegd dat er niet gelogen is. In de brief staat ook niet dat minister Smet gelogen heeft: in de brief staat heel duidelijk dat wat er in de commissie is gezegd, namelijk dat er een afspraak was, niet de correcte weergave is. De heer De Ro zegt dat als hij tegen zijn moeder zei dat hij misschien niet de hele waarheid had gezegd, zij tegen hem zei dat hij loog. De heer De Ro stelt dat hij dat gisteren niemand in het parlement heeft horen zeggen, niet de commissievoorzitter als voorlezer van de brief, noch hijzelf. De heer *Kris Van Dijck* zegt dat het woord gisteren wel is gevallen, maar de heer *De Ro* stelt toch vast dat vandaag niemand dat gedaan heeft.

De heer De Ro vindt het maar een povere verdediging. Een interpellatie is een van de weinige, harde middelen die een parlementslid heeft om vragen te stellen aan de uitvoerende macht. Het is een belangrijk democratisch recht waar niet mee wordt gesold. In antwoorden, ook in antwoorden waarin wordt verwezen naar afspraken, moet alle informatie worden gegeven. De heer De Ro is na de vergadering naar de voorzitter gestapt om uitdrukkelijk te vragen naar alle verslagen waar de minister naar verwezen had. Hij zegt dat hij nu tijdens de verdediging geen enkel document heeft gezien. Als een minister in de commissie niet de waarheid vertelt, is dat voor hem een zwaar politiek feit. De heer De Ro hoopt dat met documenten kan worden gestaafd dat er een echte afspraak is. Geen convenant uit Antwerpen, geen verslagje van een vergadering, maar een echte afspraak die ondertekend is. Als de bewering van het GO! in zijn brief aan de commissievoorzitter

is dat het GO! altijd aanwezig was en dat het zich op geen enkel moment tot een afspraak heeft verbonden, dan is er volgens de heer De Ro maar één mogelijkheid: ofwel klopt het niet wat het GO! zegt, ofwel is er op 13 maart niet de waarheid gesproken. De heer De Ro wil dat dit wordt uitgeklaard.

Mevrouw *Meuleman* verbaast er zich over dat men moet voortgaan op een informeel bericht. Minister *Pascal Smet* stelt dat mevrouw Meuleman zegt dat het VSKO de waarheid niet spreekt.

De heer *Jo De Ro* zegt dat er op 13 maart zeer duidelijke vragen zijn gesteld, dat er een aantal van die vragen zijn beantwoord en dat het antwoord vandaag in twijfel wordt getrokken. De verdediging die hij heeft gehoord, overtuigt hem niet. Hij wil de afspraak van 2010 krijgen. Hij zegt dat minister Smet heeft gezegd: "Wij"– de heer De Ro gaat ervan uit dat dit de minister en de vier koepels zijn – "zijn achter gesloten deuren overeengekomen, hebben een akkoord gemaakt, om een decreet tijdelijk niet toe te passen.". De heer De Ro zegt dat hij niet de jurist is, maar dat de minister en de voorzitter juristen zijn. De minister verdedigt zich dus door te zeggen dat hij in 2010 achter gesloten deuren heeft afgesproken om een decreet tijdelijk niet toe te passen.

De heer De Ro verwijst voor de vragen van hemzelf en mevrouw Meuleman naar de Handelingen: "Is OD II toegepast?". Hij kreeg geen antwoord. "Is OD II toegepast in Design Build Finance Maintain (DBFM)?". Hij kreeg geen antwoord. "Is het toegepast voor rationeel energiegebruik?". De heer *Kris Van Dijck* zegt dat stoeltjes niet belangrijk waren en dat als er iemand zou hebben geklaagd, het het VSKO was geweest.

De heer *Jo De Ro* stelt dat de minister net heeft gezegd dat als er iemand nood had aan een geschreven afspraak of een afspraak, het het VSKO was. Hij zegt dat dit toch zelf zeggen is dat er geen afspraak is.

De heer De Ro zegt dat het zeer nuttige lectuur is die men eens goed moet lezen. Er wordt nog van alles in gezegd en er worden vragen – heel veel vragen – niet beantwoord. Eigenlijk is de minister op 13 maart al onmiddellijk ontploft en was hij kwaad omdat de nota al in de openbaarheid kwam. Hij denkt dat de minister nu ook kwaad is omdat de brief van het GO! al in de openbaarheid kwam. Voor de heer De Ro is dat niet de essentie: de essentie is dat er te weinig middelen voor capaciteit zijn en dat er bij te weinig middelen een afsprakennota wordt gemaakt, achter de schermen, waarover in het parlement nooit zou zijn gesproken, als men er niet had over gesproken. De heer De Ro zegt dat de verdediging dan altijd dezelfde is: diegene die communiceert, is fout. De oppositie brengt iets naar buiten en het is fout. De heer *Kris Van Dijck* werpt op dat het niet de oppositie, maar de voorzitter was die het naar buiten bracht. De heer *Jo De Ro* zegt dat men de Handelingen van 13 maart 2014 moet herlezen: de eerste verdediging was een aanval op diegenen die het hebben uitgebracht. Alsof men zich als parlementslid moet schamen dat men een document van de uitvoerende macht in handen krijgt en dat men er vragen over stelt. De heer De Ro is daar niet over beschaamd. Hij zegt aan de heer Van Dijck dat er in diens fractie in de vorige legislatuur mensen waren – ze hebben het zelfs tot parlementsvoorzitter geschopt – die er hun handelsmerk van maakten, die een netwerk hadden, die documenten uitbrachten.

De heer De Ro zegt dat hij het toen niet op de spits wilde drijven, maar dat hij aanvoelde dat er een aantal dingen nog niet werden gezegd – op een aantal vragen werd zelfs gewoon niet geantwoord. Hij heeft toen gezegd dat hij – niet alleen voor zichzelf maar voor alle commissieleden – documenten wou, dat het gestaafd werd, dat men kon lezen wat er werd afgesproken. Het is drie weken later en onder druk van een brief die gisteren in de plenaire

vergadering werd voorgelezen, komt men nu af met een convenant uit Antwerpen en met een persbericht van het VSKO dat een uur geleden is geschreven, en dat inderdaad wel nuttige informatie geeft.

Als men hier nu dus zegt dat afspraken afspraken zijn, dat een woord een woord is, dan wil de heer De Ro die woorden krijgen. Voorlopig heeft hij op heel veel vragen nog geen antwoord gekregen.

De heer De Ro vindt dat de minister vandaag ook zijn eigen stelling moet innemen, de dingen die hij weet, moet vertellen en zijn woorden moet herhalen. Hij vindt het niet goed dat de minister, als er zonet een vergadering is geweest van de minister met mevrouw Verdyck, nu al zegt wat mevrouw Verdyck heeft gezegd. De heer De Ro is natuurlijk geïnteresseerd in wat mevrouw Verdyck heeft gezegd. De heer *Kris Van Dijck* zegt dat hij mevrouw Verdyck niet kan interpelleren in de raad van bestuur. De heer *De Ro* zegt dat als er verschillende mensen zeggen dat er afspraken zijn gemaakt – stelling van de minister –, of niet zijn gemaakt – stelling van het GO! en mevrouw Verdyck –, het misschien nuttig zou zijn om die mensen ook te horen. Als er geen papieren zijn over afspraken, dan moeten die mensen worden gehoord. Niemand heeft er belang bij dat er twijfel blijft bestaan en de heer De Ro zegt dat bij hem de twijfel blijft bestaan.

De heer *Kris Van Dijck* stelt dat dan alle koepels moeten worden gevraagd om in de namiddag te komen.

Mevrouw *Irina De Knop* stelt dat de huidige discussie gaat over het feit of de afspraak in 2010 al dan niet geformaliseerd is en of de netten die al dan niet hebben onderschreven. Uit de brief van mevrouw Verdyck blijkt duidelijk dat dit niet op formele wijze is gebeurd.

Mevrouw De Knop zegt dat er in 2010 snel een consensus gevonden was, omdat de stoeltjes voor de kinderen voorrang hadden op de evenwichten tussen de netten. Verder gaf men aan dat dit op lange termijn moet worden bekeken. Mevrouw De Knop vraagt zich af waarom er dan nu in een afsprakennota over capaciteit zo expliciet wordt verwezen naar 2010 en naar OD II. Als dat toch gewoon de toepassing was van de wet, hoefde die niet in deze nota te staan. Ze verwijt minister Smet een kromme redenering te hanteren. Ze is van mening dat hij zelf de kat de bel heeft aangebonden door dit zo expliciet in de nota aan bod te laten komen. Er zou geen heisa geweest zijn indien minister Smet gewoon in de nota had geschreven: "De lokale taskforce dient erop toe te zien dat elk onderwijsnet dat in de gemeente aanwezig is de mogelijkheid heeft een project in te dienen.". Volgens haar zit er duidelijk wel meer achter. Het is duidelijk dat er op geen enkel ogenblik eensgezindheid was.

Mevrouw De Knop verwijst naar de commissie van 13 maart, waar minister Smet stellig heeft beweerd dat er tussen alle netten een consensus was over deze nota. Hij heeft er toen nog aan toegevoegd: "Misschien is iedereen er niet even gelukkig mee, maar er is een consensus.". Die nota is toen afgeklopt.

Er is mevrouw De Knop iets niet duidelijk. Indien zij als burgemeester aan een heel gevoelige materie werkt, zal zij trachten tot een formeel akkoord te komen tussen de verschillende partijen. Minister Smet heeft een ervaren kabinet en behoort tot een partij met ervaring op het vlak van onderwijs. Hij weet waarover hij het heeft en weet hoe gevoelig de verhoudingen tussen de netten zijn. Mevrouw De Knop begrijpt totaal niet waarom die nota niet op formele wijze werd goedgekeurd door de netten vooraleer hij werd verspreid, besproken en bezorgd aan het parlement. Volgens haar heeft minister Smet een flagrante fout gemaakt. De hele discussie zou niet nodig zijn geweest indien minister Smet een nota

zou hebben geschreven die gedragen werd door alle netten. Mevrouw Verdyck zou dit initiatief niet hebben genomen indien zij de mogelijkheid zou hebben gehad om haar opmerkingen op een eerder ogenblik te formuleren. Mevrouw De Knop stelt dat minister Smet schromelijk is tekortgeschoten. Volgens haar heeft minister Smet groot knoeiwerk afgeleverd.

De heer *Jos De Meyer* heeft sinds 2010, zowel bij de rapportering als via interpellaties en vragen, regelmatig zijn bezorgdheid geuit in verband met de capaciteitsproblemen en de wijze waarop de middelen hiervoor worden aangewend. Volgens hem heeft minister Smet terecht geciteerd hoe hij op een van de vragen heeft geantwoord. De vraagstelling van de heer Meyer is er gekomen vanuit de bezorgdheid dat men rekening moet houden met de specificiteit van elk net.

Hij wil één element citeren uit zijn inbreng tijdens de commissie van 13 maart: "Minister, de absolute prioriteit is natuurlijk dat elk kind een plaats heeft. Dat is nogal evident. Maar het is toch wel goed dat u bij de verdeling van de middelen ook rekening houdt met de specificiteit van de verschillende netten. (…) Als je 100 percent financiering hebt vanuit de overheid, dan is het mogelijk veel eenvoudiger om vrij snel te beslissen. Dan spreek ik over het Gemeenschapsonderwijs. Voor het officieel gesubsidieerde onderwijs is er 70 percent subsidiëring (…) Bij noodsituaties nemen de steden en gemeenten mee hun verantwoordelijkheid op. Dat is terecht. Maar het vrij onderwijs krijgt 70 percent van de overheid. 30 percent moet komen van de werkingsmiddelen.".

Vrijwilligers die schoolbesturen vormen en hun verantwoordelijkheid opnemen, dragen een grote verantwoordelijkheid. Ze moeten soms toch wel rekening houden met de zwakkere financiële situatie waarin ze zitten. De heer De Meyer hoopt dat men blijvend rekening houdt met de specificiteit van elk net en met de financiële draagkracht van schoolbesturen binnen elk net.

Mevrouw Meuleman heeft verwezen naar DBFM. Ze stelde dat het niet correct is dat de 70 percentbetoelaging waarin oorspronkelijk was voorzien voor het officieel en vrij katholiek onderwijs, werd opgetrokken naar 81 percent. De heer De Meyer herinnert eraan dat hij hiervoor een amendement heeft ingediend dat werd goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Dat is de decretale regeling. Op dat moment was er daartegen geen enkel protest. Hij herinnert zich niet meer precies hoe de stemming verlopen is, maar wel dat er op dat moment geen enkel protest tegen was en dat men het de logica der dingen vond.

De heer De Meyer heeft een onbehaaglijk gevoel bij wat hij de laatste weken heeft meegemaakt in dit dossier. Hij viseert niemand, noch in de commissie, noch daarbuiten; maar hij worstelt met de vraag welk politiek spel er door sommigen wordt gespeeld en wat de achterliggende agenda is.

De heer *Kris Van Dijck* nam gisteren kennis van deze belangrijke brief, waarin er in sterke bewoordingen een aantal zaken worden uiteengezet: "op geen enkel moment besproken" en "vermeende afspraken" zijn inderdaad zware beschuldigingen. Hij wil meer niet het proces maken van de manier waarop het is bekend geraakt, maar deze commissie heeft het opportuun geacht om klaarheid te scheppen in deze kwestie. De minister komt nu tekst en uitleg geven, zoals het hoort.

Er zijn gisteren in de plenaire vergadering zware woorden gevallen. Hij citeert de commissievoorzitter: "Eén van beiden, de minister of mevrouw Verdyck, spreekt dus niet de waarheid. Ik heb geen enkele reden om te twijfelen aan het waarheidsgehalte van de uit-

spraken van mevrouw Verdyck. Ik ken mevrouw Verdyck als een eerlijk en integer persoon. Bovendien is er ook zoiets als 'à qui profite le crime?'. Mevrouw Verdyck heeft er geen enkel belang bij om hierover niet de waarheid te spreken. Minister Smet misschien echter wel. Door het laten uitschijnen dat de afsprakennota, meer bepaald de clausule van marktaandelen, door alle netten werd goedgekeurd – quod non – (…).". Het proces al is gemaakt en de conclusie is al getrokken, aldus de heer Van Dijck. Hij citeert ook de heer De Ro: "Maar daar is duidelijk niet de waarheid op geantwoord.". Verder: "Er wordt een loopje genomen met de waarheid.". En ten slotte: "Vandaag moeten we vernemen dat een week voor we dat verwijt kregen, de minister niet de waarheid heeft gezegd.". Volgens de heer Van Dijck is het duidelijk welk woord synoniem is voor 'het niet spreken van de waarheid'.

De heer Van Dijck bevestigt dat de capaciteitsuitbreiding een groot probleem is. Er bestaan al lang afspraken over wie welke middelen kan aanwenden voor de scholenbouw. Hij vergelijkt dit met een natuurramp. De dijk breekt, kinderen dreigen geen plaats te hebben. Er kan voor worden geopteerd om de dijk niet direct te dichten maar om eerst een MER te doen en een milieuvergunning en een bouw- of omgevingsvergunning aan te vragen. Hij meent dat er correct werd gehandeld. Voor N-VA was het primordiaal dat elk kind een plaats zou hebben. Daartoe werden afspraken gemaakt.

Hij herhaalt dat er één instantie is die recht van spreken heeft en rechten heeft in het OD II: het VSKO. Het siert eenieder die helpt bij de dijkbreuk: alle hens aan dek om eerst te zorgen voor een capaciteitsinvulling. Vervolgens zal OD II niet zomaar aan de kant worden geschoven, maar zal duidelijk worden gesteld dat er voor de permanente beveiliging en bewaking van de dijk een MER, een milieuvergunning en een bouwvergunning van doen zijn. Nadat de eerste maatregelen werden genomen, zal de verdeelsleutel blijvend gehanteerd worden. Dat lijkt de spreker niet meer dan opportuun.

Hij stelt voor dat als dit vermeende afspraken blijken te zijn, mevrouw Verdyck naar de commissie moet komen. Het kan haar ook worden gevraagd in de geledingen van het GO!, waarin de meerderheid van de fracties vertegenwoordigers heeft. Hij zal het haar zeker ook persoonlijk vragen, want hij wil hierover van haar duidelijkheid krijgen.

Als wordt getwijfeld aan uitspraken van een minister op basis van een interpellatie, moet het parlement klaarheid krijgen. Voor de heer Van Dijck is die klaarheid er nu. Hij kan meer dan vrede nemen met het antwoord van de minister. Hij herhaalt dat weliswaar niet eenieder in dezen werd gehoord, maar hij beschikt over voldoende elementen om te stellen dat de minister correct heeft gehandeld en gesproken.

Mevrouw *Kathleen Deckx* was wegens verkeersproblemen te laat in de commissie om de minister te vorderen, maar ze is bijzonder blij dat haar collega's dit hebben gedaan. Ze is zelden met een danig slecht gevoel uit het parlement vertrokken als de dag voordien.

Ze wijst erop dat de voorzitter de brief van mevrouw Verdyck heeft ontvangen, maar dat de commissie daar geen weet van had. Ze noemt het betreurenswaardig dat hij de brief naar buiten heeft gebracht in afwezigheid van de minister, waardoor die zich niet kon verdedigen. De commissieleden waren helemaal niet op de hoogte en konden bijgevolg ook niet antwoorden vanuit het parlement.

Mevrouw Deckx verwijst naar de woorden van de heer Van Dijck en naar het verslag van de plenaire vergadering van de dag ervoor. Toen werden heel wat beschuldigingen geuit aan het adres van de minister door meerdere mensen, ook door mensen die aanwezig zijn in de commissie. Op basis van de uitleg die ze nu heeft gehoord, kan ze niet anders dan

besluiten dat de minister steeds de waarheid heeft verteld. Ze zou willen dat niet alleen de heer Van Dijck en zijzelf daarvan overtuigd zijn, maar dat iedereen dat is. Ze roept ertoe op dat, indien iemand nog twijfelt aan de woorden van de minister, mevrouw Verdyck en mevrouw Van Hecke en anderen die bij het bewuste gesprek aanwezig waren, in het parlement hun verklaringen komen toelichten opdat echt geweten is wat er is gebeurd. Ze bezit zelf voldoende elementen om duidelijkheid te kunnen scheppen in haar hoofd, maar ze wil echt niet dat er nog een mogelijke zweem van oneerlijkheid bij de minister blijft hangen. Het parlement heeft de plicht om een en ander recht te zetten na de woorden die de dag ervoor uitgesproken zijn. Ze doet een oproep om de betrokkenen uit te nodigen, zodat de commissie met hen kan spreken.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* stelt dat de vergelijking die de heer Van Dijck maakte met een dijkbreuk aannemelijk klinkt: plots brak er een dijk door, was het alle hens aan dek en moesten zandzakjes en cement worden gehaald. Ze wijst erop dat die dijkbreuk er niet zo plots is gekomen, maar al werd aangekondigd in de vorige legislatuur: men was al heel goed op de hoogte van een zwakke plek in de dijk. Vijf jaar lang werden er zandzakjes aangesleept met een systeem dat door het hoofd van het stedelijk onderwijs ‘the black box’ van de Vlaamse Regering wordt genoemd: het capaciteitsbeleid. Al van in de vorige legislatuur wordt alles via non-papers geregeld. Door middel van mondelinge afspraken week men af van de decreten.

Uiteindelijk in december 2013, meer dan een hele legislatuur later, kwam er dan de zogenaamde dijkbreuk en kwam er een soort formele afsprakennota. Die bleek echter niet formeel te zijn, het bleef een non-paper die men niet te zien zou hebben gekregen indien mevrouw Meuleman die niet via de pers had bekendgemaakt. Zo werkt de Vlaamse Regering volgens haar.

De spreekster wijst erop dat dit absoluut de verantwoordelijkheid van de minister is. Ze noemt het bovendien knoeiwerk, werken in het duister in plaats van in de openbaarheid. Er is geen transparantie. De manier van werken is onaanvaardbaar bij een van de grootste problemen van de legislatuur, namelijk het capaciteitsprobleem. 171 miljoen euro werd in deze legislatuur verdeeld op basis van non-papers, van mondelinge afspraken en via wat door het onderwijs een ‘blackboxbeleid’ wordt genoemd. Mevrouw Meuleman noemt dit nogmaals onaanvaardbaar.

Ze wil dat de ‘black box’ wordt geopend. Ze sluit zich ter zake helemaal aan bij de heer De Ro. Ze wil dat alle non-papers die nog in de lade van de minister liggen, worden bovengehaald, net als de verslagen van zogenaamde vergaderingen, want ook al gaat het over mondelinge afspraken, ze veronderstelt dat er toch ergens een verslag over rondslingert. Op die manier kan het parlement een zicht krijgen op wat er de voorbije jaren allemaal werd afgesproken en kan het met kennis van zaken oordelen over het beleid.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, zegt niet meer te willen terugkomen op de kritiek op zijn werkwijze. Hij heeft de brief ontvangen en vond het nodig om die bij de eerste de beste gelegenheid ter kennis te brengen van alle parlementsleden, inclusief de commissieleden.

Hij gaat wel nog even in op de insinuaties van de heer De Meyer. Ze komen regelmatig terug en hij vindt ze beneden alle peil. De tactiek zit als volgt in elkaar: bij kritiek op de regering wordt degene die kritiek levert, beschuldigd van een achterliggende agenda, van het spelen van politieke spelletjes. De voorzitter stelt heel goed te weten wat de heer De Meyer bedoelt, wat zijn vermeende boodschap is: hij wil ermee zeggen dat er een ach-

terliggende agenda is om het vrij onderwijs te ondermijnen, dat bepaalde oppositieleden rijden voor één welbepaald net.

De voorzitter zegt dat een dergelijke boodschap niet aan hem is besteed en volgens hem ook niet aan de andere leden van de oppositie. Hij heeft altijd gezegd dat hij een hardnekkig voorstander is van het pluralisme in Vlaanderen en van een eerlijke behandeling van alle onderwijsnetten. Dat kan men lezen in al zijn geschriften, onder meer in zijn net verschenen boek 'Visie(s) op onderwijs'. Hij heeft, ook naar aanleiding van de capaciteitsproblematiek, zelfs geopperd, omdat men in een noodsituatie zit, om misschien de regel van de 70 percent en de 100 percent te herdenken zodat alle netten op een gelijke manier die noodsituatie kunnen oplossen, alleen maar voor de capaciteitsproblematiek, niet voor de rest. Hij wijst erop dat men hem er niet van kan beschuldigen die achterliggende agenda te hebben, en hij meent ook de oppositie niet. Hij vraagt aan de heer De Meyer om met eigenlijke argumenten in discussie te gaan, en niet met verdachtmakingen.

Vervolgens gaat de voorzitter in op wat de heer Van Dijck zegt. Hij heeft het L-woord – 'liegen' – gisteren bewust niet gebruikt. Liegen betekent bewust, met kennis van zaken, wetens en willens, de waarheid niet vertellen of verbergen. Het is volgens hem helemaal niet uitgemaakt dat een van de beide betrokkenen, minister Smet en mevrouw Verdyck, dat zouden hebben gedaan. Hij wilde dat dus ook niet insinueren. Hij heeft alleen gezegd dat er een regelrechte, duidelijke, niet te ontkennen, niet weg te interpreteren contradictie is tussen de verklaringen van de minister en de verklaring van mevrouw Verdyck en dat een van de twee verklaringen dus onjuist is. Hij heeft er ook bij gezegd dat, als je kijkt naar het belang dat iemand zou kunnen hebben bij een dergelijke onjuiste verklaring – 'à qui profite le crime?' –, dat de minister er misschien meer belang bij heeft om te doen voorkomen dat er een consensus is dan mevrouw Verdyck.

De heer *Kris Van Dijck* werpt tussen dat een minister die liegt, kan vertrekken.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, denkt dat geen van de beide partijen heeft gelogen in de harde betekenis van het woord. Hij sluit zich aan bij de uiteenzetting van mevrouw De Knop, zeggende dat er over een heel belangrijke zaak, namelijk het invullen van de capaciteitsproblematiek, het bouwen van nieuwe schoolgebouwen en het besteden van miljoenen, enorm slordig gewerkt is.

In 2010 is er een informele afspraak gemaakt, in de schaduw van OD II, waar het allemaal in staat. Wie zegt dat iedereen zo denkt? Er is een informele afspraak gemaakt over de besteding van miljoenen voor de invulling van de capaciteitsproblematiek. Dat is volgens de heer Bouckaert geen manier van werken. Voor de kleinste prullen en de grootste onnozelheden maakt het parlement decreten met tientallen artikelen, en over zoiets belangrijks is er een informele afspraak. Met informele afspraken werken over zoiets belangrijks, is moeilijkheden zoeken, aldus de voorzitter.

De verschillende partijen, de minister, het VSKO en het GO!, zijn waarschijnlijk van die bespreking weggegaan met een verschillende interpretatie en visie in hun hoofd, denkende dat dat de juiste afspraak is. Dat gaat dan verder een eigen leven leiden. De voorzitter wijst erop dat teksten juist dienen om exact en zo duidelijk mogelijk te bepalen waarover men akkoord is en waarover niet. Had dat in 2010 op papier gestaan, dan was die hele heisa er niet geweest.

De minister zegt zelf dat vanaf 2013 het GO! daarover is beginnen te discussiëren. Als men het heeft over geformaliseerde afspraken, slaat dat altijd op Antwerpen, maar men heeft het nu over heel Vlaanderen. Los van wat er al dan niet is overeengekomen, is het

duidelijk dat het GO! daar vanaf 2013 problemen in begon te zien. De heer Bouckaert kan zich niet voorstellen dat de minister, die vanuit een helikoptervisie over alles heenkijkt, niet gewaar werd dat het GO! daar steeds meer problemen in zag. Hij denkt dat de minister zeer voortvarend – een woord dat volgens hem het beste past bij de minister – is geweest in de verklaringen van 13 maart laatstleden door te zeggen dat er een consensus is, dat alle netten akkoord gaan, dat de nota is gemaakt in overeenstemming met alle netten enzovoort. Maar dat was op dat moment niet het geval en dat verklaart de reactie van mevrouw Verdyck, waarvan hij nog altijd aanneemt dat het een eerlijke reactie is, die berust op een andere interpretatie van de afspraken dan die van de minister en het VSKO.

De heer Boudewijn Bouckaert, voorzitter, concludeert dat men in deze heikele, delicate kwestie op een zeer slordige manier te werk is gegaan, wat heeft geleid tot deze problemen.

De heer *Jo De Ro* herhaalt nog eens de vraag naar documenten. De vergadering is begonnen met de terechte vraag van de commissieleden om de brief waar het gisteren over ging, te krijgen. Iedereen moet volgens de spreker dezelfde informatie hebben. Hij herhaalt ook zijn vragen van 13 maart. Alle documenten heeft men toen al opgevraagd. Bijna vier weken later heeft men die nog altijd niet gekregen. Als dat wel zo was geweest, dan had dat veel kunnen voorkomen. Is er een afspraak gemaakt? Staat die op papier? Als men die informatie had gekregen na 13 maart 2014, dan had men ook geen gedachtewisseling moeten hebben. Had men de nota gekregen na december vorig jaar, zoals dat zou gebeuren bij een normaal werkende regering, en waarover mevrouw De Knop al verschillende vragen heeft gesteld, dan was hier ook geen incident geweest en had de minister niet voluntaristisch moeten antwoorden en de parlementsleden wegduwen door te zeggen dat er een afspraak is. De heer De Ro blijft de vraag herhalen om alle documenten die over dit dossier beschikbaar zijn, op tafel te leggen. Als er vertrouwelijke documenten bij zijn, dan bestaat daar een procedure voor, namelijk dat die bij de griffier worden gelegd, waar iedereen ze kan inzien, zonder pen en papier of smartphone bij de hand.

De heer De Ro pikt het niet dat men zegt dat de oppositie nu het spel van één net speelt. Hij heeft niemand van de meerderheid horen zeggen dat de oppositie het spel van één net speelde toen hij citeerde uit de nota van het VSKO over het protocol over het vak Wereldoriëntatie. Nu er een brief van het GO! wordt bovengehaald, wordt dat plots wel gezegd. Doet men dat om de oppositie in een hoekje te duwen, om haar schrik aan te jagen dat ze een groot net onrecht zouden aandoen? Neen. De dingen moeten volgens hem wel op tafel worden gelegd.

Zijn volgende punt gaat over wat volgens hem het meest stuitende is. Als de verdediging is dat de wet, de wet is, en hier wordt gezegd dat in 2010, waarschijnlijk zelfs zonder het op papier te zetten, mondeling, met niet-verkozen mensen, afgesproken werd om een decreet dat is goedgekeurd door het parlement, tijdelijk niet uit te voeren, dan vindt hij dat, voorzichtig gezegd, een zeer rare zaak. De geschiedenis van de onderwijsregelgeving is als volgt: als de nood hoog is, kan men drie dagen later een voorstel van decreet hebben, en als de nood nog hoger is, dan dient men in het parlement nog amendementen in en tekent men nog heel veel dingen. Dan kan men zelfs nog vergaderingen organiseren net voor de commissie voor Onderwijs bijeenkomt.

De heer De Ro wijst erop dat capaciteit in deze zittingsperiode vanaf dag één een issue is geweest. Men heeft vijf jaar de kans gehad om dat decretaal te regelen, als men dat had willen doen. Er is echter gewerkt zoals deze Vlaamse Regering dat altijd doet, namelijk achter de schermen, zonder pottenkijkers. Voor Oosterweel is dat vandaag duidelijk gebleken, door het werk van collega's van Groen, en vandaag blijkt dat ook op het vlak van het onderwijs. De heer De Ro ziet nog altijd geen documenten. Hij hoopt dat die er zijn,

maar hij denkt dat ze er niet zijn. Hij wil dus de beide: hij wil de documenten en hij wil de mensen straks horen.

De heer *De Meyer* wijst erop dat hij over het onderwerp een schriftelijke vraag heeft gesteld voor de jaren 2010, 2011, 2012 en 2013. Het betreft meer bepaald de vraag nr. 813 van 26 augustus 2013. Het lijkt hem heel nuttig om dat eens rustig na te lezen, om eens te bekijken over welke steden en welke netten het gaat, en om dan conclusies te geven. Hij suggereert aan de voorzitter om die vraag en het antwoord van de minister aan alle leden te laten bezorgen, want dat bevat toch heel wat informatie die het hier besproken onderwerp wat transparanter maakt. Hij vraagt de collega's om even die gegevens te interpreteren.

Ingaand op wat de voorzitter zei, stelt de heer De Meyer er persoonlijk geen bezwaar tegen te hebben dat de financiering die er is voor scholenbouw, op een andere manier zou worden bekeken. Dat is een opdracht voor de volgende regering, want nu is daar te weinig tijd voor. In het verleden heeft hij meermaals gesuggereerd dat kan worden bekeken hoe de middelen voor capaciteitsproblemen billijker kunnen worden verdeeld, zodat elk net zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid ten opzichte van de ouders en de kinderen nog beter kan invullen.

Minister *Pascal Smet* komt nog even terug op de context van 2010. Wat de heer Van Dijck daarover heeft gezegd, is terecht. Er kan over worden gediscussieerd of dat al dan niet op voorhand was geweten, maar hij stelt alleen maar vast dat er toen ook een actualiteitsdebat is geweest en dat hij daarbij een verbintenis op zich heeft genomen, terwijl velen niet geloofden dat hij dat zou doen. Op dat moment was de absolute prioriteit het vinden van een plaats voor de kinderen. De heer De Ro zal ook wel weten, aldus de minister, dat er dan afspraken worden gemaakt met mensen die daar rechtstreeks bij betrokken zijn. Natuurlijk blijft een decreet een decreet. Nogmaals, de enigen die zich op dat moment zorgen zouden hebben moeten maken, waren de mensen van het vrij onderwijs. Er was immers sprake van een afwijking: geld waarop ze recht hadden en dat hun niet werd gegeven. Zij hadden er vertrouwen in, toen de afspraak mondeling werd gemaakt – het klopt dat die afspraak niet is geformaliseerd –, dat we zouden streven naar het behoud van een evenwicht, weliswaar na verloop van tijd, want op dat moment kon nog niet worden ingeschat hoeveel tijd het vrij onderwijs nodig zou hebben voor een capaciteitsuitbreiding. Natuurlijk moest dat niet worden geformaliseerd, want het was de wet. Je maakt geen afspraken over de wet.

De vraag van mevrouw De Knop waarom nu wel wordt geformaliseerd, is terecht. Er was een vraag om dat te formaliseren. Na de verkiezingen komt er immers per definitie een andere regering, en wil men weten welke afspraken toen zijn gemaakt. Toen bleek er inderdaad in dat proces een hevige discussie te zijn ontstaan. Voor alle duidelijkheid, de minister appreciëert ten zeerste wat het gemeenschapsonderwijs in die periode heeft gedaan, net als het stedelijk onderwijs in Antwerpen, trouwens. Dat was niet altijd gemakkelijk. Er werd een raamcontract opengesteld voor de andere netten. Dat was een heel mooie houding, die dank verdient en waarvoor men hen al op diverse manieren heeft bedankt, aldus de minister.

Dan is er de vraag hoe het zit met DBFM en of OD II daarbij ook is gerespecteerd. Er is inderdaad een decreetswijziging aangebracht, zodat het percentage van 70 naar 81 percent ging, maar, aldus de minister, men mag niet vergeten dat daar wel een andere compensatie tegenover stond. In de normale regelgeving moet een schoolgebouw twintig jaar als schoolgebouw worden gebruikt, maar aangezien de overheid meer bijdraagt, is die duur ook verlengd, tot vijftig jaar. Als hij zich niet vergist – voor alle zekerheid zal hij dat nog

eens goed laten nakijken, want af en toe is er een verschuiving –, is de verdeling in vierkante meter gebeurd volgens de leerlingenaantallen, en is OD II dus wel gerespecteerd. Wel is er qua percentage afgeweken van OD II, maar ter zake is er een decretale ingreep gebeurd. Dat is immers vrij fundamenteel.

De in 2010 gemaakte afspraak was geen informele afspraak, zo stelt de minister. Het gaat over de hoofden van onderwijsverstrekkers waarmee een afspraak is gemaakt. Hij vindt dat men er vrij licht overheen gaat dat mevrouw Van Hecke – in een persbericht, niet in een brief – bevestigt dat er wel degelijk een afspraak over is gemaakt, dat er wel degelijk een consensus over was. De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, stelt daarop dat het de minister is die dat zo ziet. Minister *Smet* antwoordt daarop dat het gaat over insinuaties. Hij verwijst naar zijn medewerker, naar zijn toenmalige kabinetschef. Hij begrijpt dat men dat doet, maar hij heeft er wel meer last mee dat men vindt dat het per definitie de minister is die de onwaarheid vertelt, dat dit het uitgangspunt is dat in dezen wordt gehanteerd. Hij heeft inderdaad niet goed geslapen, want het ergste dat men in zijn ogen kan doen, is hem beschuldigen van leugens. Wie hem nog maar een beetje kent, weet dat men hem daarmee in elke vezel van zijn lichaam raakt. Twee dingen raken hem: een woord niet respecteren en zeggen dat hij een leugenaar is. Hij is opgegroeid met de notie dat eerlijk het langst duurt. Hij zal dat altijd zo houden. Hij heeft gezworen nooit een politicus te willen zijn die zijn woord breekt. Hij neemt dit dus zeer ernstig. Hij stelt nu heel duidelijk met argumenten te hebben aangetoond dat dit niet zo is. Het is het recht van de commissievoorzitter, als lid van de oppositie, om daaraan te twijfelen. Hij zal dat ook niet betwisten. Er zijn echter heel duidelijke argumenten op tafel gelegd. Dit wordt zelfs met documenten bewezen.

Hij weet ook wel dat, als er afspraken worden gemaakt, er interpretatieproblemen kunnen zijn. Daar heeft men gelijk in. In dezen is de wet echter duidelijk. Mocht er een interpretatieprobleem zijn ontstaan, dan is het de wet die men moet toepassen. Het decreet is wel duidelijk, en de minister stelt dat de wet in dezen is toegepast. Men kan niet verwachten dat, als er een leidraadnota wordt overgemaakt, hij dan plots tegen de wet in dingen opneemt. Dat kan niet, zeker niet als het de bedoeling is om structureel te werken. De minister vindt dat hij zeer duidelijk heeft geantwoord over DBFM en het respecteren van OD II.

Die leidraad is nu ook overgemaakt. Misschien, aldus de minister, had hij aan de voorzitter en diens secretarissen moeten vragen om die eerste interpellaties niet te laten doorgaan, want op dat moment was dat definitieve document er niet. Dat had hij inderdaad moeten doen, maar hij wou het debat niet ontlopen en hij vindt dat hij niet te verbergen heeft. Het reglement is heel duidelijk: er wordt gedebatteerd wanneer het definitief is. Op dat moment was het echter nog niet definitief. Hij heeft het echter toch gedaan, vanuit de duidelijke overtuiging dat er transparantie moet worden gegeven en de wil om die te geven. De minister stelt dat de heer De Meyer gelijk heeft: alles wat werd beslist, is geformaliseerd. Bovendien worden de meeste beslissingen in de lokale taskforce genomen. De minister geeft de heer De Ro gelijk als die stelt dat dit gemeentelijk moet worden bekeken. Er is echter wel een centrale taskforce, die moet bekijken of het overal in Vlaanderen wel enigszins op dezelfde manier gebeurt, en uiteindelijk is het de Vlaamse Regering die beslist aan wie het geld wordt gegeven, dus die moet dan toch ook weten aan wie ze het geld geeft. Dus werd die methode gevolgd, aldus de minister.

De minister is het absoluut eens met de commissie dat de capaciteit belangrijk is. Elk kind moet een plaats hebben. Bovendien moet in de lokale taskforce de gemeentelijke autonomie maximaal spelen. In de uiteindelijke versie van de nota is dat duidelijk opgenomen. Er waren inderdaad interpretatievragen, het GO! heeft die nog steeds. De minister stelt

dat hij die zal beantwoorden en dat de afgelopen vijf jaar voortdurend heeft gedaan. Het gaat niet om slordigheid of wat dan ook, het gaat erom in vertrouwen te kunnen werken.

De minister bevestigt dat alle cijfers over het geld gegeven zijn. Hij heeft een tabel gegeven de laatste keer dat erover gesproken is in de commissie. Daarin staat in percentages wie het geld heeft gekregen. De minister beklemtoont dat hij niets te verbergen heeft. Hij heeft zich aan de afspraken gehouden. De afspraken zijn destijds gemaakt, hij stelt vast dat er nu discussie is over de draagwijdte van de inhoud van die afspraken.

De *voorzitter* bevraagt de commissie over wat ze verder wil doen. Er zijn aanvragen tot interpellatie van hemzelf, de heer De Ro en mevrouw Meuleman. De commissie zou een gedachtewisseling kunnen houden met belangrijke betrokkenen, mevrouw Verdyck zelf, mevrouw Van Hecke en eventueel anderen.

De heer *Jo De Ro* stelt dat zijn fractie er voorstander van is om de genoemde mensen uit te nodigen, liefst zo snel mogelijk. Hij houdt zijn interpellatieverzoek aan, ook omdat een interpellatie kan worden gevolgd door een motie, en een gedachtewisseling of de huidige vergadering niet. Er moet hem nog iets van het hart. Er is een mondelinge afspraak om een decreet tijdelijk niet toe te passen en om 171 miljoen euro te verdelen volgens niet-decretale voorwaarden. Dat gebeurt in een legislatuur waarin de meerderheid in de commissie voor Onderwijs als een van de laatste wapenfeiten via een decreet een werkwijze bepaalt voor het verdelen van kasten en stoelen van het Ministerie van Onderwijs.

De heren *Jos De Meyer* en *Kris Van Dijck* protesteren. De heer *De Ro* vervolgt dat de oppositie zich lijkt te moeten verontschuldigen als ze vragen stellen over een document dat ze in handen hebben gekregen. Mevrouw *Kathleen Helsen* werpt tegen dat het al wordt besproken sinds 2010.

De heer *Jos De Meyer* weet dat de heer De Ro een reeks vragen van hem over die problematiek niet heeft bijgewoond, want op dat moment zat hij nog niet in het Vlaams Parlement. Hij stelt dat hij meermaals zijn bezorgdheid heeft geuit over het niet naleven van het decreet in verband met de capaciteitsproblemen. Maar ten nadele van welk net en ten voordele van welk ander net? Sommige brieven stellen het niet correct voor. De heer De Meyer treedt de opmerking van mevrouw Helsen bij dat het volledig uit de context wordt gerukt.

Mevrouw *Irina De Knop* bevestigt dat de heer De Meyer zijn bezorgdheid over het niet respecteren van de evenwichten tussen de netten herhaaldelijk heeft aangegeven in het parlement. Het klopt ook dat er nooit een initiatief is gekomen. De conclusie is dat men niet tot een grondig uitgewerkt plan van aanpak is gekomen voor de capaciteitsproblematiek. Ze verwijst naar verschillende interpellaties en vragen van haar aan de minister; ook heeft ze lang naar de nota gevraagd, waar de werkwijze voor de toekomst in zou staan.

Mevrouw De Knop stelt dat men er deze legislatuur niet in is geslaagd om een ernstige meerjarenplanning te maken. Ook daarin had de minister de evenwichten tussen de netten naar voren kunnen brengen, waardoor ze vooruit hadden kunnen plannen. Dat is niet gebeurd. Bovendien heeft de minister geen enkel alternatief uitgedokterd voor de financiering zoals die vandaag bestaat, specifiek voor capaciteit. Men had bijvoorbeeld kunnen zeggen dat men afweek van die 70 percentregeling en een andere regeling kunnen voorstellen, net als een andere eigendomsstructuur, om snel te kunnen inspelen op de nood aan capaciteit. Dat heeft men allemaal niet gedaan, vervolgt mevrouw De Knop, liever liet men in de luwte het GO! zijn werk doen, omdat het de enige instantie was samen met het stedelijk onderwijs die op zo'n korte termijn kon ingrijpen. Dat beseft iedereen in de

commissie, benadrukt ze. In plaats van een bedankje, krijgt het GO! daar nu de zwartepiet voor.

Mevrouw De Knop vervolgt dat in de brief van mevrouw Verdyck ook staat, wanneer het gaat over de marktaandelen, dat "er bijgevolg voorbij gegaan wordt aan de doelstelling van capaciteitsprojecten, namelijk bijkomende plaatsen creëren waar nodig.". Ze trekt twee conclusies: ten eerste is de meerderheid in heel de legislatuur er niet in geslaagd een meerjarenplanning te maken waarin de verdeling tussen de netten had kunnen worden uitgetekend en ten tweede heeft de minister geen enkel alternatief gevonden om de capaciteitsproblematiek op een andere manier aan te pakken.

De heer *Kris Van Dijck* heeft er intussen bijna vier legislaturen op zitten. Hij vond zopas nog een persmededeling terug van eind december 2003, waarin eigenlijk net hetzelfde werd gesteld als vandaag. Die problematiek was er vijf jaar geleden, vijftien jaar geleden en twintig jaar geleden ook al. Er worden volgens de heer Van Dijck ook initiatieven genomen waar naarstig aan wordt gewerkt. Maar eenieder concludeert dat wat in de brief staat als een paal boven water blijft staan. Wat anderen zeggen, blijft men in twijfel trekken. De heer Van Dijck wenst dan ook een duidelijk antwoord van het GO!.

Volgens minister *Smet* was het voor deze meerderheid belangrijk dat elk kind effectief een plaats had. Dat is altijd de leidraad geweest. De regering heeft in tijden van financiële en economische crisis 184 miljoen euro nieuw geld moeten vinden, dat niet is gecompenseerd. Daarvan is vandaag 172 miljoen euro effectief vastgelegd. Minister Smet herhaalt dat het inderdaad noodzakelijk is dat er in de toekomst een meerjarenplanning komt. Maar voor deze meerderheid was het belangrijkste punt dat elk kind een plaats kreeg.

De *voorzitter* sluit de discussie af en dankt de minister voor zijn komst. Hij moest natuurlijk komen, want het is het recht van het parlement om ministers te vorderen. Dat behoort tot een van de belangrijkste regels van de democratie. De voorzitter vraagt of er nog andere betrokkenen moeten worden gehoord en zo ja, wie en wanneer.

De heer *Kris Van Dijck* stelt vast dat, ondanks de duidelijke uitleg, er toch nog interpellaties zullen volgen, eventueel met een motie. Zelf wil hij misschien ook wel een motie indienen. Hij vraagt dan ook om de drie koepels te horen.

De *voorzitter* vindt dat een redelijk standpunt. Er wordt dan ook gevraagd om het VSKO, het GO! en het OVSG te horen.

2. Namiddagvergadering met minister Pascal Smet en de hoofden van de drie grote onderwijsnetten

2.1. Inleidende uiteenzettingen door de hoofden van de onderwijsnetten

2.1.1. Uiteenzetting door de heer Patriek Delbaere

De heer *Patriek Delbaere*, directeur van het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap, overloopt om te beginnen de situatie die tot deze gedachtewisseling heeft geleid. In het voorjaar van 2010 is de capaciteitsproblematiek en de impact hiervan op de scholen duidelijk geworden. Het was noodzakelijk snel bijkomende capaciteit te creëren. De minister heeft dat toen trouwens ook in het Vlaams Parlement beloofd.

Enkele bepalende factoren die uit de verschillen tussen de netten voortvloeien, houden rechtstreeks verband met de snelheid waarmee een schoolbestuur bijkomende capaciteit

kan creëren. De minister en de netten zijn destijds overeengekomen deze urgente situatie niet uit te buiten om de positie van een net tegenover een ander net te versterken. Om die reden is afgesproken dat de netten die snel op de noden konden inspelen, gedurende de eerste jaren relatief meer middelen zouden krijgen. De netten die meer tijd nodig hadden, zouden in een latere fase meer mogelijkheden krijgen.

Tegelijkertijd is afgesproken dat de situatie ook per gemeente zou worden bekeken. De aanwezigheid van leerlingen in de diverse netten verschilt immers sterk in een stedelijke concentratie. Daar deden de problemen zich toen het sterkst voor. Dat was op dat ogenblik vooral het geval in Antwerpen en in Gent. Het was de bedoeling te vermijden dat sommige scholen in een bepaalde regio na verloop van tijd geen middelen meer zouden kunnen krijgen omdat andere scholen van hetzelfde net in een andere regio de voorgaande jaren bijkomende middelen voor capaciteitsuitbreiding zouden hebben gekregen.

Van dit gentlemen's agreement is geen neerslag in geschreven teksten te vinden. De heer Delbaere heeft echter de notities van de in maart en april 2010 gevoerde besprekingen nagekeken. Op die manier heeft hij teruggevonden wat op het kabinet is afgesproken. Hij hoopt dan ook dat zijn uiteenzetting duidelijk was.

2.1.2. Uiteenzetting door mevrouw Raymonda Verdyck

Mevrouw *Raymonda Verdyck*, afgevaardigd bestuurder van het Gemeenschapsonderwijs (GO!), bedankt de commissie voor de haar geboden mogelijkheid toe te lichten waarom het GO! de commissievoorzitter een brief heeft geschreven. Deze brief is geschreven naar aanleiding van het debat dat in de commissie is ontstaan over de criteria die de minister heeft toegelicht en die door de verschillende netten zijn verspreid.

Mevrouw Verdyck is geschrokken van het verloop van de betrokken commissievergadering en van wat in het verslag staat geschreven. Ze is onder meer geïnformeerd door een medewerker van het GO! die de vergadering heeft bijgewoond.

De voornaamste reden waarom mevrouw Verdyck is geschrokken, houdt verband met de marktaandelen. Ze gaat ervan uit dat de minister niet zal tegenspreken dat het GO! vanuit de eigen maatschappelijke opdracht meteen zijn rol heeft opgenomen. Ze beklemtoont dat hierbij rekening is gehouden met de achtergrond van alle spelers in het onderwijs. Het gaat tenslotte om een complex landschap, en elke speler moest de kans krijgen zijn rol te kunnen opnemen.

Mevrouw Verdyck verwijst naar haar interview met Radio 1 van diezelfde ochtend. Ook tijdens dit interview heeft ze verwezen naar de solidariteit die het GO! in het verleden heeft getoond. Het raamcontract waarover het GO! beschikt om modulaire units te plaatsen, is ter beschikking gesteld van alle andere onderwijsverstrekkers. Het gaat niet enkel om het officieel onderwijs, maar ook om het vrij katholiek onderwijs. Volgens mevrouw Verdyck toont dit aan dat een aantal bekommernissen zijn gedeeld. Alles moest toen aan een zeer snel tempo gebeuren.

Mevrouw Verdyck heeft de chronologie van het debat in 2010 even nagekeken. Ze moet hiervoor diep in de geschiedenis graven. Op 10 maart 2010 is een actualiteitsdebat over de capaciteitsproblemen gehouden. Daarna ziet mevrouw Verdyck een heleboel initiatieven opduiken: op 23 maart, 31 maart, 13 april, 20 april, 19 mei, 10 juni, 28 juni en 29 juni. Ze somt die data op omdat ze aantonen dat er ontzettend kort op de bal moest worden gespeeld, en dat men toch heeft geprobeerd binnen dat korte tijdsbestek – de eerste scholen moesten er staan op 1 september 2010 – heel veel over en weer te praten.

Van de brief die ze heeft gestuurd aan de voorzitter van de commissie, neemt mevrouw Verdyck geen woord terug. In 2010 hebben ze vanuit een crisissituatie een ad-hocoplossing moeten zoeken. Wanneer voor infrastructuurwerken middelen worden toegekend, speelt het Onderwijsdecreet II, waarin een aantal verhoudingen zijn vastgelegd om die middelen te verdelen. In de haast om zaken te realiseren, was dat eigenlijk geen optie omdat er een heel moeilijke situatie was inzake snelheid en te creëren volume. Als je die criteria moet toepassen en als een onderwijsverstrekker op dat moment niet meespeelt, kun je de middelen die beschikbaar zijn, niet verdelen.

Voor mevrouw Verdyck is dat nooit de basis geweest om ook in de toekomst te zeggen dat men naar het herstel en behoud van de verdeling zoals in OD II, moest terugkeren. Wellicht is dat te wijten aan misinterpretatie. Ze wil dit illustreren met enkele voorbeelden. Mocht dat het geval zijn, dan zijn er eigenlijk geen criteria nodig, want dan keer je terug naar OD II, en dan worden de middelen verdeeld over de verschillende steden conform de bestaande noden.

Het GO! heeft altijd gewenst dat er een structurele oplossing komt, dat er wordt gewerkt aan criteria en dat er structureel en inzake de criteria kon worden ingespeeld op de specifieke nood die er is. Het gaat over een crisis en een grote directe nood, die een specifieke behandeling vraagt. Het GO! heeft altijd gezegd dat het daar in alle openheid over wil praten.

Het GO! heeft altijd de dossiers van het GO! in een volledige bundel, los van de lokale taskforces, aan de minister bezorgd, zodat hij een overzicht had van waar het op wilde inzetten. Daarin schreef het GO! onder andere: “Gezien het specifieke karakter van deze derde pijler van financiering die uniek en uitdrukkelijk gericht is op het effectief realiseren van capaciteitsuitbreiding waar de nood zich met name stelt, insisteert het GO! dat de voorziene middelen worden toegekend in verhouding tot de geleverde inspanningen.”.

Antwerpen is Vlaanderen niet, maar dit staat in een convenant die mevrouw Verdyck wel degelijk heeft ondertekend, en die is afgesloten met de stad Antwerpen. Daar stond in een eerste ontwerp tussen de onderwijsverstrekkers: “In die zin moet er oog zijn voor evenwichten tussen en de rol van alle onderwijsaanbieders in de stad.”. Later is dat vervangen door: “… de rol van alle onderwijsverstrekkers in de stad vrijwaren.”. Dat is ook de wijze waarop ze altijd hebben gewerkt om ervoor te zorgen dat ze inzetten op snelheid en op het realiseren van de capaciteit en de grote noden die er zijn. Ze moeten op een andere manier kunnen werken dan wat OD II inhoudt. Dat is belangrijk en begrijpelijk. Als je moet werken met sleutelgroottes – het GO! heeft bijvoorbeeld 10 percent in een bepaalde stad – en je krijgt 20 miljoen euro, dan heb je 2 miljoen euro om je capaciteit te realiseren. Iedereen die met scholenbouw bezig is, weet dat je met 2 miljoen euro geen schoolgebouw kunt neerplanten. Er zijn dus specifieke criteria nodig die anders zijn dan wat in Vlaanderen breed wordt toegepast. Daar heb je een andere manier van werken en functioneren en een verdeling a rato van het budget dat gespreid is over de voorliggende projecten. Deze problematiek vraagt een specifieke aanpak.

Het heeft een hele tijd geduurd voor men verder heeft gepraat over de definitieve criteria en de definitieve invulling. Mevrouw Verdyck heeft daar alle begrip voor. Tussen 2010 en begin 2013 heeft iedereen veel tijd en energie gestoken in het realiseren van die capaciteit, die absoluut nodig was. Het was een leerproces om te zoeken hoe ze daarmee moesten omgaan. Het is dan ook begrijpelijk dat ze in 2010 niet meteen alle criteria voor de lange termijn konden invullen. Die gesprekken zijn gevoerd vanaf 2013. Mevrouw Verdyck heeft zelf ook deelgenomen aan een aantal Vlaamse taskforces. Toen het ging over criteria en invulling van dossiers, werden de collega’s naar de vergaderingen gestuurd. Ook in die

debatten werd meegenomen dat het GO! niet wilde terugkeren naar OD II. Gezien de specificiteit en de nood, moest daar met andere criteria worden gewerkt. Ook daar zijn verschillende documenten en mails voor.

Tot slot heeft mevrouw Verdyck dat bevestigd ten aanzien van de minister toen de nota rond capaciteit werd voorgesteld. De afspraak van 2010 moest voor vier steden – Antwerpen, Gent, Halle en Vilvoorde – een oplossing brengen. Dat is de lezing van het GO!. Mevrouw Verdyck verwijst naar de woorden van de heer Delbaere, die aanhaalde dat de dingen niet schriftelijk genoteerd zijn. Zij heeft het dossier heel zorgvuldig opgevolgd en behandeld.

Het GO! wil niet meegaan in dat oude verhaal rond OD II. Het is een crisissituatie en een specifieke problematiek. De lezingen en interpretaties verschillen, dat heeft mevrouw Verdyck vanmorgen al aan de minister gemeld. Zij wou de geschiedenis schetsen omdat men zegt dat het GO! anders kijkt naar dit dossier dan het zou moeten. De geschiedenis toont aan dat het GO! met zorgvuldigheid zijn verantwoordelijkheid en engagement heeft genomen.

Tevens wordt aangetoond dat het GO! samen met de collega's in alle openheid gekeken heeft naar de mogelijkheden. Bovendien meent het GO! dat het overleg van 2010 in een crisisperiode plaatsvond. Voor de concrete structurele verdere invulling zijn andere criteria nodig om de crisis helemaal op te lossen.

2.1.3. Uiteenzetting door mevrouw Mieke Van Hecke

Mevrouw *Mieke Van Hecke*, directeur-generaal van het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs, pikt in op het 'oude verhaal van OD II' van mevrouw Verdyck. De Vlaamse samenleving en gemeenschap hebben in de loop van de jaren geprobeerd om in alle onderwijskwesties afspraken te maken die de evenwichten en rechten van de verschillende onderwijsverstrekkers garanderen. Het mag bijvoorbeeld voor scholenbouw niet zo zijn dat de snelste het meest geld krijgt en de andere niets. Daarop is OD II gebaseerd. Dat werd al die jaren gegarandeerd, dat zal in de toekomst zo blijven voor de reguliere financieringsmiddelen voor scholenbouw. De noden zijn voor iedereen groot, dat begrijpt mevrouw Van Hecke maar al te goed. Deze werkwijze leidde tot evenwicht en sereniteit.

Mevrouw Van Hecke hoort het GO! niet graag zeggen dat zij hun maatschappelijke opdracht hebben opgenomen. De zorg voor de capaciteit leeft bij alle netten. Gelukkig heeft de Vlaamse Regering op korte termijn bijkomende middelen vrijgemaakt voor capaciteitsuitbreiding, om bij te bouwen, om aan de nood te beantwoorden.

Het vrij katholiek onderwijs stelt de autonomie van de scholen sterk op prijs. De investeringsinspanningen – respectievelijk 30 en 40 percent van de investeringen – moet het vrij onderwijs zelf dragen. De gemeenten zullen reageren dat zij dat ook moeten doen. Wie geconfronteerd wordt met een urgentie, wijzigt zijn begroting. Dat hoeft niet op de post werkingsmiddelen te zijn. Daarenboven wordt de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van de gebouwen gedurende al de tijd ook op de werkingsmiddelen van het vrij onderwijs afgewenteld. Mevrouw Van Hecke heeft alle begrip voor deze regeling. Een gemeentebestuur dat ook de onderhoudslasten moet dragen, kan dit inschrijven op de algemene post van onderhoud van zijn gebouwen. Mevrouw Van Hecke kent genoeg van de gemeentebesturen om te weten dat het zo gebeurt. Dan moeten de toehoorders begrijpen dat een schoolbestuur, vooraleer het de beslissing neemt om een investering te doen, kiest voor duurzaamheid en niet voor een tijdelijke unit, gevolgd door een nieuw gebouw enkele jaren later, want dat betekent twee keer investeren. Bovendien moet het schoolbe-

stuur beslissen of het financieel haalbaar is, of het een lening kan krijgen voor die 30 of 40 percent, of het dit aankan.

In 2010 heeft het vrij onderwijs zich dus omwille van de urgentie bereid verklaard om zijn aandeel in de middelen – volgens de verdeelsleutel van OD II – tijdelijk aan de andere netten af te staan, die wel op korte termijn de capaciteitsproblematiek konden beginnen helpen in te vullen. Er werd gekozen voor voldoende stoeltjes. Toen is zeer uitdrukkelijk gesteld dat dit geen verworvenheid was voor de toekomst. Dat zegt de heer Delbaere nu ook. Als de projecten van het vrij onderwijs klaar zijn, zal het vragen om op termijn het evenwicht in de capaciteitsmiddelen te herstellen. Het is niet nodig om de komende jaren niets meer te geven aan het officieel onderwijs. Het vrij onderwijs zal daarbij de beest niet uithangen. Het vrij onderwijs wil nu meer dan zijn aandeel ontvangen en wil daarover overleggen. Men moet kijken waar de noden zitten.

Mevrouw Van Hecke hoorde zeggen dat men met twee miljoen euro niets kan doen. Het vrij onderwijs wil daarover wel spreken. Men kan afwisselen: nu doet het ene net een investering en de volgende keer het andere. Dat werd toen uitdrukkelijk gezegd, daar werden geen kanttekeningen bij gemaakt. Het vrij onderwijs heeft niet gevraagd om dit te officialiseren in een document ondertekend door alle partners omdat deze houding als vanzelfsprekend werd aanvaard.

In de beginperiode kreeg het vrij onderwijs in de taskforces vaak het verwijt dat het zijn opdracht niet wou opnemen. Het vrij onderwijs heeft toen tijd gevraagd omwille van de eigenheid, de structuur en de organisatie van het vrij onderwijs. Het vrij onderwijs wou die verantwoordelijkheid opnemen, maar kon het tempo niet halen. Mevrouw Van Hecke zou niet graag gehad hebben dat de Vlaamse Regering had gezegd dat de middelen overbodig waren. Ze zijn ingezet waar ze moesten worden ingezet voor meer capaciteit.

Mevrouw Van Hecke neemt ook niet aan dat mevrouw Verdyck zegt dat er geen criteria nodig zijn als de verdeelsleutel wordt gehanteerd. Er zijn wel degelijk criteria nodig. Het gaat over supplementaire middelen voor capaciteit. Bij elk project moet worden nagegaan, zelfs binnen ieders budget, of het wel degelijk gaat over bijkomende capaciteit en of men de middelen niet inzet voor bijvoorbeeld andere bouwprojecten die op de wachtlijst staan. Alle elementen die opgesomd zijn in het akkoord dat nu wordt opgesteld rond criteria, hebben te maken met capaciteit. Is het in een wijk met duidelijk capaciteitsdruk? Gaat het over een bijkomend aantal gecreëerde plaatsen? Wat is de kostprijs voor bijkomende leerlingen? Wat is de duurzaamheid van het project? Al die elementen hebben te maken met capaciteit. In de taskforce, bij de toewijzing en de goedkeuring van de projecten, moeten die elementen worden onderzocht zodat er nergens een afwending van middelen is voor scholenbouw die niet gaan naar capaciteit.

Mevrouw Van Hecke blijft erbij dat ze toen overtuigd was dat men het eens was wegens de redelijkheid, wegens de decretale regeling, wegens de bereidheid van het vrij onderwijs om die middelen niet op te eisen. Nu vraagt ze uitdrukkelijk dat de decretale regeling wordt gerespecteerd, dat men rekening houdt met hun langere beslissingslijnen en dat er een inhaaloperatie op termijn wordt gerealiseerd. Ze is bereid om na te gaan op welke manier dat in de toekomst zou kunnen gebeuren.

Mevrouw Van Hecke zegt dat zij, noch mevrouw Verdyck – al begrijpt ze wat mevrouw Verdyck nu heeft gezegd, ook al is ze het er niet mee eens omdat het volgens haar anders lag – absoluut geen scholenoorlog willen uitvechten op de kap van de capaciteitsproblematiek waarin iedereen verantwoordelijkheid moet nemen, mevrouw Verdyck vanuit haar

organisatie, de heer Delbaere vanuit de zijne en mevrouw Van Hecke vanuit de hare, met de realiteit van de eigenheid van de verschillende onderwijsnetten.

2.2. Bespreking

Mevrouw *Raymonda Verdyck* heeft de twee collega's horen zeggen dat het destijds de afspraken waren. Ze herhaalt dat ze toen in een ad-hocsituatie heeft gereageerd en dat de lange termijn op een ander moment zou worden onderzocht. Dit is nooit in een gezamenlijk overleg afgesproken en afgewerkt. Mevrouw *Mieke Van Hecke* zegt stellig dat dit in maart wel is gezegd en dat mevrouw Verdyck de middelen toen niet heeft geweigerd, maar ze terecht heeft opgenomen. Mevrouw Van Hecke herhaalt dat dit toen uitdrukkelijk is gezegd. Mevrouw *Verdyck* weerlegt dit en stelt dat dit niet klopt. Mevrouw *Van Hecke* zegt van wel en zegt dat er toen uitdrukkelijk is gezegd dat het vrij onderwijs de middelen niet vroeg omdat het langere beslissingslijnen nodig heeft, maar wel wou dat de zaak op termijn geregulariseerd zou worden. Mevrouw *Verdyck* vraagt naar de datum van de vergadering. Mevrouw *Van Hecke* zegt dat het over het eerste overleg over capaciteit gaat op het kabinet, in aanwezigheid van minister Smet, van de heer Delbaere, van mevrouw Verdyck en van hun medewerkers.

Op de vraag van mevrouw *Marleen Vanderpoorten* of daar een verslag van is, antwoordt mevrouw *Verdyck* ontkennend. Mevrouw *Vanderpoorten* stelt dat dit onbegrijpelijk is.

De heer *Patriek Delbaere* zegt dat na de opstart van de taskforces in 2010 – de data zijn geciteerd door mevrouw Verdyck – er een aantal wijzigingen in de onderwijsdecreten zijn gebeurd, maar niet in OD II. Hij wil dat even opmerken. Het evenwicht dat destijds in OD II is afgesproken, is niet gewijzigd en dat is toen ook door niemand gevraagd.

Na de opstart van de lokale taskforces en het verdere verloop binnen de centrale taskforce, die niet zo vaak is samengekomen, vond de heer Delbaere het wel degelijk noodzakelijk om na de ad-hocregeling die in 2010 was afgesproken, te komen tot structurele afspraken over de verdeling van de middelen. Zijn organisatie heeft brieven geschreven naar het kabinet en de minister. Er is een werkgroep gevormd met medewerkers van alle netten, met mensen van het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs, de administratie en het kabinet die uiteindelijk het document heeft opgesteld dat een aantal dagen geleden ter discussie heeft gelegen in dit parlement, een document over de criteria voor de verdeling van de capaciteitsmiddelen. Van 2012 tot vandaag vraagt zijn organisatie veel duidelijkere afspraken over de middelen. Het bleek dat de beschikbare middelen – en de heer Delbaere heeft daar alle begrip voor – nooit volstonden om aan alle vragen te voldoen. Uiteindelijk is men erin geslaagd om de capaciteitsproblematiek op te lossen. Soms waren er echter veel meer noden dan er beschikbare middelen waren bij de Vlaamse Gemeenschap.

Er was tijd tot 2013 om die nota af te werken. De heer Delbaere wil duidelijk zeggen dat het OVSG een aantal opmerkingen had over die nota. Er bestaat daarover trouwens een afspraak met het kabinet. Op 29 april 2014 komt het OVSG daarover samen op het kabinet. Die opmerkingen gingen echter zeker niet over het evenwicht. De heer Delbaere beaamt wat mevrouw Van Hecke zei: voor het OVSG leken de afspraken duidelijk. Het heeft niet de interpretatie gevolgd die het hier vandaag heeft vernomen en waardoor het hier vandaag werd verrast.

Mevrouw *Mieke Van Hecke* stelt dat in het ontwerp van document over de criteria van de capaciteit een deel is opgenomen over het evenwicht van de onderwijsnetten. Omdat er echter blijkbaar geen akkoord kon worden gemaakt met het GO! is dat op dit moment nog niet gefinaliseerd. Het is echter wel degelijk opgenomen in het ontwerp van document zoals het voorligt. De *voorzitter* merkt op dat de commissie ervan uitgaat dat de afspra-

kennota een definitief document is. Mevrouw *Van Hecke* antwoordt dat het document nog niet ondertekend is, maar dat er uitdrukkelijk in staat dat, als er projecten zijn, men de verdeelsleutel van OD II zou volgen.

Mevrouw *Verdyck* stelt vast dat er wordt gezegd dat het GO! als enige een aantal dingen anders leest. In het eerste ontwerp stond er een bepaalde zinsnede rond evenwicht tussen onderwijsnetten. Alle andere criteria zijn evenzeer dezelfde. Mevrouw Verdyck merkt op dat men de lokale taskforce de prioriteiten laat bepalen rond de criteria. Ze wil het niet op flessen trekken, want de problematiek is te ernstig. Maar uiteindelijk betekent het dat men de hoogste waardering kan geven aan de brede open school, waar het uiteindelijk over een aantal andere dingen gaat. Dat is natuurlijk niet de bedoeling.

In het eerste ontwerp stond volgende zinsnede: "De lokale taskforce dient erop toe te zien dat elk onderwijsnet dat in de gemeente aanwezig is de mogelijkheid heeft om een project in te dienen.". Dat is in de loop van verschillende versies veranderd. Op het ogenblik dat de gesprekken werden gevoerd, leefden er daarover dus heel wat andere visies.

Mevrouw Verdyck wil gebruikmaken van het huidige debat om een ander item aan te halen. Mevrouw Van Hecke zei dat een aantal extra middelen moeten worden geïnvesteerd. Mevrouw Verdyck verwijst naar een aantal amendementen die werden ingevoerd in onderwijsdecreten om een aantal dingen te regelen. Ze is er blij mee dat die omkadering werd ingevoerd om een aantal dingen te kunnen oplossen.

De spreekster wil het ook even hebben over de materiële inspanningen. Bij de scholengroep in Antwerpen was de nood het hoogst. De investeringen van de werkingsmiddelen om de scholen in te richten, zijn allemaal gedraaid op het budget van de scholengroepen, die ook niet op rozen zitten. Dus ook voor ons is het niet altijd evident. Het lijkt of het GO! altijd over alle mogelijke middelen beschikt.

Mevrouw Verdyck verwijst naar de Handelingen, waarin staat dat het GO! 100 percent krijgt, terwijl het ook binnen bepaalde limieten moet functioneren. Er is veel geld geïnvesteerd in de inrichting. Dat is ook terecht. Mevrouw Verdyck is het met mevrouw Van Hecke eens dat het een opdracht is die ze allemaal ter harte moeten en willen nemen, aangezien kinderen recht hebben op een school. Ze moeten daartoe samen engagement opnemen.

Binnen het GO! is het niet altijd evident geweest om de collega's ervan te overtuigen hierin in te stappen. Ook voor hen is het geen evident verhaal. Ook binnen het GO! zijn de collega's geen vragende partij om met modulaire units te werken, ook al moeten ze die niet betalen vanuit de scholengroep. Het GO! is absoluut geen vragende partij voor containerscholen. Er was veel overredingskracht nodig om ervoor te zorgen dat de collega's voor die invulling zouden zorgen. Het is heel belangrijk dat kinderen een stoel hebben op 1 september. Het GO! heeft er hard aan gewerkt om dit te kunnen realiseren.

Mevrouw Verdyck heeft gezegd dat het GO! zijn rol daarin heeft opgenomen. Ze benadrukt dat ze daarmee voor zichzelf heeft gesproken en niets heeft gezegd over de rol die de andere collega's daarin hebben opgenomen.

Mevrouw *Mieke Van Hecke* stelt dat ze altijd publiek heeft gezegd dat de middelen ontoereikend zijn. Ze neemt daar geen woord van terug. Het GO! moet binnen een enveloppe werken. De noden zijn echter veel groter dan de enveloppe. Mevrouw Van Hecke wilde alleen aanduiden – en daarbij ging het niet over de inrichtingskosten, want die moeten nog worden betaald met de werkingsmiddelen – dat het financiële risico dat een schoolbestuur

moet nemen in het vrij onderwijs groot is, omdat het niet alleen een bepaald deel zelf moet financieren, maar ook het onderhoud op zich moet nemen binnen de werkingsmiddelen. Ze blijft erbij dat dat de beslissing niet zo vanzelfsprekend maakt. Daarom hadden ze meer tijd nodig. In maart 2010 kregen ze daar begrip voor, vandaag blijkbaar niet meer.

De heer *Kris Van Dijck* dankt de sprekers en minister Smet voor hun aanwezigheid. Hij benadrukt dat de drie netten of koepels samen met de minister en het parlement de problematiek van de capaciteit van de schoolgebouwen heel ernstig nemen. Hij is evenwel enorm verbaasd over de manier waarop dit thema ter sprake komt. Dat werd ook in de voormiddag al gezegd. Een brief van één van de vier partijen in deze zaak aan de voorzitter van de commissie werd een dag eerder in de plenaire vergadering voorgelezen. De commotie is daarmee gestart, want in de brief wordt melding gemaakt van 'vermeende afspraken'. De bal ging aan het rollen. Mensen stellen zich vragen, ook het parlement.

Sommigen beschouwen het parlement als een praatbarak of als een parlement zonder panache, aldus de heer Van Dijck. Hij vindt het terecht dat het parlement heeft beslist om dit zo snel mogelijk uitgeklaard te zien. Het is echter niet mogelijk om rond de vaststelling heen te gaan dat drie van de vier partijen spreken van 'afspraken', terwijl één partij die in twijfel trekt.

De heer Van Dijck onthoudt dat iedereen tot doel heeft om elk kind een plaats te geven, en hij is bereid om de vier partijen 'daarop te pakken', in de positieve betekenis van die woorden. Dat moet primordiaal zijn. In de steden en gemeenten die kampen met capaciteitsproblemen worden inzonderheid de ouders van kinderen met deze problemen, met dit schabouwelijke schouwspel, geconfronteerd. Het verleden heeft nochtans bewezen dat het is gelukt om elk jaar op 1 september in de nodige stoeltjes te voorzien. Hij bedankt alle onderwijsverstrekkers die daaraan meewerken.

Afspraken moeten nagekomen worden. Sommigen noemen OD II een oud decreet. De heer Van Dijck beaamt dat het van enige tijd geleden dateert, zelfs al van voor zijn tijd in het parlement. Hij herhaalt wat hij in de voormiddag al heeft gezegd: zolang het decreet niet gewijzigd is, dienen de erin vervatte afspraken nagekomen te worden.

Hij drukt de hoop uit dat de drie onderwijsvertrekkers de verantwoordelijkheid die ze van het parlement krijgen om ervoor te zorgen dat er op een kwaliteitsvolle manier kan worden lesgegeven in Vlaanderen, in het achterhoofd houden. Het is de ultieme doelstelling. Hij roept op om ervoor te zorgen dat goede en billijke afspraken worden gemaakt in de geest van wat beoogd wordt: een plek voor iedereen en ook ruimte voor de keuzevrijheid van ouders en leerlingen.

Ongeacht het feit dat dit wellicht al de voorlaatste zitting van de commissie tijdens deze legislatuur is, voorspelt de heer Van Dijck dat de problematiek van de capaciteit van de scholen een heel vette kluif wordt voor wie straks in Vlaanderen de verantwoordelijkheid op zich neemt. Vanuit zijn fractie roept hij VSKO, OVSG en GO! op om in dezen zo veel mogelijk constructief samen te werken in het belang van ouders en kinderen.

Mevrouw *Irina De Knop* stelt dat de toelichting die de commissie heeft gekregen, bijzonder waardevol is. Ze vindt het erg goed dat de discussie in het parlement kan worden gevoerd, want tot op heden werd die boven de hoofden van de commissieleden gevoerd. Ze is evenwel verbouwereerd over de manier waarop dit is gebeurd, vooral omdat ze merkt dat een aantal hoofden van de onderwijskoepels min of meer met getrokken messen tegenover elkaar staan. Niet de mensen die de verantwoordelijkheid voor die netten op zich

nemen, zijn daarvoor verantwoordelijk, want het is hun rol en taak om het voor het eigen net of de eigen koepel op te nemen. Iets anders kan niet van hen worden verwacht.

Absoluut verbijsterend is voor mevrouw De Knop de verpletterende verantwoordelijkheid van minister Smet. Als de verschillende mensen uit het werkveld, de kopmannen en kopvrouwen van de drie netten, openlijk met elkaar in discussie treden in de commissie, dan wil dat zeggen dat de minister dat heeft toegelaten. Ze herhaalt wat ze in de ochtend heeft gezegd. De minister heeft dat gedaan door er niet voor te zorgen dat de afsprakennota, die hij op 13 maart heeft toegelicht en waarover hij heeft gezegd dat die gedragen is door alle netten, ook formeel werd ondertekend en onderschreven door alle netten. Dat is de oorzaak voor het schouwspel. Dat is de oorzaak van het openlijk verzet van die mensen. Mevrouw De Knop vindt dat niet meer dan normaal: die mensen nemen hun verantwoordelijkheid ten volle op.

De minister is ook verantwoordelijk omdat hij voortdurend verwijst, ook in de afsprakennota, naar afspraken die werden gemaakt in 2010 met betrekking tot de verdeling van middelen. Mevrouw De Knop hoorde ook zeggen dat sommigen sneller konden lopen dan anderen, binnen de beste verstandhouding. Later zou daar de compensatie dan voor gebeuren. Als mevrouw Van Hecke dan zegt dat het in 2010 niet nodig was om dat te formaliseren omdat dat in de beste verstandhouding zou gebeuren en omdat zij begreep dat sommigen sneller kunnen lopen dan anderen en dat dit ook nadien zou kunnen worden gecompenseerd wanneer de projecten van het vrije onderwijs klaar zouden zijn, dan vindt mevrouw De Knop het des te vreemder dat men er wel op heeft gestaan dat er in de afsprakennota die nu voorligt, wel expliciet wordt verwezen naar die afspraak van 2010 met de vraag om dat op termijn recht te zetten. Als men toch in de beste verstandhouding aan het werken was, met de bedoeling elk kind een plaats op school te geven, nu en in de toekomst, dan had men volgens mevrouw De Knop beter op die manier voortgewerkt. Door daar nu expliciet naar te verwijzen zijn intussen alle ogen gericht op die afsprakennota van 2010 waarbij vandaag is vastgesteld dat er geen afsprakennota is. Mevrouw De Knop vindt dat een heel opmerkelijke vaststelling.

Er is ook verwezen naar de financiële risico's die in het vrij onderwijs anders zijn dan in het GO! of het stedelijk onderwijs. Dat is niet zo flexibel te plannen omdat de schoolbesturen zich daarop moeten voorbereiden, en dat begrijpt mevrouw De Knop. Wat ze als lid van de oppositie dan wel vreemd vindt, is dat er van deze legislatuur en van deze capaciteitsproblematiek geen gebruik is gemaakt om andere financieringsmechanismen op stapel te zetten, andere eigendomsstructuren in overweging te nemen en ervoor te zorgen dat bepaalde netten ook op een correctere, snellere en betere manier kunnen inspelen op die nood. En ook dat is volgens mevrouw De Knop de politieke verantwoordelijkheid van de minister. De heer De Meyer, mevrouw De Knop en vele anderen hebben daar maand na maand naar gevraagd, aldus mevrouw De Knop zelf. Zij vroegen een verdeelsleutel, duidelijke criteria en een financieringsmechanisme om op die capaciteit te kunnen inspelen volgens de rol en het marktaandeel van de verschillende netten. Mevrouw De Knop herhaalt dat dit er niet is gekomen. Er is ook geen duidelijk meerjarenplan waarmee mevrouw Van Hecke veel beter vooruit had kunnen plannen zodat haar besturen wel klaar waren geweest. Mevrouw De Knop besluit met te verwijzen naar de politieke verantwoordelijkheid van zij die deze moeten nemen.

De heer *Jo De Ro* zegt dat hij tijdens de voormiddagbijeenkomst de Handelingen een aantal keren heeft geciteerd. Er wordt gefocust op 2010 en er is een afsprakennota nu. Tot tienmaal toe heeft de minister gezegd dat er in 2010 afspraken zijn gemaakt en dat er nu afspraken zijn gemaakt. De afspraken zijn er gekomen op vraag van de netten en van de koepels. Een paar weken later moet op een aantal zaken worden teruggekomen en dan is

het volgens de heer De Ro inderdaad pijnlijk te moeten vaststellen dat er absoluut geen zelfde boodschap gegeven wordt aan de commissie.

Wat 2010 betreft, heeft mevrouw De Knop volgens de heer De Ro duidelijk gezegd dat men een belangrijke beslissing beter niet neemt en formaliseert op de dag dat de dijk breekt of het huis in brand staat. Intussen zijn er echter tal van decreten gepasseerd, ook verzameldecreten waar het minimaal mogelijk was om de afspraak om tijdelijk OD II niet na te leven, in te schrijven en te formaliseren, aldus de heer De Ro.

Volgens de heer De Ro was er een afspraak in 2010, maar stond men er niet op die te formaliseren en was het het volste recht van mevrouw Van Hecke om dat in vertrouwen te doen. Maar het is wel zo dat we in een parlementaire democratie leven waarin het parlement stemt over een begroting en wetten en regels bepaalt en in decreten giet. Er is geen enkel domein in Vlaanderen dat in zo'n grote mate in decreten wordt geregeld als onderwijs, aldus de heer De Ro. Hij heeft daarnet het absurde voorbeeld gegeven over een van de laatste punten waarover dit parlement misschien zal beslissen in OD XXIV. Het ging over de oude kasten en de bureaustoelen van het Consciencegebouw waarbij in een decreet zal worden ingeschreven hoe die tussen de netten zullen worden verdeeld om geen overaanbod te creëren bij het GO!, het VSKO of het OVSG. Dat wordt wel ingeschreven in een decreet maar de meerderheid, de Vlaamse Regering en de minister van Onderwijs laten vijf jaar na elkaar na om een regeling over 171 miljoen euro decretaal te verankeren. En dan moet aan het eind van een legislatuur onder druk van de oppositie, na twee interpellaties waarbij de oppositie begint door te hebben dat er niet naar waarheid is geantwoord en waarbij er gelukkig een brief naar boven komt waarin dat nog eens wordt bevestigd, nog een hoorzitting wordt gehouden, die gelukkig ook mee door de meerderheid is gevraagd. En nu komen er nog extra dingen naar boven die men vanmorgen nog niet had gehoord, aldus de heer De Ro. Dat had vermeden kunnen worden indien de afspraak over 2010 in alle vertrouwen op papier was gezet en ondertekend.

Niet alleen over 2010 heeft de minister met grote stelligheid gezegd dat er een afspraak was, zegt de heer De Ro. Sommigen bevestigen dat, anderen ontkennen. Wat de laatste weken betreft, is er gezegd dat er een afspraak was met de netten. Iedereen moet de Handelingen er maar op nalezen volgens de heer De Ro. De nota die de heer De Ro en mevrouw Meuleman niet mochten hebben maar toch hadden, was er gekomen op vraag van de netten, in samenwerking met de netten en goedgekeurd door de netten. Op bladzijde 11 van de Handelingen vroeg de heer De Ro na het eerste antwoord van de minister gehoord te hebben: "Gaan alle netten akkoord? Welke net of welke netten gaan niet akkoord?".

De heer Jo De Ro stelt dat het niet zo is dat hij, omdat hij nog niet zo lang in het parlement zit, geen oren aan zijn hoofd heeft. Hij hoorde de weken ervoor al dat er geen afspraak was, dat niet alle netten akkoord waren over die nota. Hij expliciteert nu wel, wat hij toen heeft nagelaten. Hij zegt dat hij op de hoogte was van het feit dat men bij het GO! niet akkoord ging met de nota die voorlag en dat hij wist dat er ook bij de onderwijskoepel van de steden en gemeenten heel wat vragen waren. Hij heeft zich immers, net zoals andere collega's, ook in het OVSG geëngageerd als lokaal mandataris. Dus wist hij dat er een nota was en dat er bij het OVSG heel wat vragen bij die nota waren, misschien niet over dezelfde thema's als waar het GO! vragen over had. Daarom heeft de heer De Ro de minister tot drie keer toe de kans gegeven om te antwoorden op de vraag of alle netten akkoord waren of niet. Hij wijst erop dat er constant werd gezegd dat er een afspraak was tussen alle netten, dat alle netten hadden samengewerkt en dat alle netten akkoord gingen. Vandaag blijkt pijnlijk dat dat niet het geval is.

De heer De Ro vindt het erg dat de oppositie al sinds 13 maart voortdurend te horen krijgt dat ze probeert nettenoorlogen te creëren en aan paniekzaaierij doet. Hij herhaalt dat het de verpletterende verantwoordelijkheid van de minister is dat die afspraken niet geformaliseerd zijn, dat er over 171 miljoen euro geen sluitende besluitvorming op papier is, controleerbaar door het parlement, en dat men dat nu op het einde van de rit moet vaststellen. Dat de netten nu woord tegen wederwoord moeten geven, geeft inderdaad geen goede indruk. Hij meent dat dat niet de fout is van de mensen die vragen stellen, maar wel van het feit dat dit noch decretaal is vastgelegd, noch op papier staat, noch ondertekend is. Hij vindt dat, als onderwijsschepen in een stad waar capaciteit inderdaad een probleem is, erg om vast te stellen.

De lokale taskforces hebben, zonder deze nota, heel goed werk geleverd. Hij zegt fier te zijn dat de lokale inrichtende macht van het vrij onderwijs hem als schepen van Onderwijs heeft uitgenodigd bij de inhuldiging van de eerste realisatie met capaciteitsmiddelen van 2013. Hij zegt fier te zijn dat niet alleen hij daar aanwezig was, maar ook de inrichter van onderwijs van het GO! Op het terrein is er geen schooloorlog en wordt er samengewerkt, aldus het lid. Maar als je dergelijke dingen laat escaleren, als je geen sluitende afspraken hebt, niet over een kast, een deur of een bureaustoel, maar wel over 171 miljoen euro, dan is het kot terecht te klein.

Hij vraagt formeel aan de drie sprekers of het klopt dat er over de huidige afsprakennota, waarbij mevrouw Van Hecke zich net afvroeg of de kwestie van de netten daar al in stond, meerdere vragen zijn, en dat niet alleen het GO! er niet mee akkoord gaat. Dat is immers de aanleiding van de hele discussie en de escalatie. De heer De Ro verwijst naar het feit dat mevrouw Verdyck zei dat ze was geschrokken van wat ze las in de Handelingen van de commissievergadering van 13 maart laatstleden, waar het er geagiteerd aan toe ging. Dat was ook zo, niet omdat de oppositie geen vragen mocht stellen, maar wel omdat het antwoord zeer geagiteerd was.

De heer De Ro besluit met te zeggen dat dit het failliet is van de achterkamerpolitiek, zonder dingen op papier te zetten, en dan naar de oppositie te kijken die dan het kot in brand zou steken. Hij meent dat er een ander beleid moet komen dat andere mensen kunnen maken.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* is nog meer dan vanmorgen overtuigd dat men zeer terecht de minister heeft opgevorderd om naar de commissie te komen en om een verklaring te geven. Ze zegt blij te zijn dat de hoofden van de onderwijsnetten aanwezig zijn, want ze is ontzettend verbaasd over wat ze gehoord heeft. Ze noemt het vrij hallucinant hoe deze affaire is uitgedraaid. Een van de dringendste problemen in deze legislatuur, namelijk de wachtrijen en het tekort aan plaatsen in de scholen, een verdeling van 171 miljoen euro middelen voor capaciteit, is gebaseerd op een mondelinge afspraak, gemaakt in 2010, waarbij er blijkbaar niets op papier staat en waarvan er geen verslag is. Op die manier heeft men geprobeerd om die dringende problemen op te lossen. Men zegt dat men geen schooloorlog wil op de kap van de kinderen, maar wat men hier ziet, begint daar volgens mevrouw Meuleman serieus op te lijken. Ze heeft een felle gedachtewisseling gezien, woord tegen woord, en meent dat men als parlementslid niet kan inschatten wie gelijk heeft, want er bestaat geen verslag van. Ze vraagt aan de minister en aan mevrouw Van Hecke of er een verslag is van de afspraken van 2010, of niet. Als daar een verslag van is, dan wil ze dat graag zien. Ze wijst erop dat het gaat over een verdeling van 171 miljoen euro middelen voor capaciteit, gebaseerd op een mondelinge afspraak.

Op basis van die mondelinge afspraak ligt er nu een afsprakennota voor, aldus mevrouw Meuleman, waarover het ene net iets anders zegt dan het andere net. Men heeft vijf jaar

gewerkt, zonder afspraken, aan een probleem van capaciteit, dat al veel langer gekend was, in het donker en in een achterkamertje, zonder duidelijkheid, zonder klaarheid, zonder dat men in het parlement daar iets van heeft gezien. Nu verwacht men van de oppositie dat ze dat zomaar aanvaardt. Dat is ongelooflijk. Mevrouw Meuleman vraagt nogmaals of er al dan niet een verslag is, en als er een verslag is, dan zou ze dat graag zien.

Aan mevrouw Van Hecke vraagt ze of dat een normale manier van werken is in Onderwijs. Is het al ooit gebeurd dat men op die manier 171 miljoen euro heeft verdeeld? Mevrouw *Van Hecke* repliceert dat elke euro naar capaciteit is gegaan. Mevrouw *Meuleman* wijst op het amendement op OD XXIV waarover de heer De Ro het al had en dat gaat over de verdeling van afgedankte bureaus uit het Consciencegebouw. Mevrouw *Van Hecke* wijst erop dat hetzelfde is gebeurd met het Markiesgebouw. Mevrouw *Meuleman* vervolgt dat er volgende week moet worden gestemd over dat amendement. Die verdeling van afgedankte bureaus moet decretaal worden geregeld, maar de verdeling van 171 miljoen euro gebeurt via een mondelinge afspraak. Ze vindt dat echt niet normaal. Dat is hallucinant. De heer *Kris Van Dijck* werpt op dat de regering ook nog beslissingen neemt. Mevrouw *Van Hecke* stelt dat het niet over de essentie gaat.

Mevrouw *Meuleman* vindt dat de minister van Onderwijs in dezen een grote verantwoordelijkheid draagt. Het is geen manier van werken om met een mondelinge afspraak een capaciteitsprobleem op te lossen. De minister heeft er een knoeiboel van gemaakt. Er is een gebrek aan vooruitziendheid, aan visie geweest om structurele oplossingen te bedenken en in voldoende middelen te voorzien, om een langetermijnregeling te maken. De minister heeft dat niet gedaan. Groen was daar vanaf het begin van deze zittingsperiode vragende partij voor. De minister kan wel stellen dat elk kind een stoeltje heeft, maar dat is inderdaad zeer ad hoc gebeurd, op een manier die onwerkbaar is voor de steden en gemeenten en waartegen bij de steden en gemeenten al lang protest is. Ze zijn al lang vragende partij voor een zicht op lange termijn op de middelen die worden vrijgemaakt, zodat ze kunnen inspelen op de lokale noden. Dat is er niet gekomen. Voor mevrouw Meuleman is het aanpakken van een dergelijk probleem via een mondelinge afspraak geen normale werkwijze, wat men ook zegt. Ze ziet dat dit problemen geeft, want we zitten nu met de problemen. Het enige dat men heeft, is het ene woord tegen het andere, en geen afsprakennota. Dat is het resultaat van deze manier van werken.

Ze betwist dat het gaat over het woord van één persoon tegen dat van drie personen. Als het gaat over de recente nota waarover ze de minister in maart heeft geïnterpelleerd, dan heeft de minister een aantal keren gezegd dat die recente afsprakennota in overleg met de netten tot stand was gekomen, dat er een akkoord was over die nota. Ze heeft echter twee netten horen zeggen dat er geen akkoord was over die recente afsprakennota. Toch blijkt uit het verslag dat de minister een aantal keren letterlijk heeft gesteld dat daar wél een akkoord over was. Mevrouw Meuleman concludeert dat de minister dus nog altijd onwaarheden heeft verteld naar aanleiding van haar interpellatie. Hij heeft gesteld dat er een akkoord was, terwijl dat er niet was. Twee netten wijzen de nieuwe afsprakennota af. Dit is dus absoluut een gigantische knoeiboel op kap van de kinderen.

De heer *Jos De Meyer* is bijzonder tevreden dat deze hoorzitting kan plaatshebben, zodat er toch wat meer duidelijkheid is over een aantal elementen. Hij staat er ook op om de drie verantwoordelijken van de koepels ten zeerste te bedanken omdat ze zich onmiddellijk hebben vrijgemaakt om hierheen te komen en aan dit gesprek deel te nemen. Hij bedankt hen ook voor hun inleiding.

De heer De Meyer stelt te menen dat de minister niet heeft gelogen. Dat is een conclusie die hij eerst en vooral trekt, ook in naam van zijn fractie. Bovendien heeft de Vlaamse

Regering duidelijk wel haar verantwoordelijkheid opgenomen. Wel constateert hij dat er nuances zijn als het gaat over de interpretatie van bepaalde afspraken. Hij benadrukt al jaren in deze commissie dat snelle beslissingsmogelijkheden voor capaciteitsuitbreiding niet evident zijn voor alle schoolbesturen, gezien hun specificiteit en de verschillende financiële mogelijkheden. Dit is geen nieuw gegeven. Het is duidelijk dat er met betrekking tot de onderwijscapaciteit en onderwijs in het algemeen sprake is van een bijzonder belangrijke maatschappelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van alle ouders en ten aanzien van alle kinderen, ongeacht naar welk net ze gaan. Voor zijn fractie is het dus ook belangrijk dat die financiële mogelijkheden in verhouding zijn tot de verwachtingen en de noden in de diverse netten. Het moet duidelijk zijn dat dit niet in het belang van het net mag gebeuren, maar wel in het belang van alle kinderen in Vlaanderen, en liefst, voor zijn fractie, met het nodige respect voor de onderwijsvrijheid, de Grondwet en de decreten die in dit parlement zijn goedgekeurd.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, stelt dat de oppositie altijd heeft erkend dat de snelle manier waarop de capaciteitsproblematiek werd aangepakt, een positief punt was van de regering. Ook is er altijd gezegd dat er respect moet zijn voor alle netten. Er is kamerbreed begrip voor de ongelijke situatie tussen het VSKO, het gemeentelijk onderwijs en het Gemeenschapsonderwijs.

De heer Bouckaert verwijst naar de opmerking van de heer Van Dijck dat het drie tegen één is, wat de juistheid van de verklaringen betreft, en naar wat de minister daarover heeft gezegd. Maar hij vindt dat over de waarheid niet wordt gestemd. Het gaat niet op om te zeggen dat die ene de waarheid niet zou spreken. Er was een mondelinge overeenkomst, er stond niets op papier. Hij kent als jurist de waarde van geschreven teksten, waaraan een semantische betekenis beantwoordt die in de geesten dezelfde kan zijn, zodat zeer duidelijk is waarover er een afspraak bestaat en waarover niet. Met mondelinge afspraken werken creëert het risico op situaties zoals de huidige.

De spreker stelt zich best te kunnen inbeelden dat een van de netten in een urgentiesituatie akkoord ging om voorlopig de evenwichten te respecteren, maar niet op langere termijn. Een net dat in Vlaanderen een minderheidspositie heeft, heeft misschien veel ambitie om eventueel te groeien. Waar ook niets mis mee is. Want die marktaandelen liggen niet vast tot het einde der tijden, die kunnen verschuiven. Dat is al gebeurd in het verleden en het kan gebeuren in de toekomst. Het is goed dat de netten de ambitie hebben om hun marktaandeel eventueel te vergroten en het project dat zij dragen aan meer kinderen aan te bieden. De voorzitter kan zich perfect voorstellen dat in de geest van de mensen van het GO! de situatie in 2010 een tijdelijke regeling was, die niet voor de toekomst geldt.

Er moet niet worden gesproken over wie liegt of wie de waarheid spreekt, wat de oppositie in de plenaire vergadering ook niet heeft gedaan, volgens de heer Bouckaert. Hij beweert stellig dat het woord leugen niet uitgesproken is. De heer *Kris Van Dijck* verwijst daarop naar wat de fractieleider van LDD heeft gezegd: “Voorzitter, dit is een zwaarwichtige zaak, namelijk dat het hoofd van het Gemeenschapsonderwijs aan een commissievoorzitter van het parlement laat weten dat de minister gelogen heeft.”. Dat staat zo in de Handelingen. De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, antwoordt dat hij het niet zelf heeft gezegd, dat zijn fractieleider er niet direct bij betrokken is en dat dat zou kunnen verklaren dat hij dat woord heeft uitgesproken. Hij heeft het niet gezegd, maar uit de context zou het kunnen worden afgeleid.

De heer Bouckaert verwijst naar de opmerking van mevrouw Van Hecke dat wie het snelst aan het geld kan komen en het snelst rijdt, de grootste marktaandelen krijgt. Hij begrijpt dat zij dat geen manier van werken vindt. In de commissie is al herhaaldelijk gezegd dat

de leden openstaan voor een discussie over de financiering. Dat is nooit gebeurd in deze legislatuur. Waarschijnlijk zou de minister zeggen dat hij al genoeg werk heeft. Als hij dat er nog eens bij moet nemen, loopt het helemaal mis. Goed, vervolgt de heer Bouckaert, maar dan mag men de oppositie er niet van beschuldigen dat ze geen begrip hebben voor de situatie die mevrouw Van Hecke beschrijft.

De spreker merkt op dat het argument van de structuren dat wordt aangehaald, een argument is waarmee men een tijd kan werken, maar niet eeuwig. Als mevrouw Van Hecke stelt niet snel te kunnen reageren op de vraag omdat hun structuren niet aangepast zijn, is het antwoord voor de voorzitter: maak de structuren slagkrachtiger, toon aan dat het kan veranderen. Als dit argument blijft doorwegen, is er geen enkele incentive om structuren rationeler te maken. Volgens hem moet mevrouw Van Hecke bereid zijn om daarover te discussiëren. Het GO! heeft zijn structuren wel aangepast, in scholengroepen. Dat is misschien geen al te slecht voorbeeld voor andere netten.

De heer Bouckaert, voorzitter, haalt aan dat in de structuur van het Vlaamse onderwijs de overheid geen leverancier van onderwijs is. Er zijn koepels of netten, en dat is maar goed ook. Het is de kracht van het Vlaamse onderwijs. Enkel, stelt hij, belet dat niet dat de Vlaamse overheid of de minister een coachfunctie heeft, zodat de relatie tussen al die onderwijsverstrekkers op een goede, vlotte en eerlijke manier verloopt. De voorzitter vindt dat de coachfunctie niet goed is waargenomen in dit geval. De mondelinge afspraak was geen goede manier van werken en moest op lange termijn tot moeilijkheden leiden. Dat is nu duidelijk. Hij hoopt dat het een les is voor een volgende regering, om de coachfunctie sterker in de hand te nemen, met meer slagkracht. Een situatie als deze kan best worden vermeden, besluit hij.

Mevrouw *Kathleen Deckx* stelt dat de discussie al de hele dag draait rond de vraag of de minister al dan niet de waarheid heeft gesproken. Sommigen hebben daarbij zelfs het woord ‘liegen’ in de mond genomen. Mevrouw Deckx wijst erop dat de capaciteitsproblematiek, waarvan iedereen in 2010 zei dat die nooit opgelost zou raken, met vereende krachten en door samenwerking toch opgelost is, al is het verhaal zeker nog niet af. Ze drukt de wens uit dat alle partijen aan tafel zullen blijven samenwerken om die plaatsen ook in de toekomst te garanderen.

De hamvraag van het debat was echter of de minister de waarheid heeft gesproken, benadrukt mevrouw Deckx. Uit citaten uit stukken en Handelingen is gebleken dat de minister inderdaad de waarheid heeft gesproken. Er hebben zich zelfs mensen op zeer korte termijn vrijgemaakt om in de commissie te komen bevestigen dat de minister de waarheid gesproken heeft. En nu, zo stelt de spreker, begint de oppositie over de hele capaciteitsproblematiek, terwijl over de kwestie ‘waarheid of geen waarheid’ nog maar weinig wordt gesproken.

Mevrouw Deckx stelt dat het de oppositie net op de zenuwen werkt dat de capaciteitsproblematiek opgelost is en dat de meerderheid erin blijft slagen om wetgevend werk naar de commissie te brengen. De oppositie beoogt enkel te zeggen, zo stelt de spreekster, dat de meerderheid niets doet, in campagne is en niet meer samenhangt. Mevrouw Deckx beklemtoont dat het een verenigde meerderheid is die tot op de dag van vandaag wetgevend werk naar het parlement brengt en geen politieke spelletjes speelt, zoals aan de overzijde gebeurt.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, stelt bedenkingen te hebben bij de manier waarop dat wetgevend werk tot stand komt. Mevrouw *Deckx* repliceert dat het wetgevende werk wel gebeurt, ook al is dat dan op een manier die niet iedereen bevalt. Ze voegt

eraan toe dat ze de manier waarop de voorzitter met de brief van mevrouw Verdyck is omgegaan, ook niet kan goedkeuren. Als lid van de commissie had ze het recht om kennis te nemen van de brief, vooraleer die in de plenaire vergadering terechtkwam. Mevrouw Deckx vindt het bovendien niet netjes dat de commissievoorzitter dat gedaan heeft in afwezigheid van de minister.

De heer *Jo De Ro* komt terug op de vraag of de minister de waarheid gesproken heeft of niet. De minister heeft duidelijke uitspraken gedaan over de voorliggende afsprakennota, waar de interpellaties over gingen. De minister heeft gezegd dat het op vraag van de netten was, in overleg met de netten en goedgekeurd door de netten. De heer De Ro verwijst naar een bespreking op 18 februari van de raad van bestuur van het OVSG over de nota. Daar is het volgende gezegd: "De raad van bestuur neemt kennis van de beslissing van de Vlaamse Regering over de afsprakennota capaciteitsproblematiek. De raad van bestuur betreurt het dat deze nota zonder instemming van het OVSG is voorgelegd aan de Vlaamse Regering.".

De heer De Ro wijst erop dat hij op 13 maart duidelijk gevraagd heeft of de afsprakennota met instemming van alle netten was, en dat hij tal van keren de mogelijkheid heeft gegeven om ertoe te komen dat dat toen nog niet het geval was. Vandaag is daarvan het bewijs geleverd, stelt de spreker. Mevrouw Deckx mag daaruit dan concluderen dat de minister wel correct heeft gehandeld en dat wat hij gezegd heeft, nog altijd overeind staat, de heer De Ro concludeert iets anders.

Mevrouw *Mieke Van Hecke* stelt dat ze de essentie van de zaak nog niet gehoord heeft in het debat, namelijk: elke euro die door de Vlaamse Regering is vrijgemaakt voor de capaciteitsproblematiek, is benut en ingezet voor capaciteit. Of je het nu achterkamerpolitiek noemt of niet, het is in het belang van de oplossing van de capaciteitsproblematiek geweest. Mevrouw Van Hecke stelt dat het vrij onderwijs op dat moment gezegd heeft: wij vragen niet dat OD II wordt uitgevoerd, wij zeggen dus niet "geef ons de middelen en we zullen ze bij ons houden tot onze projecten klaar zijn". Ze vervolgt dat er gezegd is: wij kunnen zo snel niet werken, jullie kunnen sneller werken, jullie mogen die centen nu onmiddellijk inzetten.

Dat is wat er gebeurd is, aldus de spreekster. Mevrouw Van Hecke vindt nog altijd dat dit terecht gebeurd is. Het vormt ook een – ander – soort van engagement om een antwoord te helpen vinden op het capaciteitsprobleem. De afspraak van OD II mag wat haar betreft gerust worden herzien, maar zij vraagt zich dan wel af naar welk evenwicht in het onderwijslandschap we dan zullen gaan. Dat vindt zij niet onbelangrijk. Toen die afspraak werd gemaakt, heeft het VSKO gesteld dat het GO! de middelen mocht gebruiken omdat het deze zelf niet kon inzetten. Maar het vroeg wel, omdat het langer werk had voor projecten, dat het in de volgende jaren de middelen zou kunnen besteden.

Daarover gaat het eigenlijk, aldus mevrouw Van Hecke. Het VSKO vraagt niets terug uit het verleden. Het gaat over de besteding van de middelen in de volgende jaren. Het VSKO vraagt om meer te mogen krijgen dan het aandeel waar het volgens OD II recht op heeft, omwille van het feit dat het in het verleden die middelen aan de andere netten heeft gegeven, zodat de capaciteit sneller zou kunnen worden ingevuld. Dat is waar het vandaag over gaat, aldus mevrouw Van Hecke, die – zelfs al is ze van opleiding jurist – ook zegt toch blij te zijn destijds niet te hebben gevraagd om de afspraak te acteren. Zij heeft daar tot op vandaag geen spijt van. Men ging ervan uit dat OD II in de toekomst zou worden gerespecteerd. Mevrouw Van Hecke heeft wel gemerkt dat er de laatste maanden in lokale taskforces vragen werden gesteld bij de vraag van het vrij onderwijs naar meer middelen. Daarom heeft het VSKO gevraagd om het op te nemen in de nieuwe afspraak met betrek-

king tot de capaciteit. Vandaag zegt men dat OD II in de toekomst mag, maar dat het niet wordt verrekend op het verleden. Men betwist niet dat OD II vanaf nu mag worden ingevuld. Men zegt alleen dat de inhaalbeweging niet mag gebeuren. Dat is volgens mevrouw Van Hecke heel duidelijk: het gaat over twee verschillende zaken. Het VSKO wil die inhaalbeweging in de overeenkomst krijgen.

Over de libellering van dat deel in die afsprakennota met betrekking tot de manier waarop de capaciteitsmiddelen in de toekomst zullen worden geregeld, is er geen akkoord. Over al het andere wel, maar daarover wil het GO! niet ondertekenen, aldus mevrouw Van Hecke. Daarom zegt het VSKO dat de afsprakennota die vandaag voorligt, naar de taskforces zal gaan. Er staat iets in over het evenwicht in de toekenning van de middelen. Men vraagt aan de taskforces om daar rekening mee te houden. Er is onderhandeld over elk element, en er is een akkoord over criteria. Het gaat enkel over één zaak: mag het vrij onderwijs een inhaalbeweging maken omdat het decreet in de eerste twee jaren niet werd uitgevoerd? Mag het vrij onderwijs in de toekomst meer projecten goedgekeurd zien dan waar het volgens OD II recht op heeft? Dat is volgens mevrouw Van Hecke het enige element in de discussie. Zij wil benadrukken, en zij vraagt daarom voor iedereen aan de tafel respect, dat ervoor is gezorgd dat elke euro voor capaciteit zo snel mogelijk werd ingezet. Volgens haar moet het eigenlijk daarover gaan.

Mevrouw Van Hecke zegt het positief te vinden dat het over nieuwe financieringssystemen gaat en dat dan altijd ook alle eigendomsrechten erbij worden gehaald. Zij zou wel eens de cijfers willen zien van alle middelen die vanuit het vrij initiatief werden geïnvesteerd in onderwijsinfrastructuur – niet alleen voor de bouw maar ook voor het onderhoud. Men zou daar aardig van opkijken. Maar men vergeet te zeggen dat in de enveloppe met reguliere middelen wordt bepaald welke middelen naar het GO!, naar het OVSG, naar het POV en naar het vrij onderwijs gaan. Als wij een grotere subsidiëringsmarge zouden willen, meer dan 60 tot 70 percent, dan snijden we in ons eigen vlees, aldus mevrouw Van Hecke. Zij bewondert altijd de zorg van de mensen buiten het vrij onderwijs voor de manier waarop het vrij onderwijs zijn middelen besteedt. Maar zij waarschuwt dat alles wat het vrij onderwijs per project aan extra subsidie zal krijgen, zal leiden tot een nog grotere wachtlijst, want dan kan het vrij onderwijs minder doen met zijn enveloppe. Daar zit, laat mevrouw Van Hecke opmerken, toch een zekere logica in? Op dit moment doen de scholen van het vrij onderwijs nog de inspanning omwille van de solidariteit, opdat er meer projecten aan bod zouden kunnen komen. Daarom moeten we niet denken aan nieuwe financieringssystemen. Men wil eigenlijk het recht om binnen de enveloppe van het vrij onderwijs te zeggen hoe dat het best zou worden besteed. Mevrouw Van Hecke voegt er nog aan toe dat zij wel eens een boompje wil opzetten over de eigendomsrechten, over hoeveel middelen het eigenlijk gaat die het vrij onderwijs zelf geïnvesteerd heeft.

Met betrekking tot het aanpassen van de structuren, zegt mevrouw Van Hecke dat uit alle OESO-rapporten blijkt dat het feit dat er autonome entiteiten zijn, met elk een specifieke manier van werken en met vrije schoolbesturen, een dynamiek genereert die wij morgen niet overboord zullen willen gooien. Het is niet omdat het VSKO trager moet werken en omdat het moet bekijken hoe het zijn centen uit de vrije markt moet halen, dat het zijn structuur zou moeten aanpassen. Men zou het vrij onderwijs eigenlijk moeten toejuichen, stelt zij: het vrij onderwijs haalt 30 tot 40 percent uit de vrije markt voor de schoolinfrastructuur.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, stelt dat de structuur blijkbaar toch een probleem vormt aangezien het VSKO niet onmiddellijk kan inspelen op de vraag naar meer capaciteit, terwijl het GO! dat wel kan. Mevrouw *Van Hecke* repliceert dat zij die 30 tot 40 percent niet liggen heeft. De heer *Bouckaert* stelt dat het niet over het geld gaat maar

over het argument van de structuur. Mevrouw *Van Hecke* bestrijdt dit: het gaat volgens haar over het feit dat zij niet zo snel de beslissingen kon nemen die nodig waren voor die 30 tot 40 percent, omdat zij moet onderhandelen met de banken en moet weten hoever zij kan springen met de werkingsmiddelen en of zij het risico gaat nemen. De heer *Bouckaert* merkt op dat zijn opmerking nog zo gek niet is omdat mevrouw Van Hecke zelf aan de hervorming van haar structuren werkt. Mevrouw *Van Hecke* stelt dat het VSKO evolueert in de richting van een versterking van het beleidsvoerend vermogen, en dat dat al in heel veel scholen gebeurt.

Mevrouw *Raymonda Verdyck* gaat eerst op het laatst aangehaalde punt in. De nood aan infrastructuur is ook volgens haar ontzettend groot. Iedereen kent immers de gigantische wachtlijsten. Het GO! financiert de eigen scholen volledig. Dat geld komt uit eenzelfde enveloppe. Er is slechts één geldschieter voor het GO!, met name de Vlaamse overheid. Het GO! ontvangt jaarlijks 40 miljoen euro. Dat geld wordt voor 100 percent gebruikt. De aanwending van dat geld past binnen de solidariteit. De noden van het GO! vertegenwoordigen eigenlijk ook 2 miljard euro, net als bij de andere netten. Het GO! probeert op dit vlak een maximale solidariteit tot stand te brengen. De scholengroepen moeten een schoolgebouw niet zelf bekostigen. Er is echter hoe dan ook slechts één financier die binnen het GO! iets mogelijk maakt.

Vervolgens gaat mevrouw Verdyck opnieuw in op wat volgens haar het eigenlijke onderwerp is van de vergadering. Ze begrijpt dat door de gebeurtenissen van de voorgaande dagen vooral in haar richting wordt gekeken. Volgens haar heeft ze de hamvraag voor de middag al beantwoord.

Mevrouw Verdyck stelt dat ze nooit heeft verklaard dat de minister heeft gelogen. Ze wenste enkel te reageren op twee passages in het commissieverslag die volgens haar niet onbelangrijk zijn. Ze wijst erop dat ook anderen al naar de waarde en het belang van het Vlaams Parlement hebben verwezen. Dit document is voor mevrouw Verdyck alvast belangrijk en waardevol. Aan het einde van de legislatuur is een en ander op papier gezet. Er komt dra een nieuw Vlaams Parlement. Zodra de debatten over de gekende problemen opnieuw worden geopend, zal het Vlaams Parlement naar dit document verwijzen. Uit dat document zou dan moeten blijken wat de visie en het standpunt zijn. Om die reden wilde ze reageren.

Haar reactie was geen individuele reactie. Ze benadrukt dat ze met betrekking tot zeer gevoelige materies nooit individueel reageert. Ze pleegt hierover eerst overleg, niet het minst met haar voorzitter. Tijdens dat overleg worden afwegingen gemaakt.

Twee elementen van het commissieverslag zijn geformuleerd op een wijze die de aandacht van het GO! heeft getrokken. Het gaat om het verloop van het dossier. Mevrouw Verdyck is behoorlijk geschrokken van de manier waarop dit punt in het verslag is terechtgekomen.

Mevrouw Verdyck benadrukt dat het GO! positief staat tegenover de wijze waarop de capaciteitsnoden en de invulling zijn aangepakt. Daarvoor zijn bijkomende middelen ter beschikking gesteld. Hierdoor kunnen kinderen effectief een plaats op school krijgen. Ze is er zich van bewust dat dit alles niet in evidente omstandigheden is gebeurd. Het gaat dan niet enkel om de budgetten, maar ook om het onderwijslandschap. Met betrekking tot dit dossier is het ‘nood breekt wet’-principe van kracht geweest.

Er zijn een aantal afspraken gemaakt met betrekking tot specifieke gevallen. Daar is een misverstand ontstaan over de meningen en de visie die hieraan wordt verbonden. Mevrouw Verdyck verwijst nogmaals naar het tijdsverloop. Ze heeft de minister en de task-

forces een brief gestuurd over de indiening van dossiers. Daar is nooit een reactie op gekomen. Er is niet verwezen naar wat tijdens deze gedachtewisseling al is aangehaald als regeling om alle dossiers vanaf een bepaald moment te regelen. Dat is wat we en cours de route zijn blijven zeggen. Mevrouw Verdyck is van mening dat de formulering in het verslag niet weergeeft op welke wijze alle toekomstige dossiers zullen worden besproken nadat de crisissituatie is opgelost.

Het document bevat een passage over het evenwicht. Mevrouw Verdyck heeft echter ook een ander document gezien. Deze passage kan in elk geval haar goedkeuring niet wegdragen. Ze heeft dat tijdens de besprekingen trouwens ook vermeld. Het ondertussen doorgestuurd document bevat aanpassingen. Mevrouw Verdyck heeft de minister in een brief laten weten dat ze hierover graag gesprekken wil voeren. Het is volgens haar zeker belangrijk hieruit te geraken en op basis van een goede afsprakennota te kunnen voortwerken. Dit dossier heeft nood aan duidelijke criteria en aan een structurele invulling. Ook in de toekomst zal een specifieke aanpak van deze dossiers echter nodig blijven.

Er is momenteel een capaciteitsprobleem in het basisonderwijs. Ook een aantal scholen in het secundair onderwijs beginnen de druk te voelen. Het is dan ook nodig tot goede oplossingen te komen. Indien dit niet zou lukken, zal het onderwijs in de problemen geraken en zullen kinderen in de toekomst geen scholen meer hebben.

Mevrouw Verdyck verwijst ook nog even naar de chronologie van de documenten en van haar reactie. Ze heeft haar reactie naar de voorzitter van de commissie gestuurd omdat er weinig mogelijkheden zijn om hem op feiten te attenderen. Ze heeft dit ook naar de minister gestuurd. Blijkbaar is er een misverstand ontstaan en heeft niet iedereen de brieven tijdig ontvangen. Het GO! kon dit punt echter niet negeren. Die documenten blijven immers een eigen leven leiden. Het GO! voelde zich aangesproken en kon zich alleszins niet akkoord verklaren met deze formulering.

De heer *Patriek Delbaere* gaat in op de verschillende vragen die over zijn organisatie zijn gesteld. Hij heeft getracht een duidelijk antwoord te geven met betrekking tot de situatie in 2010. De afsprakennota van 2013 maakt duidelijk het voorwerp van een discussie uit. De heer Delbaere kan alleen stellen dat hij zelf heeft aangedrongen – ook schriftelijk – op vraag van de vertegenwoordigers van de lokale taskforces, om klaarheid te scheppen over een meer structurele aanpak van de middelen die beschikbaar waren voor de capaciteit. In 2012 is dat gebeurd.

Het kabinet heeft dan een initiatief genomen voor een vergadering, aldus de heer Delbaere. Op een bepaald moment is er gevraagd naar een insteek, die OVSG ook heeft gegeven. Het OVSG heeft voorstellen aangedragen van de vertegenwoordigers van de lokale taskforces om dat te verbeteren. In meerdere rondes is er overleg geweest in die werkgroep. Zonder dat de tekst was gefinaliseerd door het OVSG, was er ineens toch een beslissing van de Vlaamse Regering. Dan heeft de heer Delbaere aan het kabinet gevraagd om kennis te krijgen van die beslissing. Die tekst kreeg hij dan toegezonden en heeft hij besproken met alle vertegenwoordigers van de lokale taskforces. Hij heeft gevraagd naar hun mening. Daarvan werd een nota gemaakt en die nota is voorgelegd aan de bestuursorganen van het OVSG.

Enkele dagen voor de ontmoeting met de minister op 24 februari, heeft het OVSG duidelijk gemaakt dat het enkele problemen had – weliswaar van een totaal andere orde dan die die het voorwerp uitmaken van de opmerkingen van het GO!. Die opmerkingen komen vanuit de optiek dat gemeenten niet in een financieel gemakkelijke situatie zitten. Sinds deze legislatuur worden ze geconfronteerd met de beleids- en beheerscyclus (BBC), ze

moeten een meerjarenplanning voorleggen. Gemeenten die worden geconfronteerd met zware capaciteitsproblemen – Antwerpen en Gent, maar uiteraard ook kleinere gemeenten – hebben aangedrongen op duidelijke meerjarenvooruitzichten en -budgetten waarop ze zich kunnen aligneren.

Als de Vlaamse overheid aan de lokale besturen vraagt om te plannen en de financiële mogelijkheden correct in te schatten, dan is het ook logisch dat ze dat kunnen doen voor schoolinfrastructuur – toch een belangrijke inspanning die gemeenten moeten leveren. Dergelijke investeringen die relatief snel moeten gebeuren, moeten uiteraard correct kunnen worden ingeschat. Dit is een verhaal van verschillende situaties. Het vrij onderwijs heeft een eigen situatie, het GO! zit in een specifieke situatie, en de steden en gemeenten zitten in een specifieke situatie. Daarom heeft het OVSG gezegd dat het problemen heeft met de tekst.

Op het einde van de vergadering is met de minister afgesproken dat er een contact zou zijn tussen de vertegenwoordigers van de lokale taskforces en kabinet en administratie om die problematiek alsnog scherper te stellen en de nota hopelijk aan te passen, zodat het OVSG er ook mee zou kunnen instemmen. Dat is hoe het is gelopen en hoe er is gewerkt, en die boodschap werd op 24 februari aan de minister gegeven.

Minister *Pascal Smet* wil de essentie van het verhaal even herhalen. De minister is geconfronteerd met een acuut capaciteitstekort. De afgelopen vijf jaar heeft de Vlaamse Regering in financieel moeilijke tijden 184 miljoen euro gevonden. Dat was allesbehalve vanzelfsprekend. Het grootste deel daarvan is effectief vastgelegd. Dat is niet gebeurd op basis van een informele, mondelinge afspraak. Het is telkens bekrachtigd door beslissingen van de Vlaamse Regering op basis van criteria die door de lokale taskforces zijn aangegeven en centraal zijn meegenomen. Daardoor heeft minister Smet ervoor kunnen zorgen dat elk kind elk jaar opnieuw op 1 september een plaats had in een school.

De minister zegt dat er werd verwezen naar de nota van 2014, dat er een meerjarenplanning en een meer structurele aanpak nodig zijn. Dat is genotuleerd in de bespreking van de beleidsbrief. De minister heeft duidelijk aangegeven dat dat zo is. Het was ook zijn wens, maar door de budgettaire situatie heeft deze regering dat niet kunnen doen. Het is beter voor de gemeentebesturen, maar ook voor de andere scholen om dat te kunnen plannen. De Vlaamse Regering heeft bij de opmaak van de begroting 2014 beslist – aangezien dat het laatste jaar van de legislatuur is – dat ze geen meerjarenplan meer kon opstellen voor de volgende legislatuur. Dat moet worden opgesteld door de volgende regering, en dat moet bij de regeringsvorming worden afgesproken. Deze Vlaamse Regering kan een volgende Vlaamse Regering niet meer binden aan een meerjarenplanning.

Volgens de minister werd er gevraagd naar het statuut van de laatste nota. Hij schetst de procedure van hoe het nu verder zal verlopen. In de week voor het krokusreces werd vergaderd. De opmerkingen werden gehoord en besproken. Het GO! vroeg of de capaciteitsmiddelen voor tijdelijke oplossingen in de toekomst voor duurzame oplossingen mogen worden gebruikt. De minister heeft daar positief op geantwoord. Dat werd in een tekst gegoten. Mevrouw Verdyck vroeg deze morgen aan de minister wat dit betekende. Dat was een vraag om verduidelijking.

De minister bevestigt dat er op het einde een consensustekst gerealiseerd werd, met uitzondering van OD II en de financiering. Er werden enkele aanpassingen in verwerkt.

De minister bevestigt eveneens dat de heer Delbaere toen zei dat zijn opmerkingen vooral sloegen op de structurele middelen, op de meerjarenplanning. Dat valt een beetje buiten de scope van deze nota. Deze nota vormde de basis voor de werking van de taskforce.

De nota werd overgemaakt aan de lokale taskforces en wordt daar toegelicht. De minister veronderstelt dat er opmerkingen komen. Die zullen worden verzameld. Als het moet, kan de nota nog worden aangepast. De minister benadrukt dat altijd werd afgesproken dat de nota een leidraad was, een afsprakennota die aan de lokale taskforces de mogelijkheid biedt om hun werk te doen. De minister herhaalt dat het gaat over capaciteit en dat de lokale taskforces en gemeenten het best geplaatst zijn om dat aan te pakken. Dat moet aan de hand van de afsprakennota lokaal worden besproken. De centrale taskforce moet nagaan of alles wordt gerespecteerd. Die zal uiteindelijk de Vlaamse Regering adviseren om een beslissing te nemen over het geld.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* betwijfelt niet dat alles gebeurd is met de beste bedoelingen en vanuit de betrachting om voor elk kind een plaats te realiseren, en dat zo snel en efficiënt mogelijk. Ze blijft het bijzonder eigenaardig vinden dat de verdeling van de middelen gebaseerd wordt op een informele, mondelinge afspraak die zorgt voor een fundamentele afwijking van OD II. De parlementsleden zijn daar niet van op de hoogte gebracht. Zij verneemt pas vandaag dat er een mondelinge afspraak bestond. Tot op vandaag gaat de discussie over het bestaan van een formele afspraak. Mevrouw Meuleman zelf wist nergens van. Niemand zou dit aanvaarden, aldus mevrouw Meuleman. Mevrouw Meuleman vraagt zich verbaasd af of er toch een nota bestaat.

Minister *Pascal Smet* legt uit dat hij in 2010 een vraag van de heer De Meyer heeft beantwoord, daar bestaat een verslag van. Hij heeft in alle openheid geantwoord. De heer *De Meyer* bevestigt dat de minister dit meermaals heeft gezegd. De *minister* stelt dat het letterlijk in het verslag staat en dat hij dit vanmorgen heeft voorgelezen.

Mevrouw *Meuleman* vraagt of hij bedoelt dat hij gezegd heeft dat de verdeling van middelen gebaseerd is op een mondelinge afspraak die zorgt voor een afwijking. Voor haar is het probleem dat de verdeling van de capaciteitsmiddelen sinds 2010 door de lokale taskforces gebaseerd is op een fundamentele afwijking op OD II zonder een formele afspraak. Dit is een eigenaardige manier van werken. Mevrouw Meuleman vermoedt dat mevrouw Van Hecke dat ook vindt als juriste en als ex-parlementslid. Dat kan niet anders. Mevrouw Meuleman blijft erbij dat dit een bizarre manier van werken is.

Er is nog een reden waarom zij deze hoorzitting bij hoogdringendheid wilden en de minister hebben opgevorderd. Dat is de kwestie of er al dan niet onwaarheden verteld zijn als antwoord op haar interpellatie. Mevrouw Meuleman blijft erbij: die werden verteld, dat wordt bevestigd door de drie netten. Ook mevrouw Van Hecke heeft immers aangegeven dat over de nieuwe nota capaciteit geen eensgezindheid bestond, terwijl de minister beweert van wel, meer zelfs dat de nota in samenspraak en met akkoord van de verschillende netten tot stand kwam. Er werden dus onwaarheden verteld in de ogen van mevrouw Meuleman.

De minister draagt een verpletterende verantwoordelijkheid, hij heeft van de capaciteitskwestie een knoeiboel gemaakt, aldus mevrouw Meuleman. Er zijn veel te weinig structurele en langetermijnoplossingen bedacht. Er is ad hoc gewerkt, wellicht met de beste bedoelingen. Dat heeft voor problemen vandaag gezorgd. De werking van de taskforces kan daardoor in het gedrang komen. De wachtrijen aan de scholen kunnen verlengen. Dat is een fundamenteel probleem.

De heer *Jo De Ro* merkt op dat mevrouw Van Hecke het recht heeft om te vinden dat de afspraak die in 2010 werd gemaakt, een goede werkwijze is. Mocht het zich opnieuw voordoen, dan zou zij dit opnieuw doen. De heer De Ro denkt dat het parlement vragen moet stellen over zo'n afspraak over deze materie en dit budget. De parlementsleden moeten daarop doorgaan. Op die manier een afspraak maken over 171 miljoen euro kan niet op de instemming van de heer De Ro rekenen. Er is vanmorgen gezegd dat er is afgesproken om tijdelijk OD II niet toe te passen. Soms is het een voordeel, soms is het een nadeel, maar in onderwijs wordt alles geregeld via decreetgeving. Als men tijdelijk een bepaalde wetgeving niet wil toepassen – dat is in andere beleidsdomeinen ook al gebeurd –, dan moet dat in het parlement worden besproken en worden ingeschreven. Er kan een termijn worden bepaald die eventueel kan worden verlengd. Op die manier zou over die beslissing onderhandeld zijn en zou ze in de publieke sfeer zijn gebracht. De heer De Ro vindt dit een voorbeeld van het failliet van achterkamerpolitiek. Hij vindt het echt niet voor herhaling vatbaar dat het zo gebeurt.

Mevrouw Van Hecke heeft volgens de heer De Ro een straffe uitspraak gedaan. Ze zei dat men er respect voor zou moeten hebben dat die 171 miljoen euro tot de laatste euro aan capaciteit is uitgegeven. De heer De Ro vindt dat maar verdomd juist, want het gaat om 171 miljoen euro belastinggeld. Had mevrouw Van Hecke of iemand anders het tegendeel beweerd, dan had men de vergadering moeten schorsen en andere maatregelen moeten nemen zoals het Rekenhof vragen of een parlementaire onderzoekscommissie opstarten. De heer De Ro vindt het absoluut juist dat middelen voor capaciteit worden ingezet voor capaciteit, maar hij vindt niet dat het moet worden benadrukt dat men daar respect voor moet hebben: het is evident dat dat geld aan capaciteit wordt uitgegeven.

Mevrouw *Mieke Van Hecke* zegt dat ze de commotie eigenlijk niet begrijpt omdat het vrij onderwijs, in onderlinge afspraak, omwille van de urgentie, gezegd heeft zijn deel niet op te eisen binnen OD II, maar het later te willen regelen. Als mevrouw Van Hecke heeft gezegd dat elke euro voor capaciteit naar capaciteit is gegaan, dan heeft ze willen zeggen dat ze ervoor gezorgd heeft dat het zo snel mogelijk is kunnen gebeuren. Daarover gaat het. In plaats van alle commotie rond dat onderling akkoord – en mevrouw Van Hecke betreurt het nogmaals dat mevrouw Verdyck een andere interpretatie geeft aan wat in maart 2010 is gebeurd – zou men moeten applaudisseren omdat mensen vanuit hun verantwoordelijkheid in de onderwijsnetten in onderling overleg afspraken maken om zo snel mogelijk met die euro's meer capaciteit te creëren. Mevrouw Van Hecke krijgt integendeel te horen dat ze als jurist en als gewezen parlementslid, die afspraken in het parlement had moeten maken en had moeten vastleggen.

Er is gezegd dat men de afwijking van OD II in een – tijdelijke – decretale regeling had moeten opnemen. Mevrouw Van Hecke stelt dat men enkel in goede verstandhouding heeft geprobeerd om zo snel mogelijk de middelen te besteden waarvoor ze bedoeld zijn. De problematiek van het vrij onderwijs was op dat moment aanwezig. Iedereen ging akkoord en er was niemand die het doorbreken van OD II op dat moment betwistte. Het vrij onderwijs heeft toen wel gezegd dat het later, als de projecten klaar zouden zijn, zou vragen om een goedkeuring te krijgen voor meer projecten dan wat op dat moment de verdeelsleutel voor OD II zou zijn. Mevrouw Van Hecke zegt dat er parlementsleden zijn die zeggen dat de onderwijsnetten met getrokken zwaarden tegenover elkaar staan, wat ze absoluut ontkent, en vraagt integendeel applaus omdat men er toen mee akkoord ging om zo snel mogelijk een oplossing te vinden. Ze zegt dat ze toen als compensatie de toepassing van OD II met terugwerkende kracht heeft gevraagd.

De heer *De Ro* is blij dat er wat verduidelijkt is. Hij wil respect betonen en applaus geven aan de lokale inrichtende machten van de drie netten die heel veel werk hebben verricht,

aan heel veel stedelijke diensten en aan centrale diensten in Vlaanderen, want anders wordt er opnieuw gesuggereerd dat hij zijn vroegere collega's niet zou respecteren of bedanken. De inspanning is volgens de heer De Ro niet de 171 miljoen euro alleen, want steden en gemeenten en het vrij onderwijs hebben nog geld bijgelegd. Hij had verwacht dat mevrouw Van Hecke dat zou beklemtonen.

Vanmorgen is er gesproken over de werkwijze van de commissievoorzitter met het voorlezen van de brief. De heer De Ro vraagt of hij het goed begrepen heeft dat er nog een tweede brief is, een brief die naar de commissievoorzitter en naar de minister is gegaan. Als dat zo is, begrijpt hij de commotie en de verontwaardiging van de meerderheid absoluut niet.

De heer *Kris Van Dijck* vraagt zich af welk spel de heer De Ro aan het spelen is. De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, zegt dat de minister ook op de hoogte was gebracht van die brief en dat het om dezelfde brief gaat.

Mevrouw *Kathleen Helsen* zegt dat het de opdracht van de voorzitter is om de leden van de commissie te informeren en dat hij dat heeft nagelaten. De heer *Bouckaert*, voorzitter, merkt op dat de leden geïnformeerd werden in de plenaire vergadering en dat er geen commissievergaderingen meer waren gepland. Als hij de brief naar de commissieleden had rondgestuurd, dan was het proces in de pers gevoerd. Mevrouw *Helsen* zegt dat dat nu ook is gebeurd.

De heer *Van Dijck* zegt dat eenieder nu laat blijken dat er een spel wordt gespeeld. Hij haalt aan dat er in een Belgabericht staat dat de brief aan de voorzitter dinsdag is bekendgemaakt, terwijl hij pas gisteren – woensdag – in het parlement is voorgelezen. De heer *Bouckaert*, voorzitter, zegt dat de brief dinsdag niet is bekendgemaakt, maar dat hij er dinsdag kennis van heeft genomen. Mevrouw *Helsen* benadrukt dat er in de brief staat dat de voorzitter de commissie op de hoogte moet brengen. Dat is echter niet gebeurd.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, ontkent dat dit in de brief staat. Hij heeft daarover gecommuniceerd met mevrouw Verdyck. Zij ging ermee akkoord.

Mevrouw *Helsen* citeert uit de brief: "We hopen dat de commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen dit dossier ter harte neemt (…).". Dat wil volgens haar zeggen dat de voorzitter de commissie moest informeren.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, vindt het nogal evident dat de commissie dit dossier ter harte neemt.

De heer *Jo De Ro* wijst erop dat de passage waarvan het begin werd geciteerd door mevrouw Helsen, in haar geheel moet worden gelezen: "We hopen dat de commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen dit dossier ter harte neemt, te meer omdat dit ook de komende jaren bijzondere aandacht zal vragen. Wij willen de commissie er andermaal op attent maken dat het GO! momenteel de eerste tekenen van capaciteitsdruk in het secundair onderwijs voelt.". De heer *Kris Van Dijck* werpt op dat dit in 2003 even pertinent was.

De heer *De Ro* benadrukt dat het een nieuw element was dat de brief van het GO! ook naar minister Smet werd verstuurd. Hij vindt dat positief en terecht. Op die manier kunnen alle opmerkingen over spelletjes worden ontkracht.

De heer De Ro heeft vandaag iets geleerd. Op 13 maart laatstleden hebben mevrouw Meuleman en hijzelf antwoorden gekregen op een aantal vragen, maar op een aantal

andere vragen niet. Vandaag blijkt heel duidelijk dat er geen akkoord is over de afsprakennota. Die afsprakennota gaat op 29 april naar de lokale taskforces.

Na dit debat concludeert de heer De Ro dat, in tegenstelling tot wat minister Smet op 13 maart heeft beweerd, de drie onderwijsnetten daar niet unaniem achter staan. Hij zal dit ook zo rapporteren aan de collega's op het lokale terrein. Op 13 maart antwoordde minister Smet nochtans: "De nota is opgesteld in overeenstemming met de onderwijsnetten.". En ook: "Die nota is dan, 24 februari, afgeklopt.". Dat zijn twee dingen die op 13 maart heel duidelijk niet correct geantwoord zijn op de interpellaties.

De heer De Ro vindt dat de heer Van Dijck, die al veel langer in het parlement zit, dat vanuit zijn ervaring als parlementslid toch minstens opmerkelijk zou moeten vinden en niet de correcte manier om met vragen en interpellaties van parlementsleden om te gaan. Net als mevrouw Meuleman zit hij in de oppositie. Zij moeten dossiers samenstellen, dat hebben ze allebei gedaan. Daarop zijn ze beschuldigd van lekken.

De heer *Kris Van Dijck* protesteert. De heer *Jo De Ro* verwijst daarop naar het verslag waaruit hij heeft geciteerd, van de raad van bestuur van het OVSG. Bij de verontschuldigden staat daar Jo De Ro, bij de aanwezigen Kris Van Dijck. De nota van de minister, waarop hij zijn interpellatie heeft gebaseerd, was een bijlage bij dat verslag. De heer De Ro vindt dat de heer Van Dijck hem nu niet mag verwijten dat hij de nota had en de heer Van Dijck niet. Hij herhaalt dat dat de afsprakennota is waarop hij zich heeft gebaseerd. Daarover is de minister toen ontploft en heeft gevraagd hoe het komt dat de parlementsleden die hebben. Toen wees de minister met een beschuldigende vinger naar een lid van de staf van het GO! en verklaarde te weten uit welk net het gelekt is. En hij zei te weten dat mevrouw Meuleman daarmee naar Belga is gegaan.

De heer De Ro stelt dat hij het toen op een zeer beheerste manier heeft proberen te counteren, door te zeggen dat ze heus meerdere bronnen hebben in hun kennissenkring om aan zo'n nota te geraken. Hij was verontschuldigd voor die vergadering, maar hij had op voorhand de documenten gelezen, en die afsprakennota was een van de bijlagen. Hij vindt het heel spijtig dat de heer Van Dijck nu zegt dat hij die nota niet had.

De heer *Kris Van Dijck* benadrukt dat hij het niet over die nota heeft gehad.

De heer *Jo De Ro* besluit dat de afsprakennota die voorligt, niet gedragen wordt door de netten, dat de uitspraken van de minister op 13 maart 2014 niet weergaven wat de realiteit was. De oppositie krijgt voortdurend het verwijt voorbij te gaan aan het feit dat het draait om de kinderen en om capaciteit. De heer De Ro vraagt iedereen om het verslag van de interpellaties van 13 maart 2014, van de gedachtewisseling van vorige week en van vandaag na te lezen en nadien, het mag ook na 25 mei 2014 zijn, een eerlijk antwoord te geven op de vraag wie er niet met de kinderen bezig was, de meerderheid of de oppositie.

De heer *Paul Delva* wijst op een specifiek aspect van de discussie, de afspraak die gemaakt is in 2010 en die nu blijkbaar door bepaalde mensen anders wordt geïnterpreteerd dan door een van de aanwezigen. Er wordt gezegd dat juristen toch weten dat zoiets moet worden geformaliseerd, maar een overeenkomst heeft exact dezelfde juridische waarde, of die nu mondeling of schriftelijk wordt afgesloten. Daarom begrijpt de heer Delva heel goed dat een van de sprekers vooraan het opnieuw zo zou doen, op basis van vertrouwen. Het is te hopen dat er voldoende vertrouwen bestaat bij zulke belangrijke spelers in het onderwijsveld, om zo te kunnen functioneren. Het klopt niet dat die handelwijze geen daad van goed bestuur is, want de juridische waarde is exact dezelfde. Het kan een probleem

zijn van afdwingbaarheid of van bewijs, maar dat is een ander element. Dat wou de heer Delva, zelf jurist, toevoegen om het in een beter perspectief te plaatsen.

Mevrouw *Raymonda Verdyck* voelt zich aangesproken. Ze heeft er geen probleem mee dat er afspraken worden gemaakt en ze respecteert die ook. Ze benadrukt dat ze al de hele tijd zegt dat de invulling van de afspraak niet over dezelfde termijnen ging als die waaraan wordt gerefereerd. Dat is een fundamenteel verschil en dat was niet de basis. De basis was om op dat moment een antwoord te bieden op de problematiek. Pas later is de vraag gekomen over het invullen van de criteria en om daarover duidelijkheid te verschaffen. Dat is het verschil in interpretatie. Ze hoort niet graag zeggen dat woorden worden gebroken. Het is om die reden dat ze heeft gereageerd, bovendien staat het ook zo in de parlementaire Handelingen. Het klopt dat een woord een gegeven woord is, maar ze benadrukt nogmaals dat ze al een paar keer heeft gezegd dat de invulling en de termijnen waar het over ging, andere zaken betroffen.

De heer *Jos De Meyer* herhaalt wat hij in de voormiddag heeft gezegd. Hij wil graag dat het dossier in zijn volledigheid wordt bekeken en dat daartoe ook wordt gekeken naar de verdeling in 2010, 2011, 2012 en 2013. Hij vraagt om te bekijken naar welke steden de middelen zijn gegaan en hoe ze daar werden verdeeld. Hij vraagt om die gegevens ook naast het decreet te plaatsen. Hij begrijpt een deel van de verontwaardiging iets minder.

In de voormiddag heeft de heer De Meyer voorgesteld om het antwoord op de schriftelijke vraag die hij daarover in onverdachte tijden stelde, op 26 augustus 2013, nr. 813, aan de leden te bezorgen. Daarin staat een volledig transparant overzicht van alle middelen die gebruikt zijn voor de capaciteit. Hij suggereert dat iedereen die eens rustig bestudeert.

Aan de minister stelt hij de heel specifieke vraag of hij ooit over de manier van werken inzake capaciteit en een eventuele aanpassing ervan, vragen, suggesties of voorstellen heeft gekregen in 2010 en in de volgende jaren, vanuit het managementcomité van het departement.

Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de hele capaciteitsproblematiek uiteraard met de beleidsraad werd besproken. Dat kwam niet altijd heel formeel op de agenda, maar werd steeds in de marge ervan besproken. Elk lid van het managementcomité en van de beleidsraad weet altijd wat wordt gedaan en wat wordt afgesproken. Het kabinet heeft er de afgelopen vijf jaar een zaak van gemaakt om alles heel nauw met de administratie te bespreken; die is altijd op de hoogte van wat wordt gedaan en van wat niet wordt gedaan. De administratie heeft ook tegenspraak, het is belangrijk dat ze argumenten kan geven. Het zou bijzonder merkwaardig zijn indien de toenmalige leden van de beleidsraad en het managementcomité niet op de hoogte waren van wat gebeurd is.

Mevrouw *Irina De Knop* trekt een aantal afsluitende conclusies. Het statuut van de besproken afsprakennota blijft het grote probleem. Meerderheidsleden hebben een aantal keer gezegd dat ze bijzonder verontwaardigd zijn omdat ze een schrijven volgens hen niet bijtijds hebben ontvangen. Ze wijst erop dat de commissieleden er ook bijzonder verontwaardigd over waren niet te kunnen beschikken over wat volgens de minister een goedgekeurde en gedragen nota over de capaciteit was. De verontwaardiging van de meerderheid vindt ze dan ook behoorlijk selectief. Bij de bespreking van de nota voelde ze zich absoluut tekortgedaan: ze kon niet op dezelfde manier discussiëren als de mensen die wel over de nota beschikten. De minister pleit er nochtans vaak voor om in alle openheid de discussie te voeren, dat heeft hij ook toen gezegd. Later werd het een ‘draft’-nota genoemd waarover nog verder onderhandeld moest worden. Als dat zo was, begrijpt mevrouw De

Knop niet waarom ze er niet over konden beschikken en niet over konden discussiëren, want dan hadden alle voor- en nadelen afgewogen kunnen worden en dan kon dit debat misschien voorkomen worden. Ze herhaalt dat de verontwaardiging over het al dan niet krijgen van stukken behoorlijk selectief is. De leden van de oppositie zijn gelijkwaardige parlementsleden als de commissieleden van de meerderheid.

In het relaas van mevrouw Verdyck blijft het haar verbazen dat blijkt dat ze zelfs ten tijde van de discussie die op 13 maart werd gevoerd in het parlement, nog niet eens over de definitieve nota kon beschikken. Die nota was blijkbaar nog aangepast na de vergadering van 24 februari. Ook dat is een verbijsterende vaststelling. Zo kan de discussie niet op een correcte en goede manier worden gevoerd, aldus mevrouw De Knop.

Mevrouw De Knop gaat in op wat mevrouw Van Hecke benoemde als de kern van het probleem. Er wordt voortdurend gezegd dat men zo snel mogelijk wilde inspelen op de realiteit, dat er bijkomende stoeltjes voor kinderen waren. Er werd aangegeven dat wie door kon gaan, door mocht gaan en dat er geen aanspraak op zou worden gemaakt. Blijkbaar komt boontje om zijn loontje: het vrij onderwijs vindt dat er nadien een compensatie voor moet zijn. Los van wat anderen ervan denken, beschouwt mevrouw De Knop het niet als een evidentie dat op het dossier van de capaciteit, waar het gaat om bijkomende plaatsen, onmiddellijk OD II moet worden toegepast. OD II moet worden toegepast op de reguliere scholenbouw. Dat daar de marktaandelen voor een stukje worden gerespecteerd, dat kan ze begrijpen. Dat op de kap van nieuwe kinderen, van kinderen die erbij komen in het onderwijs, onmiddellijk aanspraak wordt gemaakt op het historisch verworven aandeel, dat is geen evidentie. Als dat zo belangrijk is voor een net, vindt ze het heel raar dat daarover geen duidelijke afspraken werden gemaakt. Ze had gehoopt dat er met de afsprakennota criteria zouden komen, dat er een manier van werken zou worden afgesproken die er een antwoord op kan bieden.

Mevrouw De Knop vindt de nota heel vreemd en zichzelf tegensprekend. Er staat enerzijds immers in dat de lokale overheden de regie hebben, maar anderzijds ook dat ze niet de autonomie hebben. Als zelfs zo'n competente minister met zulke competente netten niet uit deze discussie geraakt, dan was het volgens mevrouw De Knop misschien een opportuniteit geweest om de lokale besturen meer gewicht te geven in deze materie. De lokale besturen hebben wel de regie en de verantwoordelijkheid maar niet de beslissingsbevoegdheid, maar ze worden er wel lokaal op aangesproken. Deze hele discussie tussen netten was dan van secundaire orde geweest, aldus mevrouw De Knop.

Mevrouw De Knop vindt het jammer dat deze discussie er pas komt aan het eind van de legislatuur, want deze kwestie had een debat ten gronde verdiend. Het volgende parlement, de volgende commissie en de volgende minister zullen hier een vette kluif aan hebben.

Volgens mevrouw *Mieke Van Hecke* bedoelt mevrouw De Knop dat wie het snelst kan lopen, weg is met de brokken en de anderen niet. Volgens mevrouw Van Hecke vindt mevrouw De Knop immers dat de compensatie niet mag spelen. In dat geval is de snelste ermee weg. Mevrouw *De Knop* vindt het geen evidentie dat dit post factum moet worden gecompenseerd voor wat de capaciteit betreft en daar neemt zij geen woord van terug. Mevrouw *Van Hecke* begrijpt daaruit dat volgens mevrouw De Knop OD II niet moet worden toegepast. Mevrouw *De Knop* beweert dat niet te hebben gezegd. Als het vrij onderwijs wegens zijn eigenheid niet mee kan, dan zijn de anderen er dus mee weg, begrijpt mevrouw *Van Hecke* daaruit.

Mevrouw Van Hecke maakt de vergelijking met alle andere bedrijven, waar men ook structuren heeft waarin raden van bestuur verantwoordelijkheid moeten nemen binnen

hun middelen en waarbij ze de nodige tijd nemen om dat zorgvuldig te doen. Andere manieren van werken zouden bepaald bevreemdend zijn.

Mevrouw Van Hecke vraagt of iemand echt denkt dat ze zou zeggen dat ze het geld later niet zou willen, omdat ze de middelen voor capaciteit die hen toekwamen, niet onmiddellijk opeiste, maar ze liet aan diegenen die ze het snelst konden inzetten. Dan zou ze haar job niet hebben gedaan in het belang van haar scholen, want daar hadden ze recht op. Als ze dit niet had gedaan, dan was ze haar job niet waardig.

De essentie van de brief die de commissievoorzitter gisteren heeft voorgelezen, is volgens de heer *Kris Van Dijck* niet de afsprakennota zoals die in de verschillende organen is besproken en waarover standpunten zijn ingenomen, maar wel het in vraag stellen van de afspraak uit 2010 die volgens het GO! nooit is gemaakt. De heer Van Dijck wil nu duidelijk horen of die afspraak wel of niet is gemaakt. Hij heeft drie personen horen zeggen dat die afspraak in 2010 wel is gemaakt en één persoon horen zeggen dat dit niet is gebeurd.

Volgens de heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, is dit anders geïnterpreteerd. Indien er een tekst was geweest, dan waren er geen interpretatieverschillen geweest. Dat is het standpunt van de oppositie dat eerbaar en logisch is. Op die manier had veel geruzie vermeden kunnen worden, aldus de heer Bouckaert.

Wanneer de lokale taskforces tijdens de vergadering waarnaar is verwezen zullen horen wat de afspraken zijn, dan vraagt de heer *Jo De Ro* zich af of die afspraken door iedereen zullen worden toegezegd. Voor hem is een afspraak pas een afspraak als iedereen akkoord gaat. Wat de afsprakennota betreft over de capaciteitsproblematiek waar de interpellaties heel terecht over gingen, bestaat er geen akkoord. En niemand, noch van de meerderheid noch van de oppositie, spreekt de heer De Ro daarin tegen.

De *voorzitter* sluit de gedachtewisseling af en dankt de vertegenwoordigers van de koepels om zich zo snel vrij te maken en om over zo'n delicaat onderwerp open en vrij te discussiëren. De commissie heeft nu meer duidelijkheid over de standpunten en het verloop. De discussie kan eventueel nog worden gevoerd naar aanleiding van de interpellaties. Als die interpellaties worden gehandhaafd en als het Bureau ze aanvaardt, dan worden die geagendeerd volgende donderdag 10 april 2014, om 14 uur.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

Jos DE MEYER,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AGIOn	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
BBC	beleids- en beheerscyclus
DBFM	Design Build Finance Maintain
GO!	Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (Gemeenschapsonderwijs)
MER	milieueffectrapport
OD	Onderwijsdecreet
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OVSG	Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap
POV	Provinciaal Onderwijs Vlaanderen
REG	rationeel energiegebruik
VSKO	Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs